

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра міжнародного приватного, комерційного та цивільного права

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА
РИНКУ ПОСЛУГ**

студента 2 курсу 5 м групи

спеціальності 081 «Право»

спеціалізації

«Комерційне право»

Міхова Євдокія Василівна

Науковий керівник

к.ю.н., доц.

Нескороджена Лариса Леонідівна

Гарант освітньої програми,

д.ю.н., доц.

Бакалінська Ольга Олегівна

Київ-2018

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА РИНКУ ПОСЛУГ	
1.1. Особливості та види послуг.....	7
1.2. Особливості здійснення господарської діяльності на ринку послуг...12	
1.3. Форми державного регулювання послуг в Україні..20	
1.4. Зарубіжний досвід правового регулювання діяльності господарюючих суб'єктів ринку послуг та можливість його	

застосува

ння

3

в

Україні...31

**РОЗДІЛ
РЕГУЛЮВАН
ГОСПОДАРС
Ї ДІЯЛЬНОСТ
НА РИНКУ ПЕВНИХ ВИДІВ ПОСЛУГ**

2.

**НЯ
ЬКО
І**

2.1.

Здійсненн

я

господарс

ької

діяльність

і на ринку

охоронних послуг...38

2.2.

Здійсненн

я

господарс

ької

діяльність

і на ринку

банківськ

их

послуг..47

2.3.

Здійсненн

я

господарс

ької

діяльність

і на ринку

туристичн

их

послуг.59

**РОЗДІЛ
РЕГУЛЮВАН
ГОСПОДАРС
Ї ДІЯЛЬНОСТ
НА РИНКУ ПОСЛУГ**

3.

ПРОБЛЕМНІ

**АСПЕКТИ
НЯ
ЬКО
І**

3.1.	Способи
вдосконалення	ення
правового	
забезпечення	ння
господарської	ької
діяльності	і в
Україні.....	71

3.2.	Способи захисту прав суб'єктів
господарювання на	вання на
ринку послуг...79	

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	90
------------------------------------	-----------

СПИСОК

ВИКОРИСТАНИХ	НИХ
ДЖЕРЕЛ.....	98

ВСТУП

Актуальність	теми.
Опрацювання та	ня та
аналіз правового	правового
регулювання	ня
розвитку	
господарської	ької

дільності на ринку послуг є дуже важливими, оскільки комплексна багатопладова дослідження сприяють формуванню об'єктивного та цілісного уявлення про умови, в яких відбувається піднесення цієї сфери.

Вивчення питань, пов'язаних із теоретичними аспектами послуг, набуло широкого розвитку у науковій літературі.

Теоретичні дослідження зарубіжних вітчизняних науковців різноманітні і багатоваріантні, свідчать про різноманітність і багатоваріантність і поняття, термінів і визначень. В Україні відсутня обґрунтована класифікація послуг.

Аналізу сучасного стану ринку послуг України присвячені публікації І.О., Князика Ю.М., Чепурди Л.М., Пугачевської К.Й.,

що містять
характери стику
переваг та недоліків
функціонування
ринку послуг України, а також
аналітичн і аспекти,
що характери зують
зміну становища України щодо надання послуг.

На підставі різних критеріїв для виконання певних завдань
класифікацію та
поняття банківськ их
послуг і операцій надавали як
українськ і, так і
закордонн і
науковці, зокрема такі як М. М. Агарков, І. А. Безклубий, О. О. Качан, І. Л.
Нурзад, О. М. Олейник, О. П. Орлюк, Г. А. Тосунян, частіше за все на основі
функціонально-
змістовного аналізу або з
формально -
юридичних підстав
законодавчого
визначенн я
банківськ ої
діяльност і.

Питання розвитку окремих галузей
національ ної
економіки та ринків за видами послуг, у тому числі
удосконалення
регулюючо го
впливу держави у різних сферах

національ ної
економіки є предметом наукових
досліджен ь
вітчизнян их та
зарубіжни х
фахівців, які
здійснюють ь їх у
межах різних галузей права. Так, проблеми правового
регулюван ня ринків
окремих видів
діяльност і та послуг
досліджув али такі
вітчизнян і вчені, як:
О. М. Вінник, В. В.
Доброволь ська, Д.
В. Задихайло, В. К. Мамутов, В. М. Пашков, В. В. Резнікова, В. А. Устименко,
О. В. Шаповалов а,
В. С. Щербина тощо.

Однак ці вчені,
присвячую чи
наукові досліджен ня
вивченню більш загальних питань, переважно не торкалися
особливос тей
здійсненн я
господарс ької
діяльност і в
туристичн ій галузі,
охоронній, банківській та ін., що й зумовило
актуальні сть

досліджен ня даної
проблемат ики.
Незважаючи на
інтенсивн ий і в
цілому
прогресив ний
розвиток
законодав ства, що
регулює діяльніст ь
господарю ючих
суб'єктів, необхідно
констатув ати: на
сьогодні існує безліч відносин у сфері
підприємн ицтва, які
не врегульов ані
законом, або
регулятив ний вплив
яких є досить слабким через велику кількість
підзаконн их
нормативн о-
правових актів, що знижує
ефективні сть
правового впливу на
підприємн ицьку
діяльніст ь, а часта
зміна законодав ства
викликана його невисоким рівнем,
неправиль ним
співвідно шенням
законів і

підзаконн
 відсутніс
 гнучкості
 регулятив
 потенціал
 теперішнь
 законодав
 чітко
 підприємн
 законне
 підприємн
 призводить
 проблем
 регулюван
 виду господарс
 діяльност
Мета
досліджен
 Метою досліджен
 є проаналіз
 правове
 регулюван
 господарс
 діяльност
 послуг
 банківськ
 туристичн
 дати господарс
 правову
 характери

их актів,
 тю
 належного
 ного
 у. У
 ому
 стві не
 поняття
 ицтва,
 незаконне
 ицтво, що
 ь до
 із контролем та
 ням цього
 ької
 і.
і завдання
ня.
 ня
 увати
 ня
 ької
 і на ринку
 охоронної,
 ої та
 ої послуг,
 ько-
 стику

ринку даних послуг шляхом встановленн
особливостей суб'єктного складу окремих його учасників, визначити основні проблеми нормативн
правового регулюванн
видів діяльност
Україні та можливі шляхи їх вирішення.

Для досягненн
мети були визначені такі основні завдання:

- розкрити особливості та види послуг;
- визначити особливості здійсненн
я господарс
ької діяльност
і на ринку послуг;
- проаналізувати форми державног
о регулюванн
ня ринку послуг в Україні,

- вивчити зарубіжні й досвід правового регулювання діяльності і господарювання на ринку послуг та можливість і його застосування в Україні,
- розкрити порядок здійснення господарської діяльності і на ринку охоронних послуг,
- виокремити і здійснення господарської діяльності і на ринку банківських послуг,

- вивчити здійснення діяльності господарської діяльності і на ринку туристичних послуг,
- дослідити способи вдосконалення забезпечення господарської діяльності і в Україні,
- проаналізувати способи захисту прав суб'єктів господарювання на ринку послуг.

Об'єктом

досліджен ня
 виступають
 суспільні відносини,
 господарського
 права України в частині їх правового
 регулюван ня
 господарської

діяльність і на ринку
 послуг.

Предметом

досліджен **ня** є
 правове
 регулюван **ня**
 господарс **ької**
 діяльність і на ринку
 послуг.

Методи

досліджен **ня.** Для
 досягненн **я**
 поставлен **их мети та**
 завдань
 досліджен **ня у**
 роботі **було**
 використ **но**
 наступні **методи:**
 діалектич **ний – при**
 визначенн **і**
 правових механізм **в**
 охоронної
 діяльність **і;**
 історико-правовий – при вивченні поглядів щодо об'єкта
 досліджен **ня, а**
 також **при**
 здійсненн **і**
 порівняль **ного**
 аналізу **окремих положень норм права;**
 формально **-**

догматичний – при
 встановле нні змісту
 юридичних термінів та
 формулюва нь,
 вжитих у ГК України та деяких
 зарубіжни х країн;
 системно-структурний та
 функціона льний –
 при здійсненн і
 аналізу юридичних складів процесу
 господарс ької
 діяльност і;
 статистич ний – при
 проведенн і
 узагальне ння
 матеріалі в
 практики
 застосува ння
 судами норм щодо
 здійсненн я
 господарс ької
 діяльност і на
 окремих ринках послуг України.

Наукова новизна полягає в тому, що вперше в одній роботі досліджено

правове регулювання
 здійсненн я
 господарс ької
 діяльност і ринку
 охоронних,

банківськ их та
туристичн их послуг.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що вони можуть бути використані у науково-дослідній сфері – положення та висновки випускної кваліфікаційної роботи можуть бути основою для подальшої розробки проблем правового регулювання господарської діяльності на ринку послуг; правотворчості - в результаті дослідження сформульовано ряд пропозицій щодо, внесення змін та доповнень до чинного законодавства; правозастосовчій діяльності – використання одержаних результатів дозволить поліпшити практичне здійснення повноважень органами, які здійснюють контроль у сфері надання послуг; навчальному процесі- припідготовці відповідних розділів підручників і навчальних посібників.

Окремі положення випускної кваліфікаційної роботи « Правове регулювання господарської діяльності на ринку послуг», що опублікована у збірнику наукових статей «Правове забезпечення підприємницької діяльності». – К.: Київ. Нац. Торг.-екон.ун-т, 2018 – С. 184-189

Структура. Випускна кваліфікаційна робота складається з трьох розділів, поділених на підрозділ и, висновків та списку використаних джерел. Повний обсяг роботи становить 106 сторінок. Список використаних джерел складається з 100 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА

ХАРАКТЕРИ ГОСПОДАРС Ї ДІЯЛЬНОСТ КА СТИ ЬКО І НА РИНКУ ПОСЛУГ

1.1. Суть, особливос ті та види послуг

Сфера послуг - це узагальнююча категорія, виробництві різноманітних видів послуг. Виділення цієї сфери пов'язане з розподілом суспільно виробництві товарів і послуг. Сьогодні близько 70 % господарської активності пов'язане саме з останнім. Послуги складають 20 % світової торгівлі, і, за прогнозами, до 2020 р. їхня частка

становити ме 50 %.

В Україні на сферу послуг припадає 55 % ВВП, однак вона відстає від розвинених країн.

Отже, дослідження її розвитку не втрачає своєї актуальності.

Розглянемо історію становлення самого поняття послуг, яке брало витоки свого формування з економічної теорії.

Так, А. Сміт розрізняв матеріальні блага і ні блага і блага, що не мають природної субстанції і для включення їх у суспільне багатство. Захищаючи лише матеріальних виробників, а не «нематеріальність» праці і продукт сфери послуг, він зробив висновок про «неекономічність» цієї сфери, що спричинило виключення послуг із загальної економічної системи результатів національного рахівництва.

На початку XIX ст. французький економіст Ф. Бастіа дійшов висновку, що суспільний розвиток

складаєть ся з послуг, які люди надають один одному. Він розглядав послуги як діяльність б людей, що передбача ється для людей і споживаєт ься людьми. Як і будь-яка діяльність б, вона матеріалі зується у споживчій вартості й вартості: у такій якості послуга стає товаром [53, с. 44-45].

У світлі цього, можна зробити такі висновки: всі споживчі послуги є своєрідни ми предметам и споживанн я; деякі з послуг мають мінову форму вартості, тобто слугують предметам и обміну вартісних еквівален тів; послуги є складовою частиною сукупного суспільно го продукту.

Неокласична теорія визначає внутрішню вартісну основу послуги через позицію споживача і граничну корисність б цієї послуги. Щодо подальшог о розвитку цієї теорії, то А. Маршалл зближує позиції класичної теорії трудової вартості А. Сміта, Д. Рікардо і граничної корисност і Е. Бем-Баверка у тому, що послуга як одна із форм блага володіє

корисніст ю. Він стверджує, що послуги не є частиною накопичен ого багатства, оскільки вони невідчутн і як блага, однак вони вказують на необхідні сть ураховува ти ті вигоди, які отримує людина від можливост і користува тись державним и умовами і благами, що впливають на забезпече ння потреб і життя суспільст ва.

Як економічн а категорія послуга отримала подальше уточнення у теоріях невиробни чої сфери, суспільни х благ і неринково го (неприбуткового) сектору. Теорія невиробни чої сфери (В. Козак, Я. Кронрод, Д. Правдін, М. Солодка та ін.) визначає послугу як особливу форму виробничо ї праці, а виробницт во послуг розглядає як форму діяльност і у галузях невиробни чої сфери або суспільно му

споживанн і. Тут існують дві позиції щодо сутності послуги: корисний результат праці для особистог о споживанн я; специфічн і відносини невиробни чою обміну праці на дохід. Представн ики теорії суспільни х благ (С. Брю, К. Макконелл, П. Самуельсо н та ін.) вважають, що всі члени суспільст ва, незалежно від граничної корисност і благ і послуг для окремих індивідів, мають споживати їх на однаковом у рівні, а їхня корисніст ь визначаєт ься постачаль ником цих благ і послуг - державою. У теорії неринково го (неприбуткового) сектору (Ю. Барр, Дж. Стігліц, Ю. Фама та ін.) обґрунтов ується провідна роль держави у визначенн і кількості необхідни х послуг, виробницт во яких є

пільговим із позиції
оподаткув ання, а
також отримання державних субсидій за рахунок бюджету.
Акцентує бся на
особливій природі послуг, за якої обмін
інформаці єю щодо
якості того чи іншого блага
ускладнен о.
Дж. Волліс і Д. Норт у 1986 р.
запропону вали
поняття «трансакційний сектор», до якого вони віднесли сферу послуг, тобто
фінансови й сектор
(страхування і
банківськ ий сектор)
поряд із оптовою і
роздрібно ю
торгівлею,
операціям и з
нерухоміс тью,
державним
трансакці йним
сектором. Емпіричні
розрахунк и цих
авторів свідчать, що частка
трансакці йного
сектору у ВВП за 1870-1970 рр. зросла у США із 26 до 54 % [96, с. 98], що дало
їм підстави
запропону вати
включити цей сектор до системи

національ
рахунків.

них

Сьогодні

ж

у

господарс

ькому

праві

категорія

«послуга»

трактуєть

ся

науковцям

и доволі

широко.

з

одного

боку,

вона

розглядає

ться як

діяльність

ь

(процесуальний

підхід),

наприклад:

діяльність

ь, що

націлена

на

річ

і/або

на

людину;

діяльність

ь, що

націлена

на

задоволен

ня

потреби

шляхом

надання

(виробництва)

відповідн

их цій

потребі

благ

матеріаль

ного і

нематеріа

льного

характеру;

вид

діяльност

і, який

можна

запропону

вати

клієнту

для

безпосере

днього

споживанн

я [38, с.

163]; діяльність

ь або

благо,

які

одна

сторона

може

запропону вати
іншій; послідовн ість
певних дій для
досягненн я певної
мети; дія, що приносить благо (користь, допомогу) іншому; благо у формі
діяльност і [77, с.
34]. з іншого боку,
розповсюд жена
думка, за якої послуга
асоціюєть ся з
результат ом
діяльност і
(змістовний підхід).

Для прикладу наведемо такі
визначенн я послуги:
результат
одноразов ої
діяльност і, що
здійснюєть бся
виробника ми на
замовленн я
споживачі в і яка
зазвичай приводить до зміни стану одиниць, що
споживають ь ці
послуги; результат и
економічн ої
діяльност і, які не
набувають
матеріаль но-речової
форми і

задовольн яють
певні потреби - особисті,
колективн і,
суспільні. Відмінним від
загальново живаних є
широке трактуван ня
послуги як: відносин між людьми в
суспільст ві з
приводу я
формуванн -
соціально
економічних умов,
необхідни х для
функціону вання
суспільно го
відтворен ня [64, с.
6]; специфічн их
економічн их
відносин з приводу
еквівален тного
суспільно го обміну
праці на замовленн я
(за договором) [69,
с. 5].
На думку Л.
Санніково і,
найбільш
перспекти вним є
підхід щодо
визначенн я послуги

через категорію «благо» [75, с. 160]. «Вчення про економічні блага базуються на філософському розумінні категорії «благо» - предмет або явище, яке задовольняє певну людську потребу, відповідає інтересам, цілям і прагненням людей». Як економічна категорія послуга має два значення: вид економічної діяльності, крім промислового виробництва і сільськогосподарської економічної діяльності, яку можна розуміти самою діяльністю, що націлена на задоволення індивідуальної потреби, або результат, що задовольняє індивідуальну потребу або діалектичну єдність і її

результат у, який
 досягаєть ся у ході
 цієї діяльност і.
 Потрібно зазначити, що у сучасному ринковому обміні все частіше йдеться про
 купівлю-продаж не окремого блага, а комплексу благ. Споживачу
 пропонують ся
 сукупност і
 споживчих благ, що пов'язані між собою
 функціона льно та
 символічн о, у
 результат і чого
 відбуваєть ся
 інтеграці я системи
 потреб у систему послуг.

Існує
 порівнянн я послуги
 з товаром-реччю [92, с. 86-87], при цьому на відміну від
 останньог о, вона
 має певні особливі
 властивос ті.
 Наприклад, Ф. Котлер
 виокремлю є п'ять
 характери стик:
 невідчутн ість;
 невідділь ність;
 непостійн ість;
 недовгові чність;
 відсутніс ть
 власності. До цього переліку необхідно додати
 характери стики

послуги, що
 найчастіш е
 зустрічаю ться у
 різномані тних
 джерелах: ність
 гетероген ність
 (різноманітність);
 комплімен тарність;
 одночасні сть
 виробницт ва і
 споживанн я;
 корисніст ь,
 задоволен ня певних
 потреб; сть;
 нетривалі сть;
 неможливі сть
 зберіганн я;
 невідділь ність від
 того, хто надає послугу;
 строковіс ть;
 неоднорід ність за
 якістю; кількісна оцінка (ціна).

У світовій практиці, згідно з
 довіднико м
 «Лібералізація
 міжнародн их
 операцій з
 послугами »,
 розроблен им

ЮНКТАД і Світовим банком у 90-х роках ХХ ст., послугою є зміна у становищі

інституції
одиниці, що відбулась в
результат і дій і на
основі взаємної угоди з іншою
інституції йною
одиницею [94, с. 182], що є
абстрактн им і
загальним
визначенн ям. Більш
прийнятн м є
визначенн я послуг у
Генеральн ій угоді
про торгівлю послугами (ГАТС), де під послугами
розумієть ся вид
товару, тому вони
підпадают ь під
операції торгівлі. При цьому «постачання послуги» означає
виробницт во,
розподіл, збут, продаж і доставку послуги у такі способи: з території однієї
країни на територію іншої («трансграничне
постачанн я»);
переміщен ня
споживача у країну, де надається послуга («споживання за кордоном»);
заснуванн я
постачаль ником
послуги однієї країни
комерційн ої
присутнос ті на
території іншої країни, де має
надаватис ь послуга

(«комерційна присутність надання послуг постачальником послуги однієї країни через присутність фізичних осіб цієї країни на території іншої країни («присутність фізичних осіб»)) [34, с. 1].

Наближеним до цього є трактування послуг у новому Класифікації торі видів економічної діяльності (ДК 009:2010): «послуги - це результат економічної діяльності, відносно якого не можна встановити права власності. Послуги не підлягають продажу окремо від процесу їх виробництва. Момент завершення виробництва послуг збігається з моментом надання її споживачем» [46, с. 1].

Інший підхід спостеріг аємо у Податково му кодексі України: «постачання послуг - будь-яка операція, що не є постачанням товарів, чи інша операція з передачі права на об'єкти права інтелекту альної власності та інші нематері альні активи чи надання інших майнових прав стосовно таких об'єктів права інтелекту альної власності, а також надання послуг, що споживають ся в процесі вчинення певної дії або проваджен ня певної діяльност і» (ст. 14.1.185) [3, с. 1].

Отже, українськ а теорія виходить з того, що послуги надаються споживачу, а відповідн о до зарубіжно ї - продаютьс я покупцям (споживачам), хоча виключенн ям є новий Класифіка тор видів економічн ої діяльност і України, де виробницт во послуг

забезпечу
всіх інституції
секторах економіки (рис. 1):

ється у
йних

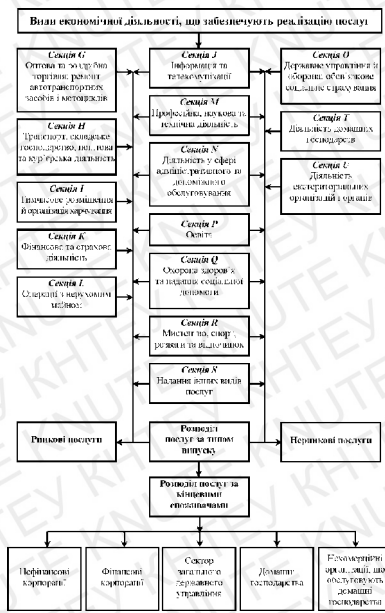

Рис. 1. Структура сфери послуг в Україні.

1.2. Особливості здійснення діяльності на ринку послуг

у міжнародних відносинах сфери послуг невпинно зростає, а країни з розвинутою економікою розширюють свою

діяльність виробницт
надання послуг різного виду. Динаміка показує, що вже за кілька десятиліт
нерозвину неприємк
економічн діяльність послуг перетвори
престижну зайнятост населення, конкурент ності серед інших держав, економічн піднесенн
Такий масштабни розвиток ринку послуг відповіда
глобаліза умовам, в яких протікає економічн світова а система.
Ми вже вияснили, що під поняттям «послуга» розумієть діяльність характери збігом у часі та просторі її реалізаці споживанн
ь, що зується її та на

користь інших суб'єктів економічної діяльності. На думку американських вчених — С. Брю та К. Макконелл послугою можна вважати таку дію, що не має матеріального вираження предметно-результат надання послуги є невидимим, проте він покликаний задовільнити потребу споживача за певну оплату.

До сфери послуг, згідно класифікатора видів економічної діяльності (КВЕД-2010), прийнято відносити 13 секцій, серед яких: сфера розваг, технічна та наукова діяльність, страхова діяльність, освітня сфера, соціальні послуги, ремонт автотранспортних засобів тощо [70, с. 52]. У розвинених країнах практично усі напрями надання послуг активно розвиваються, а частка цієї сфери становить більше 50% ВВП держав.

Збільшуєт ься також і частка працівник ів, що залучені до сфер послуг і активно реалізують свою діяльність. Таке позитивне становище належить насамперед державам, що мають унікальні природні ресурси та архітекту рні чи культурні пам'ятки. Достатньо сприятливими умовами наділена і Україна, проте існує ряд недоліків, що заважає ефективно му функціону ванню її ринку послуг.

Спостерігаючи динаміку розвитку ринку послуг України слід зазначити, що за останні десятиліття його роль і значення суттєво змінились. Ще за часів планової системи господарю вання сфера послуг характери зувалась примітивн істю та однотипні стю, тобто найбільша частка послуг належала державним підприємствам таким як комбінати, «будинки побуту» тощо. Одне з найгірших місць в показника х економіки країни пояснювал ось і тим,

що надання послуг не вважалось престижним, а працівники цієї сфери отримували значно менше заробітної плати, ніж в інших галузях економіки.

Після початку ринкових трансформацій Україна взяла курс на розвиток підприємницької діяльності, але оскільки перехід до іншої економічної системи зазвичай несе за собою зміни, що пояснюють суперечності між старими та новими формами господарювання, ринкової економіки було достатньо складним процесом.

Початок ХХІ століття характеризувався розвитком підприємств, що займались освітніми, оздоровчими та житлово-комунальними послугами [56, с. 68].

Для сучасного стану ринку послуг характерн і певні особливос ті:

- Розвиток та ефективна діяльніст ь малих господарс ьких утворень;
- Збільшення обсягу реалізаці ї послуг через зростання попиту на них;
- Високі показники діяльност і і колективн их підприємс тв;
- Суперечливе становище малого підприємн ицтва через залежніст ь від фінансува ння держави та її неспромож ності надавати стабільну фінансову підтримку [85, с. 271].

Однією із вагомих складових на світовому ринку послуг є туристичн ий бізнес. Досліджен ня Всесвітнь ої туристичн ої організаці ї під назвою «Tourism 2020 Vision» передбача ють, що вже до 2020 року

чисельніс ть
 подорожую чих осіб
 по всьому світу зростає до 1,56 млрд за рік, а доходи від
 туристичн ого
 бізнесу сягатимут ь
 2000 млрд доларів на рік [97, с. 1].

Проте, на фоні даних
 перспекти в
 розвитку цієї галузі, становище України виглядає по-іншому.
 Незважаюч и на те,
 що Україна наділена
 унікальни ми
 туристичн ими та
 культурно -
 рекреаційними ресурсами, в ній не
 сформован а система
 взаємозв'язку між усіма видами
 економічн ої
 діяльност і —
 транспорт ом,
 будівницт вом,
 промислов істю,
 культурою тощо [85, с. 271]. Тобто, можна
 стверджув ати, що
 туристичн а галузь
 тією чи іншою мірою інтегрує практично усі сфери економіки і її значення не
 можна недооціню вати. Тим
 не менш, в Україні
 спостеріг ається

недостатн є
фінансува ння в
розвиток туризму. Виділення коштів на розробки у сфері культури і туризму
мали тенденцію до спадання ще з 2010 року, а
спеціальн і фонди
припинили свою
діяльніст ь. Це стало
наслідком я
погіршенн
становища
туристичн их зон і їх
приваблив ості.
Також проблемою є
відсутніс ть
інформаці йного
забезпече ння про
стан ринку
туристичн их послуг
України, а також
недостатн я
автоматиз ація
процесів
туристичн ої
діяльност і.
Крім того, загальну картину змінило
загострен ня
політично ї ситуації,
зокрема, анексія АР Крим, яка була одним із
найприваб ливіших
туристичн их

куточків України, та
військови й конфлікт
на сході. Ці події
спричинил и суттєве
зменшення загальної
чисельнос ті
туристів і починаючи з 2014 року кількість туристів знизилась на 37,9%
порівняно з минулим роком [81, с. 34]. Проте деякі
туристичн і зони
залишають ся місцем
відпочинк у для
іноземних туристів і за їх рахунок «реабілітується» загальне становище країни,
які прагнуть взяти курс на розвиток готельної справи,
туроперат орів,
проведенн я
фестивалі в тощо та
відновити і потоки.
Перспекти вне
становище також у міста Львів, колорит якого збільшує потоки
подорожую чих. І
найбільш вагоме значення для України мають
Карпатськ і гори, які
мають широкі
можливост і для
відпочинк у — еко-
туризм, жні
гірськоли
курорти, різні види спорту та оздоровчі санаторії [50, с. 152-154].

Виходячи з цього, в Україні є можливість розвитку сфери туризму, але лише за рахунок залучення додаткових інвестицій. Також позитивним зрушенням може стати використання різних комп'ютерних мереж для управління туристичними об'єктами, комунікування, резервування тощо, адже сфера ІТ в Україні активно розпочинає свій розвиток. В сукупності, це дозволить створити ефективний механізм, який буде конкурентоспроможним міжнародним ринку послуг [66, с. 80-83].

Поряд із туристичними послугами, спадаюча тенденція торкнулася і послуг готельно-ресторанного бізнесу. Хоча внаслідок

проведенн
 2012 на теренах України
 активізув
 роботи щодо
 покращенн
 транспорт
 системи,
 будівницт
 кращого рівня та
 ресторани
 комплексі
 цілому для готельно-ресторанної сфери
 характерн
 залишаєть
 повільне зростання та
 невідпові
 міжнародн
 стандарта ім
 м.
 Якщо країна візьме курс на
 європейсь
 тенденції кі
 модернізу
 є наявні
 об'єкти та якість послуг, що надаються, це дасть змогу закріпити свої позиції на
 ринку послуг. Адже саме завдяки
 впровадже
 ефективно
 інновацій
 управлінн
 готельно-ресторанна сфера на
 міжнародн
 ому

ринку стала дуже успішною. Крім того, лише за умов інноваційності можливо подолати конкуренцію.

У сезонні періоди Україна може запропонувати до 620000 місць для проживання, що перевищує чисельність популярних туристичних центрів. Тобто у країні є реальні шанси для розвитку даного бізнесу. Необхідним кроком для цього є здійснення на регіональному та державному рівнях підтримки готельно-ресторанної індустрії [55, с. 3].

Щодо закладів харчування, то вони дедалі більше знаходять своє поширення на території України, адже збільшується попит на якісне проведення відпочинку та харчування. Застосовуються найсучасніші методики

технології управління ведення ресторанних справ, які давно відійшли від традиційного бачення. А найбільші користуються заклади, що належать до великих ресторанних мереж.

До інших видів послуг, що знаходять поширення на території України, є ринок реклами. Він продовжує успішно функціонувати, за винятком того, що ситуація в країні є нестабільною і рекламні компанії намагаються оптимізувати свої витрати [85, с. 272]. Таким чином, вони застосовують нестандартні та нові рекламні технології, які будуть дешевшими, але ефективнішими впливатимуть на цільову аудиторію. Зокрема, дедалі популярнішою є інтернет-реклама. За аналізами Всеукраїнської рекламної коаліції, до кінця 2017 року її обсяги зростуть на 28-30% порівняно з

попередні м роком.
Менш значний, проте
стабільни й розвиток
належить всім іншим видам рекламних послуг, окрім газетної. Недоліком ринку
послуг стосовно реклами можна вважати лише
проникнен ня
неякісної реклами низького рівня. Тобто потоки рекламних послуг вимагають
належного
регулюван ня з боку
держави.

На
сьогодніш ній день
вагому роль займає і ринок
телекомун ікаційних
послуг, зокрема послуги
мобільног о зв'язку,
які за короткий термін повинні бути
інтегрова ні у
світову систему зв'язку на
рівноправ ній основі.

Вже з 2009 року Україна мала провідні позиції в Європі щодо розвитку
стільнико вих мереж
[85, с. 273]. Таку ситуацію можна пояснити тим, що мобільні оператори
надають особливі та
інновацій ні послуги,
серед яких: доступні тарифи для зв'язку з
іноземним и
оператора ми,
мобільне телебачен ня,

управлінн я
 платіжним и
 системами, доступ до Інтернету, зв'язок тощо.

Проте 30 зв'язок, який на даний час є найбільш потрібним для мобільних мереж, ще не повністю охопив територію України, тобто існують певні локації на території України, де ця послуга є недоступн ою. Але загальний аналіз ринку показує, що рівень українськ ого мобільног о зв'язку є достатньо високим та продовжує свій розвиток.

У контексті глобаліза ції одним із перспекти вних напрямів стала інтернаці оналізація освіти та її спрямуван ня на розвиток ефективно го механізму у світовому освітньом у просторі. Чимало країн реалізуют ь експортни й потенціал освітніх послуг, що призводить ь до розвитку економіки та отримання прибутків. Загалом, ринок освітніх послуг включає навчальні заклади, різномані тні

організац ії, що надають освітні послуги, а також фізичних і юридичних осіб, що функціону ють у даній сфері.

Сучасний стан освітніх послуг в Україні характери зується тим, що з одного боку розвиток відбуваєть ся за умов тривалого реформува ння, а з іншого — в умовах інтернаці оналізації на світовому ринку послуг. Наявність численних навчальни х закладів, як державног о так і приватног о типів сприяла високому показнику рівня грамотнос ті населення України, що складає 99,7% за показника ми ООН в 2009 році. Показовою є не лише ступінь залучення до вищої освіти, але й продовжен ня його позитивно ї динаміки. Україна належить до лідерів у сфері надання доступу та його розширенн я до послуг вищої освіти.

Про сприятлив е становище свідчить той факт, що Інститут

статистик и
 ЮНЕСКО визнав Україну одним із лідерів у галузі поширення вищої освіти.
 Щодо конкурентоспроможності, українська освіта має високу цінову привабливість для іноземних студентів.

Поряд із позитивними аспектами існують певні недоліки. За своїм конкурентним становищем система вищої освіти в Україні суттєво відрізняється від систем високорозвинених країн. Маючи достатній потенціал для збільшення конкурентоспроможності та суттєві передумови і для становлення етикетів та навчальних закладів високого рівня, для України існують певні бар'єри. Основними з них є неефективна модель управління освітнім сектором та відтік спеціалістів в галузі

освіти закордон з метою постійног о працевлаш тування, а також нестача фінансови х ресурсів. У зв'язку із цим, все частіше створюють ся приватні освітні заклади, які акумулюют ь кошти для своєї діяльност і [80, с. 1].

Також негативни м моментом є те, що вітчизнян і дипломи не визнаютьс я на міжнародн ому ринку і не є престижни ми. Тому дуже важливим на даний час є здійсненн я перетворе нь та інновацій щодо наближенн я до вимог ринку та міжнародн их стандарті в. Попри кризове становище, в Україні ринок послуг розвивает сьця у специфічн ій сфері

— фріланс та ІТ технології загалом. Така тенденція розпочала з 2015 року і характерна для найбільших міст України — Києва, Львова, Харкова. Вона виражається у глобальному розвитку інформаційних технологій і знаходить широке застосування на вітчизняному ринку. Серед послуг, що надаються, варто виділити наступні: ІТ-розробки та програмування, розробка мобільних додатків, копірайт тощо.

Користуються значною популярністю і спеціалізуються в сфері ІТ, що сприяють створенню позитивного іміджу для України, співпрацюють з міжнародними компаніями, підвищують і конкурентоспромож

ність національ ної
економіки України. Завдяки цьому,
збільшуєть ся
зайнятість б
населення,
підвищуєть ся їх
життєвий рівень,
поширюєть ся та
розвиваєть ся
використа ння ІТ, які
можна вважати рушійною силою на
сьогодніш ній день.

Індустрія ІТ України на
сьогодніш ній день є
третьою за обсягом експорту на рік (2 млрд. дларів), а прогнози у даній сфері
передбача ють, що
до 2020 року обсяг
збільшить ся до 7,7
млрд. доларів на рік.

Високому рівню
конкурент оспромож
ності заважає низьке залучення ІТ у веденні бізнесу та низьке
використа ння
державним сектором, а також міграція
спеціаліз ованих
фахівців через низьку систему мотивацій.

Проаналіз ував
ши великий потенціал України в сфері ІТ-послуг, можна зробити висновок, що
за умови грамотної
діяльност і

(залучення іноземног о капіталу, стимулюва ння роботи на вітчизнян ий ринок, посилення її з комунікац и іноземним суб'єктами), держава може стати потужним гравцем на міжнародн ий арені з розвинени м ринком ІТ-послуг.

Отже, ринок послуг є достатньо важливим чинником, що впливає на рівень національ ного розвитку та визначає місце держави у міжнародн ому середовищ і. Для більшості держав, зокрема і для України, він здатен створити сприятлив і можливість і для добробуту життя, конкурент о-спроможності країни, підвищенн я економічн ого зростання тощо [80, с. 1].

Загалом, ринок послуг України представл ений провідним и

позиціями туристичн их, рекламних, телекомун ікаційних, освітніх, ІТ-послуг. Ці сфери є достатньо конкурент оспромож ними за умови їх модерніза ції. Адже поряд із позитивни ми чинниками, такими як: рівень освіти, кваліфіко вані працівник и, якісне надання послуг, розвиток ІТ, існують негативні, що унеможлив люють стійкий розвиток економіки країни. Серед них варто зазначити: недоскона ле нормативн е регулюван ня, застаріла но- матеріаль но- технічна база, недостатн є підпорядк ування до мінливих умов ринку, а також дуже низька система мотивацій, що призводить ь до міграції великого потоку спеціаліс тів практично з усіх сфер надання послуг. Подолання цих та інших проблем зможе дати великий поштовх для зміни ситуації в країні,

підвищенн
добробуту
покращенн
держави
міжнародн
Акцент
перспекти
складових ринку послуг України дозволить створити підґрунтя для
реалізації
ефективно
механізму
вітчизнян
послуг. Варто зауважити, що ринок послуг України має зростаючу тенденцію.
Попри економічн
кризу та інші негативні чинники, що
характерн
економіки країни, держава зберігає
стабільні
найменшим
втратами у сферах готельно-ресторанних,
телекомун
ІТ-сферах. ікаційних,
Тому для
збереженн
існуючих позицій та суттєвого їх
покращенн
здійснити наступні кроки: я варто
-
Рациональ
використо
но
увати

сприятлив е
 географіч не
 положення та ресурсний потенціал країни для розвитку
 транспорт ної
 системи туризму;

- Залучати додаткові
 інвестиці ї та
 іноземний капітал у розвиток передових сфер
 вітчизнян ого ринку
 послуг;

- Оновлювати
 матеріаль но-
 технічну базу;

- Націлювати свою
 діяльніст ь на
 експорт
 туристичн их,
 науково-дослідних, ІТ-послуг;

- Гармонізація окремих
 стандарті в з
 європейсь ким
 зразком;

- Створити
 сприятлив і умови
 для працівник ів
 ринку послуг [80, с. 1].

Отже,
 реалізаці я цих та
 інших кроків, а також
 застосува ння

стратегії переходу ринку послуг на
інновацій но-
інвестиційну модель сприятиме
активізац ії
практично усіх видів
економічн ої
діяльност і, адже між
ними
спостеріг ається
тісний взаємозв'язок та
взаємозал ежність.
Дана модель зможе
реалізува ти значні
перспекти ви
покращенн я
професійн ого,
інтелекту ального,
соціально го життя в
країні.

1.3. Форми контролю державног о регулюван ня ринку послуг в Україні

У сучасних умовах в Україні
актуальни ми є

проблеми, пов'язані з
недостатн ькою
дієвістю та
ефективні стю
існуючої системи
фінансово го
контролю, її
відповідн істю
завданням я, тому
сьогоденн вони потребують
поглиблен ого
вивчення та
подальшог о
реформува ння.
Завданням фінансово го
контролю в державі
залишаєть ся
встановле ння та
усунення порушень чинного
законодав ства,
інших
нормативн их
документі в,
забезпече ння
ефективно сті,
доцільнос ті й
раціональ ності
управлінн я

фінансови ми
 ресурсами. На підставі
 результатів
 контролю державою
 вживаються
 відповідні і заходи,
 які спрямовані на
 запобіганню та
 викоріненню цих
 порушень у
 майбутньому.

Проблема контролю як форми
 державного регулювання ринку
 фінансових послуг
 належить до групи
 найважливіших,
 вирішення якої в сучасних умовах існування
 економічної кризи є
 необхідним і
 актуальним.
 Дослідження форм і
 засобів цього різновиду
 державного контролю, на нашу думку, вирішить ряд питань, що виникають під час
 застосування норм
 законодавства
 відповідними
 органами державної влади.

Функціонування будь-якого ринку в сучасних умовах неможливо собі уявити без законодавчої бази регулювання та впливу держави. Саме держава визначає і контролює правові основи ринкових відносин, насамперед права власності, установлює базові правила економічних відносин учасників ринку. Уряд у будь-якій країні регулює фінансовий ринок шляхом законодавчою забезпечення його функціонування, регулювання і визначення правил емісії та обігу цінних паперів, ліцензування професійної діяльності і посередників фінансового ринку, контролю за здійсненням професійної діяльності і захисту прав інвесторів,

контроль за виконання м антимоноп ольного законодав ства та системою ціноутвор ення на фінансови х ринках.

Фінансовий контроль являє собою систему органів і заходів з перевірки законност і та цілеспрям ованості дій у галузі утворення, розподілу й використа ння грошових фондів держави та органів місцевого самовряду вання, одну з форм державног о контролю, що сприяє забезпече нню законност і, охорони власності, ефективно му й економічн ому використа нню бюджетних, власних коштів, і допомагає виявляти порушення фінансово і дисциплін и [20].

Головними завданням и органу державног о фінансово го

контролю згідно зі ст. 2 Закону України «Про основні засади здійсненн я державног о фінансово го контролю в Україні» є: державний фінансови й контроль за використа нням і збереженн ям державних фінансови х ресурсів, необоротн их та інших активів, за правильні стю визначенн я потреби в бюджетних коштах та взяттям зобов'язань, ефективни м використа нням коштів і майна [15]. Проте державний фінансови й контроль як система, що створена і функціону є в Україні, на наш погляд, є недостатн ьо дієвим, адже не забезпечу є в країні повноти дотриманн я належної фінансово - бюджетної

дисциплін і з
урахуванн ям
сучасних
законодав чих
вимог.
Невідпові дність
нинішньої системи
державног о
фінансово го
контролю завданням
сьогоденн я полягає
в проблемах, які є причинами
негативни х
тенденцій щодо
збільшенн я
фінансови х
правопору шень.
Однією з головних причин є
недоскона ла
законодав ча база.
Роль
фінансово го ринку у
фінансово -
економічній ситуації, яка склалася в Україні,
надзвичай но
важлива.
Фінансови й ринок
дає необмежен і
можливість і для
інвестиції й і тому

постійно перебуває в центрі уваги Верховної Ради України, Президент України, Кабінету Міністрів та інших владних структур. В Україні фінансовий ринок лише формується, на ньому ще не встановилася традиція та правила роботи, саме ця причина насамперед обумовлює необхідність проведення системи ефективного регулювання фінансового боку державних структур.

Державне регулювання фінансового та його складових - це об'єднання в єдину систему певних методів і прийомів, що дозволяють упорядкувати діяльність учасників і операцій між ними шляхом встановлення державою певних вимог та правил задля підтримки рівноваги взаємних інтересів усіх учасників. Тому розглянемо питання законодавчого

визначенн я
«державного контролю на ринку
фінансови х послуг».
На даний момент в науці існує декілька поглядів щодо
визначенн я
контролю й
виокремле ння тих
чи інших його форм, але бракує чіткого
розмежува ння між
його засобами, формами й методами. А від
правильно го вибору
тієї чи іншої категорії, того чи іншого засобу залежить і дієвість органів
державної влади, що
здійснюють ь
контроль на ринку
фінансови х послуг.
На жаль, у чинному
законодав стві не
наведено
визначенн я поняття
«контроль на ринку
фінансови х послуг»
та й серед науковців немає єдності думок із цього питання. Як загальну
категорію можна
враховува ти
закріплен у вч. 1 ст.
1 Закону України «Про основні засади
державног о нагляду
(контролю) у сфері
господарс ької

діяльність і»
 дефініцію
 державног о нагляду
 (контролю): це
 діяльніст ь
 уповноваж ених
 законом
 центральн их органів
 виконавчо ї влади, їх
 територія льних
 органів, державних
 колегіаль них
 органів, органів
 виконавчо ї влади
 АРК, органів місцевого
 самовряду вання в
 межах повноваже нь,
 передбаче них
 законом, щодо виявлення й
 запобіган ня
 порушення м вимог
 законодав ства
 суб'єктами
 господарю вання й
 забезпече ння
 інтересів
 суспільст ва,
 зокрема, належної якості продукції, робіт і послуг,
 прийнятно го рівня
 небезпеки для населення,

навколишн ього
природног о
середовищ а [14].
Доречно навести
трактуван ня, яке
надає податково му
контролю
Податкови й кодекс
України відповідн о
до п. 61.1. якого - це система заходів, що вживають
контролюю чі
органи з метою контролю
правильно сті
нарахуван ня,
повноти і
своєчасно сті сплати
податків і зборів, а також
дотриманн я
законодав ства з
питань регулюван ня
обігу готівки,
проведенн я
розрахунк ових і
касових операцій,
патентува ння,
ліцензува ння та
іншого
законодав ства,
контроль за
дотриманн ям якого

покладено на
контролюючі
органи [3].

Спільні риси названих дефініцій поняття «контроль» частково можуть використувуватись і при трактуванні господарського контролю на ринку фінансових послуг. Тому доцільно розглянути й законодавче визначення контролю.

Як уже підкреслювалося, серед науковців бракує одностайності поглядів на термін «контроль». Так, В. Б. Авер'янов, спираючись на адміністративно-правову доктрину, тлумачить його як функцію, яку держава виконує з метою перевірки дотримання й виконання поставлених завдань, прийнятих рішень та їх правомірності. Зміст державного контролю включає

спостереж
аналіз і
діяльност і
відповідн их органів
та їх посадових осіб щодо виконання
поставлен их перед
ними завдань,
дотриманн я
установле них
державою правил, норм і
стандарті в [28, с.
431].

Вивчаючи контроль як особливу функцію
державног о
управлінн я й засіб
забезпече ння
законност і в
державном у
управлінн і, В. М.
Гаращук зазначає, що правова категорія «контроль» окрім перевірки або
нагляду з метою перевірки має ще один зміст, який іноді не береться до уваги, -
протидію чомусь
небажаном у. На
його думку,
правильні ше цей
термін
інтерпрет увати як
перевірку і
спостереж ення з
метою протидії чомусь

небажаном виявленні, попередже припинення протиправ поведінки з боку когось-небудь. Важливо також звернути увагу на таку функцію контролю, як надання допомоги підконтрольній структурі в наведенні порядку на об'єкті [32, с. 36, 37]. Цікавою є думка І. С. Орехової, яка розглядає контроль у широкому й вузькому значенні: як одну із функцій державного управління (широке розуміння) і як правову форму діяльності і органів виконавчої влади, їх посадових осіб (вузьке розуміння) [61, с. 9].

Науковець О. М. Вінник трактує цей термін як сукупність організаційно-технічних і правових заходів, спрямованих на з'ясування компетентними органами відповідної ступеня фактичних напрямків і результатів діяльності і суб'єктів

господарс ького
життя встановле ним
державою правилам, нормам і
норматива м, а
також виявлення порушень у
діяльност і цих
суб'єктів і вжиття заходів щодо їх усунення, у тому числі шляхом
застосува ння
господарс ько-
правових санкцій [29, с. 21]. Так само трактує контроль у сфері
господарю вання і Д.
В. Задихайло [41, с. 94]. У той же час науковці мало звертали уваги на контроль
у сфері
господарю вання
саме на ринку
фінансови х послуг.
Під державним контролем за
фінансови ми
установам и, вважає
М. І. Саєнко, слід розуміти
контрольн у
діяльніст ь
відповідн их органів
за надавачам и
фінансови х послуг,
у той час як під контроль у сфері
фінансови х послуг
підпадают ь як
надавачі, так і споживачі послуг [72, с. 84].

3 урахуванн
 поглядів учених можемо
 констатув ати, що
 представн ики
 адміністр ативно-
 правової науки
 інтерпрет ують
 контроль як функцію
 державног о
 управлінн я,
 представн ики
 господарс ького
 права - як
 застосува ння
 компетент ними
 органами певних заходів з метою
 забезпече ння
 господарс ького
 правопоря дку. При
 власному
 досліджен ні
 контролю ми будемо
 використо вувати
 погляди обох груп фахівців, тому що контроль на ринку
 фінансови х послуг
 як форма
 державног о
 регулюван ня
 включає в себе елементи і
 адміністр ативного, і

господарс ького
права, адже існує у формі перевірок і ревізій і при цьому має свій
вузькоспе ціалізован
ий предмет - відносини, які
складають ся між
суб'єктами цієї сфери. На наш погляд, у
досліджув аному
понятті важливо
відобрази ти його
певний прикладни й
характер, а тому контроль на ринку
фінансови х послуг
можна розглядат и у
вузькому значенні як
господарс ько-
правовий засіб, який
складаєть ся з
певних елементів і
здійснюєть ся
відповідн ою
системою державних органів для
досягненн я
наміченої мети.

Контроль за
банківськ ими
установам и виконує
Національ ний банк
України (НБУ), за
небанківс ькими
фінансови ми

установам і -
Національ на комісія
з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) і
Національ на
комісія, що здійснює державне
регулюван ня у сфері
ринків фінансови х
послуг (НКРФП).

Такий підхід при
визначенн і
контролю можна
охарактер изувати як
формально -
логічний, оскільки він цілком
відповіда є
нормативн ому
закріплен ню
функцій і засобів у
нормативн о-
правових актах. Так,

відповідн о до
положення «Про
Національ ну
комісію, що здійснює державне
регулюван ня у сфері
ринків фінансови х
послуг» НКРФП здійснює нагляд за
діяльніст ю
фінансови х установ
(пп. 4 п. 4); реєструє фінансові установи (пп. 8 п. 4); видає їм дозволи й ліцензії

на проваджен ня діяльност і з надання фінансови х послуг (пп. 12 п. 4); провадить у межах своїх повноваже нь самостійн о або разом з іншими уповноваж еними органами виїзні й безвиїзні перевірки діяльност і цих установ (пп. 36 п. 4); у межах своїх повноваже нь виконує функції суб'єкта державног о фінансово го моніторин гу (пп. 138 п. 4) [13].

Відповідно до положення «Про Національ ну комісію з цінних паперів та фондового ринку» НКЦПФР визначає порядок ведення й веде реєстр саморегул ьованих організацій, які об'єднують їхчасни професійн ихчасни ків ринку цінних паперів (пп. 19 п. 4); установлю є особливос ті організації і проведенн я

внутрішнь ого
аудиту у
професійн их
учасників фондового ринку (пп. 31 п. 4);
установлю є порядок
подання звітності особами, які
здійснюють б
управлінн я
активами
недержавн их
пенсійних фондів, і вимоги до змісту такої звітності (пп. 97 п. 4); здійснює
моніторин г
адміністр ативних
даних та інформаці ї
учасників ринку цінних паперів (пп. 160 п. 4); визначає
особливос ті ведення
бухгалтер ського
обліку операцій із цінними паперами (пп. 161 п. 4); провадить планові й
позапланові
перевірки ведення реєстру
забезпече ння
іпотечних
сертифіка тів (пп. 28
п. 6); провадить
самостійн о або
разом з іншими
відповідн ими
органами перевірки й ревізії
фінансово -
господарської

діяльність і
професійн их
учасників ринку щодо
здійсненн я операцій
з розміщенн я й
обігу цінних паперів (пп. 51 п. 6) [12].

Згідно із Законом «Про
Національ ний банк
України»
банківськ ий
контроль як складник
банківськ ого
регулюван ня
реалізуєт ься:
шляхом
здійсненн я
банківськ ого
регулюван ня й
нагляду на
індивідуа льній і
консолідо ваній
основі (п. 8 ст. 7); видачі й
відкликан ня
ліцензій,
проведенн я
контролю, у тому числі за допомогою
проведенн я
планових і
позаплано вих
перевірок діяльност і

банків (п. 2 ч. 2 ст. 44); визначення форм звітності, які є обов'язковими до виконання всіма суб'єктами господарювання (ч. 1 ст. 67) [11].

З огляду на викладене можемо підсумувати, що безпосередньою метою державного регулювання фінансових послуг, на яку спрямовані дії названих нами органів, є забезпечення захисту прав його учасників і нормальне функціонування ринку в цілому. Саме за допомогою контролю забезпечується наближення діяльності регулювання.

У широкому значенні контроль можна вивчати як форму державного регулювання через його функціональність, спрямованість, що дасть змогу розглянути його саме як форму державного

регулюван ня ринку
 фінансови х послуг.
 За допомогою аналізу функцій органів державної влади, які
 здійснюють контроль на цьому ринку, з'ясуємо, що ж
 становлять собою форми й засоби такого контролю, в яких і
 реалізують необхідні функції.

Розглянемо форми контролю. Взагалі під формою мається на увазі зовнішній вираз будь-якого змісту. Форма як філософська категорія означає зовнішній вираз внутрішнього змісту. Таким чином, під нею варто розуміти той чи інший спосіб такого виразу.

Законодавець оперує поняттям «форми контролю», але не зазначає, що вони охоплюють. На думку І. С. Орехової, основними формами державного контролю у сфері господарської діяльності є правові форми, що враховують юридичну значущість зовнішнього прояв яких характеризується певною формою, що

виявляєть ся у
 правових наслідках їх
 здійсненн я. До них
 дослідниц я
 відносить ревізії й перевірки [61, с. 9], а Ю. П. Битяк і В. В. Зуй - ревізію,
 перевірку й аудит [19, с. 258].

Заслуговує на увагу думка Г. М.
 Остапович а, який
 пропонує визначати правову форму
 державног о
 контролю як
 передбаче ну
 нормами права й віднесену законом до
 компетенц ії
 суб'єктів о
 державног о
 контролю цілісну
 сукупніст ь
 пов'язаних підставою й
 поставлен ою метою
 заходів, их на
 спрямован их на
 одержання, збирання, перевірку, аналіз, оцінку,
 обробленн я і
 зберіганн я
 відомосте й для
 встановле ння
 відповідн ості
 об'єкта контролю заданим
 параметра м,

виявлення й усунення відхилень від них, а також підстави й порядок (процедури)

здійсненн
цихзаході я в [63, с. 7].

Отже, формою контролю є спосіб вираження й організац ії дій

контролюю чих органів на ринку

фінансови х послуг. Посилаючи сь на

погляди науковців, проаналіз увавши

норми чинного законодав ства, що

закріплюю ть повноваже ння

органів державної влади, наведемо власну думку щодо форм контролю на ринку фінансови х

послуг, до яких можна віднести перевірки, що здійснюють бся

відповідн ими державним и

регулятор ами, ревізії, аудит і

фінансови й моніторин г.

Як вважає В. С. Шестак, перевірка як оціночна діяльніст ь

припускає встановле ння

відповідн ості (або
невідпові дності)
об'єкта контролю певним критеріям [88, с. 75].
Відповідн о до ст. 4
закону ревізія є формою
інспектув ання й
полягає в
документа льній і
фактичній перевірці певного комплексу або окремих питань
фінансово -
господарської діяльност і
підконтро льної
установи. Вона повинна
забезпечу вати
виявлення наявних фактів порушення
законодав ства,
встановле ння
винних у їх допущенні посадових і
матеріаль но
відповіда льних осіб.
Аудит згідно з ч. 1 ст. 363
Господарс ького
кодексу України - це перевірка публічної
бухгалтер ської
звітності, обліку, первинних
документі в та іншої
інформаці ї щодо
фінансово -
господарської

діяльність і суб'єктів
 господарювання з
 метою з'ясування
 достовірності їх
 звітності, обліку, його повноти й
 відповідності
 законодавству і
 встановленим
 нормативам.
 Фактично ж контроль є процесом
 діяльності і органів
 державної влади на ринку
 фінансових послуг
 [2].

Окреме місце займає
 спеціальна форма
 контролю-фінансовий
 моніторинг. г. Пункт 5
 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про
 запобігання та
 протидію легалізаці
 (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або
 фінансуванню
 тероризму»
 проголошує:
 фінансовий
 моніторинг - це
 сукупність заходів,
 що здійснюються

суб'єктами
 фінансово
 моніторин
 запобіган
 протидії легалізац
 (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або
 фінансува нню
 тероризму. Такі заходи включають
 проведенн я
 державног о
 фінансово го
 моніторин гу та
 первинног о
 фінансово го
 моніторин гу [9].

Перейдемо далі до засобів контролю. Необхідно зазначити, що контроль
 забезпечу ється
 насампере д шляхом
 застосува ння
 певних засобів. Під засобами
 державног о
 регулюван ня
 розуміють
 конкретни й варіант
 впливу на суб'єкт
 підприємн ицтва для
 досягненн я тієї чи
 іншої мети [25, с. 19]. Як зазначає В. І. Полухович, засоби
 державног о
 регулюван ня

фондового ринку є, по суті, видами регулюючого впливу держави, кожен з яких спрямован на регулюван ій на окремих складникі ня в господарс ької діяльност і суб'єкта господарю вання [68, с. 62].

За ст. 12 Господарс ького кодексу України до засобів державног о регулюван ня господарс ької діяльност і належать: державне замовленн я, ліцензува ння, патентува ння і квотуванн я, сертифіка ція і стандарти зація, застосува ння нормативі в і лімітів, регулюван ня цін і тарифів, надання інвестиці йних, податкови х та

інших пільг, дотацій, компенсацій, цільових інновацій і субсидій. Наведені засоби є загальним і для всіх сфер господарської діяльності, але не всі з них можуть бути застосовані на ринку фінансових послуг.

Із перелічених не всі належать і до засобів контролю на ринку фінансових послуг. Іноді законодавець такі засоби прирівнює до форм і методів контролю; як наслідок - у деяких випадках можна зустріти норми права, що ототожнюють ці поняття.

Проаналізуємо погляди науковців стосовно цього питання. Як зазначає М. І. Саєнко, до контрольних засобів можна віднести реєстрацію й ліцензування діяльності фінансових послуг, нагляд за діяльністю фінансових установ і застосування до них заходів впливу

уповноваженими
державними
органами [72, с. 40].

I. С. Орехова ототожнює ці засоби з методами контролю. Вона переконує, що статистичні спостереження, бухгалтерська звітність бухгалтерського обліку, інвентаризація, депутатський запит, звітність, експертиза, аудиторська ліцензування, реєстрація, атестація, сертифікація, огляд, обстеження, витребування документів, отримання пояснень, вивчення документації тощо слід віднести до методів державного контролю у сфері господарської діяльності більшості із яких фактично, як вбачається, є

засобами
регулюван ня ринку
фінансови х послуг.

Як бачимо, існує декілька позицій учених щодо визначенн я понять «засоби» і «методи контролю». Це дає підстави для формуванн я власної думки, згідно з якою до засобів, за допомогою яких здійснюєт ься контроль на ринку фінансови х послуг, слід віднести ліцензува ння й реєстраці ю фінансови х установ, нагляд за ними, що відповіда тиме легальним інструмен там в основних законах, які впорядков ують господарс ьку діяльніст ь на цьому ринку.

Найбільш чітко виконання функцій державног о контролю на ринку фінансови х послуг виявляєт ся в окремих засобах. Так,

реєстраці я
 розглядає ться як
 загальний засіб
 державног о
 регулюван ня і як
 спеціальн ий засіб
 контролю. У першому випадку вона становить собою
 засвідчен ня факту
 створення самої юридичної особи, тобто первинний етап, у другому - набуває
 особливог о статусу
 суб'єкта
 господарю вання
 фінансово ї установи
 і є засвідчен ням
 спеціальн о
 уповноваж еними
 органами
 регулюван ня на
 ринку фінансови х
 послуг факту створення й
 легалізац ії
 фінансово ї установи
 шляхом включення її до реєстрів
 фінансови х установ
 з різним ступенем статусу таких реєстрів.
 НБУ веде реєстр
 банківськ их
 установ, НКРФП реєструє
 небанківс ькі
 фінансові установи, НКЦПФР вносить запис щодо

професійн
 учасників фондового ринку
 інституті в спільного
 інвестува ння. Після
 державної реєстраці і
 відповідн і державні
 органи надають
 фінансові й установі
 ліцензію, завдяки якій установа набуває право надавати лише визначені в ній
 види фінансови х
 послуг відповідн о
 до спеціальн их для
 кожного їх виду
 ліцензійн их умов.

Що стосуєтьс я
 нагляду як окремого засобу контролю, то В. М. Гаращук, наприклад, під час
 вивчення окремої сфери
 правозаст осування
 наводить загальне його
 визначенн я як
 юридичног о аналізу
 стану справ щодо
 додержанн я
 законност і й
 дисциплін и в
 суспільст ві, що
 здійснюєт бся
 прокурату рою із
 застосува нням

наданих ій
законодав ством
відповідн их форм,
але без
безпосере днього
втручання в
оперативн у та іншу
діяльніст ь
юридичної або посадової особи чи
громадяни на [32, с.
54]. На думку Ю. Б.
Фогельсон а, нагляд
на фінансови х
ринках полягає в контролі не тільки за тим, як фінансові
організац ії,
професійн і
учасники
відповідн ого
сектору виконують
установле ні
правила, але і яких ризиків зазнають вони, їх клієнти, а також фінансова
система країни [84, с. 78].

Особливим на ринку
фінансови х послуг
відповідн о до ч. 1
ст. 16-1 Закону України «Про фінансові послуги та державне
регулюван ня ринку
фінансови х послуг»
є нагляд на
консолідо ваній

основі за
фінансови ми
групами з метою
забезпече ння
стабільно сті
фінансово ї системи
й обмеження ризиків, на які
наражаєть ся
фінансова установа внаслідок участі у
фінансові й групі,
шляхом
регулюван ня,
моніторин гу й
контролю ризиків останньої [17].

Отже, нагляд на ринку
фінансови х послуг є
одним із
характерн их засобів
контролю, який
здійснюєт ься
спеціальн о
уповноваж еними на
те державним и
органами зі
спостереж ення за
станом законност і
шляхом фіксації його порушень і вжиття заходів для
притягнен ня
порушникі в до
відповіда льності.

Як самостійн і
засоби державно о
регулюван ня
реєстраці я,
ліцензува ння й
нагляд одночасно є методами і формами контролю. Таким чином,
відповідн о до
перелічен их форм
та засобів контролю на ринку
фінансови х послуг
контроль можна розуміти як
господарс ько-
правовий засіб
державног о
регулюван ня з його
такими елементам и
(формами), як: перевірка (обстеження й вивчення окремих напрямів
фінансово -
господарської
діяльност і, за
результат ами яких
складаєть ся довідка
або доповідна записка); ревізія (документальний контроль
фінансово -
господарс ької
діяльност і, на основі
якого складаєть ся
акт); аудит,
фінансови й
моніторин г із

загальним і спеціальн
засобами, а саме державна
реєстраці я
фінансови х установ,
надання ліцензій та інших дозволів, нагляд за
діяльніст ю
фінансови х установ,
а також
застосува ння
заходів впливу
уповноваж еними
державним и
органами,
спрямован их на
припиненн я
правопору шення,
ліквідаці ю його
наслідків і покарання винного за
протиправ ну
поведінку.

Ураховуючи

вищезазна чене
можна сказати, що за
функціона льним
змістом (у широкому
розумінні) контроль
як форма
державног о
регулюван ня на

ринку фінансови х
 послуг - це
 діяльніст ь суб'єктів
 організаційно-
 господарс ьких
 повноваже нь НБУ,
 НКЦПФР, НКРФП,
 Антимоноп ольного
 комітету України, їх
 територія льних
 органів та інших, що
 реалізуют ь свої
 повноваже ння з
 метою забезпе чення
 належного функціону вання й
 виконання зобов'язань кожного із суб'єктів ринку
 фінансови х послуг у
 чітко визначени х
 межах і відповідн о
 до норм чинного
 законодав ства у
 формі ревізій, перевірок, аудиту й
 фінансово го
 моніторин гу за
 допомогою таких засобів, як
 реєстрації, я,
 ліцензува ння й
 нагляд.

надзвичайно важливим. Досвід розвинутих країн часто виступає певним підґрунтям і базою для проведення змін і доопрацювання проблемних питань всередині певної країни. За допомогою практики іноземних держав можливо вийти на новий рівень розвитку, досягти більших успіхів у тій чи іншій сфері суспільного життя, зокрема у сфері господарювання.

Отже, дослідження правового регулювання діяльності і суб'єктів господарювання в зарубіжних країнах є актуальним з огляду на інтеграційні процеси у сфері економіки, недостатність в Україні досвіду оптимального регулювання зазначених відносин

в ринкових умовах господарювання, прагнення нашої країни адаптувати і власне законодавство до кращих міжнародних та зарубіжних стандартів в [73, с. 179].

У господарстві кожного громадянина України та зарубіжних країн для позначення осіб, які безпосередньо здійснюють господарську діяльність, використовуються різні терміни: «суб'єкт господарювання», «господарюючий суб'єкт», «підприємець», «комерсант», «ділова людина», «бізнесмен» тощо.

Аналіз вітчизняної наукової літератури та законодавства свідчить, що термінологія, яка

там зустрічає ться,
зокрема щодо
визначенн я понять
«суб'єкт господарю вання»,
«підприємець», є більш
принципов ою, ніж у
зарубіжни х країнах,
та ґрунтуєть ся на
положення х теорії
господарс ького
права. Так, не
ототожнюю ться
терміни «підприємець» («суб'єкт
підприємн ицької
діяльност і») і
«господарюючий суб'єкт», оскільки, якщо виходити з
буквально го
тлумаченн я терміна
«господарюючий суб'єкт», то воно є ширшим, ніж «суб'єкт
підприємн ицької
діяльност і»,
оскільки господарю ючий
суб'єкт здійснює не тільки
підприємн ицьку, а й
іншу господарс ьку
діяльніст ь, що не є
підприємн ицькою.

У торговому (господарському, комерційн ому) праві зарубіжних країн до таких моментів спостеріг ається більш лояльне ставлення.

Звернімося до визначень поняття суб'єкт господарю вання (комерсант, підприємств), що містяться у зарубіжній літератур і.

Так, у роботах одних учених підкреслю ється, що підприємств є агентом зміни людської історії, в інших, - що підприємств іцтво - це функція підприємств ів. Одне із самих сучасних розгорнут их визначень поняття «підприємець», це той, хто організов ує, управляє та припускає ризик бізнесу. Сьогодні підприємств - це інноватор, який виявляє і використовує можливість і, перетворює ці

можливість і на
 працюючі ринкові ідеї,
 використавуючи
 час, зусилля, гроші та вміння, а також
 передбачає ризик
 конкурентного
 ринку для
 здійсненн я цих ідей
 і усвідомлю є
 результат и цих
 зусиль.
 Підприємець - це
 каталізатор
 економічн ої зміни,
 який використо вує
 цільове
 досліджен ня,
 ретельне
 плануванн я та
 чіткіше рішення у
 здійсненн і
 підприємн ицького
 процесу. Унікально поєднуючи оптимізм і
 покладанн я на себе
 обов'язку,
 підприємцець творчо
 працює для створення нових ресурсів або надання старим ресурсам нової
 спроможно сті з
 метою добробуту [73, с. 179].

Інші зарубіжні вчені роблять акцент на вмінні підприємств створити організацію як його головній відмінній особливості. Вони вважають, що дослідження підприємств - це аналіз створення нових організацій, того процесу, за допомогою якого вони створюють себе. На думку деяких учених, підприємствів відрізняє від осіб, що не є підприємствами, те, що підприємства створюють організації (фірми). Тому, в їхньому розумінні, підприємство - це частина комплексного процесу створення нового підприємства [74, с. 178].

Треті зарубіжні науковці обстоюють позицію, згідно з якою дослідження підприємств слід

фокусуват и на тому,
яку роботу
підприємцець
виконує, а не на його
особистості [33, с.
73].

Отже, у
визначенні і
підприємця
дослідженя
зарубіжних вчених
переважно х
зосереджені на
особистості
підприємця. Такий
підхід визначення
підприємця за його
особистими рисами
та характеристиками
не можна визнати
продуктивним,
оскільки він дає змогу лише приблизно визначити
підприємця й
зрозуміти підприємство як
правове явище.

Найбільш
перспективним є
останній з названих вище підхід, що

характери зує саме
 поведінку суб'єкта, тому що він зміщує центр
 досліджен ня з
 особистіс них
 характери стик
 підприємц я на його
 діяльніст ь.

Необхідно

відзначит и, що іноді
 в зарубіжні й
 літератур і не
 визначаєт ься
 поняття «підприємець» або «комерсант», а, навпаки,
 вказуєтьс я, які
 учасники ринкового процесу не можуть вважатися
 комерсант ами. Так,
 наприклад, і вчені
 французьк і вчені
 вважають, що службовці, пов'язані
 контракто м із
 роботодав цем, не є
 комерсант ами,
 навіть якщо вони одержали право виступати як його
 представн ики [47, с.
 98].

Правову основу
 діяльност і суб'єктів
 господарю вання
 (підприємців) у

зарубіжних країнах складають джерела торгового (господарського) права.

У доктрині країн континентальної цивільно-правової сім'ї виділяють обов'язкові (нормативні) джерела та необов'язкові (ненормативні). До обов'язкових відносять: конституцію, міжнародні угоди, кодекси та галузеві закони, підзаконні акти, звичаї, торгові звичаї, загальні принципи права, приватноправові угоди. До необов'язкових джерел відносять: судовий прецедент, судову практику, закони зарубіжних країн, рішення зарубіжних судів [62, с. 48].

У доктрині англо-американського права система джерел також поділяється на дві групи: обов'язкові та необов'язкові.

В англійському праві до обов'язкових джерел належать: судові прецеденти, закони (статути), підзаконні акти, звичаї (custom), зокрема торгові (law merchant), міжнародні угоди, справедливість (equity), королівські

прерогати ви (royal prerogative), канонічне право (canon law), розум (reason, natural law), приватно-правові угоди. До необов'язкових - закони зарубіжних країн, рішення зарубіжних судів, судова практика, Obiter dictum / dictum (істина, правда) [89, с. 53].

В американському праві обов'язковими джерелами вважаються Конституція, прецедент (статути), підзаконні акти, справедливість (equity), торгові звичаї, міжнародні договори, приватно-правові угоди. Як необов'язкові розглядаються доктрина, закон зарубіжних країн, рішення зарубіжних судів, судова практика, Obiter dictum/dictum [89, с. 53].

Цікавим з точки зору запозичення зарубіжного досвіду для України може стати практика

регулюван ня
 певного комплексу
 однорідни х
 господарс ьких
 відносин окремим
 кодифіков аним
 актом. Так, у
 Сполучени х Штатах
 Америки питання
 неспромож ності
 регламент уються
 Кодексом про
 банкрутст во (US
 Bankruptс у Code)
 1978 р., який має складну структуру та
 передбача є безліч
 процесуал ьних
 можливост ей
 врегулюва ння
 неплатосп роможнос
 ті в залежност і від
 кола суб'єктів [47, с. 211].

Щодо правового
 регулюван ня
 господарс ьких
 відносин в Україні, можна
 розглянут и ідею
 створення та прийняття Кодексу України про
 банкрутст во,

Конкурентного
кодексу України, Кодексу України про рекламу тощо.

У зарубіжних
країнах певні
особливості має
правове регулюван
ня реєстрації
господарюван
ня і суб'єктів

Державна реєстрація
проявом зовнішньо
легалізація суб'єкта
господарюван
ня. З моментом
реєстрації і в Україні

пов'язується виникнення
юридичних осіб та фізичних осіб -
підприємців.

Згідно з ч. 1 ст. 58

Господарського
кодексу України суб'єкта
господарюван
ня підлягає державній

реєстрації і як
юридична особа чи фізична особа -
підприємця у
порядку,

визначено му
законом [2].

Ч.1 ст. 4 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань» від 15 травня 2003 року серед основних принципів, на яких базується державна реєстрація, називає принцип обов'язковості державної реєстрації в Єдиному державному реєстрі [8].

На таких засадах ґрунтується і торгове (господарське) законодавство Франції: підприємницька діяльність може бути розпочата тільки після внесення відомосте й про підприємця до торгового реєстру.

Між тим, реєстрація суб'єкта господарювання не

є обов'язковою умовою ведення підприємницької діяльності у деяких зарубіжних країнах. Так, у Німеччині існує такий вид підприємця-комерсанта ів як «за бажанням» (канн Kaufmann). До них належать підприємці, які ведуть промисел у невеликому обсязі, що не потребує підприємства, влаштованого певним чином. Це так звані дрібні комерсанти, тобто власники невеликих підприємств - ті, підприємства яких «за видом та обсягом не потребують ділового обзаведення, налагодженого комерційним чином». Такі комерсанти і не повинні керуватися приписами закону про фірмові

найменування, торгіві книги та ін. [47, с. 32].

До комерсантів за бажанням у Німеччині належать і ті, хто здійснює діяльність у сфері сільськогосподарського та лісного господарства. Вони мають право, але не зобов'язані здійснювати реєстрацію у торговому реєстрі [47, с. 32].

Крім того, в американському праві традиційно виділялися корпорації *de facto*, тобто не виключає можливість діяльності існуючих, але таких, що не пройшли державну реєстрацію, корпорацій. Незареєстровані корпорації і за законом позбавлені права на судовий захист [47, с. 207].

Отже, у зарубіжних країнах торгова реєстрація (державна реєстрація) має обов'язкове значення не для всіх форм підприємницької діяльності. Виходячи з наведеного, можна запропонувати в Україні суб'єктами господарювання індивідуальних підприємств на підставі самого факту здійснення (підприємницьких) угод підприємницької діяльності і без державної реєстрації. Звертає на себе увагу підхід щодо визначення суб'єктів реєстрації у зарубіжних країнах.

Згідно з п. 5 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб -

міські, районні, районні у містах Києві та Севастополі державні адміністрації, нотаріуси, акредитовані суб'єкти [8].

У зарубіжних країнах реєстрація займаються інші суб'єкти. Так, у Німеччині торговий реєстр ведуть загальні цивільні суди першої інстанції. У Франції реєстрацію здійснює секретар торгового суду, а у місцевостях, де немає торгових судів, цим займаються загальні цивільні суди першої інстанції. Крім того, усі підприємці Франції мають бути членами Торгово-промислової палати, тому вся інформація про зареєстрованих комерсантів міститься і там. У Сполучених Штатах Америки корпорації реєструються

державним секретарє м штату.

Цікавим є визначени й у законодав стві Франції обов'язок підприємця я оголошува ти свій сімейний стан. Якщо складаєть ся шлюбний контракт, то нотаріус сам відправля є до суду деклараці ю про сімейний стан. Це зроблено для того, щоб майбутні кредитори могли знати, яким майном цей комерсант може відповіда ти, здійснююч и підприємн ицьку діяльніст ь за власний рахунок.

Зазначені вище особливос ті правового регулюван ня діяльност і суб'єктів господарю вання у зарубіжни х країнах не є вичерпним и, можуть стати предметом для наукових дискусій та бути використа ні

українськ
законодав
створенні
комплексн
правової
регулюван
відповідн
відносин.

им
цем у
ої
ОСНОВИ
ня
их

Отже,
проаналіз
наведенні
визначенн
категорії
запропону
послуга
різнорідн
економічн
діяльніст
здійснюєт
виробнико
задовольн
купівельн
потреби
колективн
суспільні
споживаєт
момент
постачанн
фактичний відчутний результат.

увавши всі
я
«послуга», можна
вати таке:
це
а
а
ь, що
ься
м,
яє
ий попит і
(особисті,
і,
)
ься у
її
я і має

Численна різноманітність послуг ефективно їх класифікація. Існує велика кількість розробок щодо цього, але вони потребують окремого дослідження.

Більшість авторів обмежують ся лише національною економікою і не беруть до уваги класифікації, що пропонують міжнародні організації. У Системі національних рахунків послуги як вид економічної діяльності поділяють ся на чотири категорії: споживчі (ресторани, готелі, домашні послуги); соціальні (освіта, медична допомога, благодійні послуги); виробничі (інжиніринг, консультації, фінансові і кредитні послуги);

розподільчі (торговельні, транспортні, фрахт). ГАТС СОТ класифікує послуги на такі: ділові; послуги у галузі зв'язку і аудіовізуальні послуги, будівельні і та пов'язані з ними інженерні послуги; дистриб'юторські послуги; послуги у галузі освіти; послуги, пов'язані з охороною навколишнього середовища; фінансові послуги; послуги у галузі охорони здоров'я і соціально го забезпечення; туризм і послуги, пов'язані з подорожам и; послуги організації і відпочинку, культурних і спортивних заходів; транспортні послуги, інші послуги.

Класифікатор ГАТС (Генеральна угода про торгівлю послугами) і національ ні класифіка торні послуг країн - членів СОТ (Світова організація торгівлі) не завжди узгоджені між собою, що зумовлено м довідкови м

характеро
першого.

М

Отже,
перспекти
подальших
досліджен
полягатим
розв'язанні саме цих проблем.

ви

ь

уть

у

РОЗДІЛ 2. РЕГУЛЮВАН НЯ

ГОСПОДАРС
Ї ДІЯЛЬНОСТ

ЬКО
І

НА РИНКУ ПЕВНИХ ВИДІВ ПОСЛУГ

2.1.

Здійсненн
господарс
діяльност
ринку охоронних послуг

я

ької

і

на

Основним
нормативн
правовим
діяльност

актом

в

сфері

приватної

о-

охоронної

і наразі є

Закон

України

«Про

охоронну

діяльність ь» від
 22.03.2012р. Прийняття даного акту
 законодав ства було,
 безумовно, м
 позитивни явищем, адже тривалий час
 діяльність ь суб'єктів
 недержавн ої
 охорони ась лише
 регулювал ими
 підзаконн актами МВС України. Факт
 відсутнос ті
 профільно го закону
 створював и для
 передумов и для
 низькоякі сного та
 непрофесі йного
 ринку охоронних послуг, повністю
 підконтро льного
 МВС України.

На сьогодні
 спеціальн е
 законодав ство
 України в сфері охоронної
 діяльност і суттєво
 змінилося і виглядає наступним чином:

- Закон України «Про охоронну
 діяльність ь» від
 22.03.2012р. № 4616-VI;

- Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 02.03.2015 № 222-VIII;

- Наказ МВС України «Про затвердження Порядку обладнання транспорту реагування охоронної діяльності радіотехнічного зв'язку, кольорографічними схемами світловими звуковими сигналами» від 18.04.2013р. № 375;

- Наказ МВС України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження охоронної діяльності» від 18.11.2015 № 960;

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження

переліку спеціальн их засобів, придбання, зберіганн я та використанн яких здійснюєт ься суб'єктами охоронної діяльност і» від 11.02.2013р. № 97;

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердже ння Умов охорони небезпечн их і цінних вантажів під час їх перевезен ня автомобі л транспорт ьним ом та переліку таких вантажів» від 30.01.2013р. № 55 [59, с. 355];

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердже ння Порядку визначенн я переліку окремих особливо важливих об'єктів права державної власності, охорона яких здійснюєт ься виключно державним и підприємс твами та організац іями» від 19.06.2013р. № 421.

- Наказ МВС України «Про затвердженню Порядку організації охорони об'єктів і приміщень, у яких культивуують, використовуються, зберігаються та знищуються нарковмісні рослини, а також використовуюється зберігається та знищується отримана з них готова продукція чи відходи таких рослин» від 27 жовтня 2010 року № 507;

- Наказ МВС України «Про затвердженню Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів,

споряджен
гумовими
аналогічн
своїми
властивос
метальним
снарядами
несмертел
зазначени
патронів,
боеприпас
зброї
матеріалі
серпня 1998 року № 622 (у частині придбання та
зберіганн
пристроїв
вітчизнян
виробницт
відстрілу
споряджен
гумовими
аналогічн
своїми
властивос
метальним
снарядами
несмертел
зазначени
патронів).

их
чи
ими за
тями
и
ьної дії, та
х
а також
ів до
вибухових
в» від 21
я
ого
ва для
патронів,
их
чи
ими за
тями
и
ьної дії, та
х

В ст. 1 Закону України «Про охоронну діяльність законодав визначенн охоронної діяльності надання послуг з охорони власності та громадян. З таким підходом важко погодитис під цю категорію підпадают спеціальн для надання охоронних послуг господарю суб'єкти Тому навіть назва вищевказа закону виглядає юридично некоректн ою. Більш точною була б назва: «Про приватну охоронну діяльність недержавн охоронну діяльність» [59, с. 355].

Охоронна діяльність є складною різноплан овою за своїм змістом. Суб'єктами охоронної діяльності, в першу чергу, виступають

правоохоронні органи. Так, Державна служба охорони при Міністерстві внутрішніх справ створена спеціально для здійснення заходів щодо охорони нерухомих об'єктів та іншого майна, в тому числі вантажів, тимчасово зберігання валютних цінностей, забезпечення особистої безпеки громадян, а також технічного захисту інформації на договірних засадах в порядку, встановленому законодавством. На здійснення охорони направлена діяльність управління державної охорони України - правоохоронного органу спеціально призначеного, що підпорядкований Президенту України та підконтрольний

Верховній Раді України. Тобто очевидним виглядає те, що потрібно чітко розмежовувати поняття державної охоронної діяльності, що її здійснюють переважно правоохоронні органи, та приватної охоронної діяльності, що її здійснюють професійні недержавні суб'єкти забезпечення безпеки.

Ще одним питанням, яке виникає у зв'язку із законодавчим визначенням охоронної діяльності, є охоронна діяльність суб'єктів господарювання щодо належного їм майна. Мова йде про служби безпеки підприємств, що виступають структурними підрозділами суб'єктів господарювання. Закон України «Про охоронну

діяльність ь» від
 22.03.2012р. не відносить їх до суб'єктів охоронної
 діяльності і. Такий
 підхід виглядає спірним. До основних напрямів
 діяльності і служб
 безпеки на
 підприємстві на
 сучасному етапі можна віднести такі:
 - моніторинг
 внутрішніх х та
 зовнішніх процесів на
 підприємстві, їхній
 контроль з метою
 недопущення
 небезпечного
 розвитку подій;
 - виявлення реальних та
 потенціал ьних
 загроз у
 внутрішньому та
 зовнішньому
 середовищі;
 - визначення власних зон
 вразливості та
 знаходження засобів
 їхньої елімінації і,
 маскування я або
 захисту;
 - вивчення
 конкурентів, їхнього

поточного стану та перспекти розвитку, планів, можливост ей, кадрів, ресурсів, технологі чних та економічн их новинок, внутрішні х і зовнішніх факторів, їх сильні та слабкі сторони; вивчення контрагентів; - організація та супровід кадрової роботи (з позиції захисту економічн ої безпеки підприємств) [59, с. 355]; - фізична охорона об'єктів, процесів, персоналу; - розробка та впровадженн я спеціальн их режимних заходів, що виключають ь або ускладнюють спроби завдання збитку підприємству, у тому числі фізичної шкоди; - боротьба за ринок і ресурси методами, що виходять за межі традиційн ого маркетинг у; - збір і необхідно ї інформаці ї, в тому числі за допомогою технічних засобів на

підприємств та поза його межами [59, с. 355].

Отже, Закон України «Про охоронну діяльність від 22.03.2012р. має очевидні недоліки в плані понятійно апарату, що призводить до звуженого переліку суб'єктів охоронної діяльності і. Більш точно було б розуміти охоронну діяльність як комплекс заходів з охорони майна та забезпечення особистої безпеки фізичних осіб, що здійснюють професійн ься на й основі.

Щодо судової практики у сфері охоронних послуг, можемо дістати висновку, що найчастішим предметом виникнення спорів в цій галузі – це стягнення коштів. Наприклад: Господарським судом Київської області було відано рішення по справі № 911/123/18 за позовом Приватного підприємства «ВИЛАМ-ДВ» до Приватного акціонерного товариства «Зернопродукт МХП» про стягнення 58036,70 грн. Приватне підприємство «ВИЛАМ-ДВ» подало до господарського суду позов про стягнення з Приватного акціонерного товариства «Зернопродукт МХП» 58036,70 грн боргу, у зв'язку з неналежним виконанням товариством умов договору № 12 про надання послуг з охорони об'єкта. 30.12.2016 між Приватним підприємство «ВИЛАМ-ДВ» (позивач/охорона) та Приватним акціонерним товариством «Зернопродукт МХП» (замовник/відповідач) був укладений договір про надання послуг з

охорони об'єкта, відповідно до змісту якого замовник передає, а охорона приймає та забезпечує охорону єдиного виробничого комплексу та майна замовника, до складу якого входять об'єкти та товарно-матеріальні цінності (ТМЦ), розміщені на його території. Згідно з п. 1.3 договору, вказана охорона об'єкту та ТМЦ, що розміщені на його території, в подальшому йменуються як «охоронні послуги». До складу охоронних послуг згідно з договором входить: - організація та здійснення пропускнуго режиму; - охорона від розкрадань майна, знищення об'єкту, що охороняється, та ТМЦ, розміщених на ньому; - організація та ведення кількісного обліку та контролю за рухом ТМЦ, у тому числі: ввезення (внесення), вивезення (винесення) ТМЦ з проведенням перевірки наданих для цих дій документів на відповідність, легітимність та правильність оформлення; - інші заходи, передбачені п.4.1. договору та Ліцензійними умовами провадження господарської діяльності з надання послуг охорони, затверджених [Законом України «Про охоронну діяльність» від 22.03.2012 №4616-VI](#). Відповідно до Параграфу 3 [Глави 66 ЦК України](#) договір охорони є спеціальним видом зберігання. [Статтею 978 ЦК України](#) унормовано, що за договором охорони охоронець, який є суб'єктом підприємницької діяльності, зобов'язується забезпечити недоторканність особи чи майна, які охороняються. Володілець такого майна або особа, яку охороняють, зобов'язані виконувати передбачені договором правила особистої та майнової безпеки і щомісячно сплачувати охоронцю встановлену плату. Договір про надання послуг з охорони об'єкта від 30.12.2016, укладений між позивачем та відповідачем, є підставою для виникнення у його сторін господарських зобов'язань, а саме майново-господарських зобов'язань згідно ст. ст. [173 175 ГК України](#), ст. ст. [11, 202, 509 ЦК України](#) і згідно [ст. 629 ЦК України](#) є обов'язковим для виконання сторонами. Згідно статті 8, п. 2 Закону України «Про охоронну діяльність» зазначено: - У договорах про надання послуг з охорони майна та фізичних осіб відповідно до положень [Цивільного кодексу України](#) визначаються умови відшкодування суб'єктом охоронної

діяльності шкоди, заподіяної через неналежне виконання ним своїх зобов'язань [98].

В законодавстві України також достатньо слабо закріплен а взаємодія приватних охоронних структур та правоохоронних органів, в тому числі, форми такої взаємодії. Це не дозволяє використувати повною мірою соціальний потенціал суб'єктів приватної правоохорони. Згідно зі ст. ст. 18-19 Закону України «Про охоронну діяльність суб'єктів охоронної діяльності і та правоохоронні органи можуть спільно організувати взаємодію і надавати взаємодопомогу у діяльності, що спрямован а на попередження, припинення і розкриття кримінальних злочинів та

правопору шень та
 забезпече ння
 охорони
 громадськ ого
 порядку. Суб'єкти охоронної
 діяльност і
 організов ують
 взаємодію з
 правоохор онними
 органами у формі:
 - проведення спільних нарад,
 консульта цій;
 - обміну
 інформаці єю з
 питань
 попередже ння та
 припиненн я
 правопору шень;
 - інших
 незаборон ених
 законодав ством
 заходів за умови, що не
 порушують ся права
 та обов'язки суб'єктів
 господарю вання і
 здійсненн я таких
 заходів належить до
 компетенц ії
 відповідн ого

правоохоронного органу [16].

Проте поза увагою законодавця залишається процесуальна та формальна сторона такої взаємодії, внаслідок чого на практиці її не відбуваєтьс

Типовими угодами про сприяння між приватним охоронним організаціями та правоохоронними органами встановлюються наступні форми взаємодії:

1. Спільне патрулювання.
2. Охорона масових заходів.
3. Обмін інформацією.
4. Спільний розшук осіб, що об'явленні в розшук за вчинення злочину чи за інших підстав.

До недоліків законодавчого регулювання охоронної діяльності і можна віднести і доволі обмежений перелік охоронних послуг, що їх можуть надавати охоронні агентства. Перелік послуг, наведений в ст. 5 Закону України «Про

охоронну діяльність відповідати ринковим реаліям. Так, на сьогодні охоронні агентства законодавчо можуть надавати такі послуги: охорона майна громадян; охорона майна юридичних осіб; охорона фізичних осіб [16].

Вищезазначений перелік виглядає розмитим та потребує деталізацію.

Окремим видом послуги, що її надають охоронні агентства, є консультування і підготовку рекомендацій клієнтам з приводу правомірних заходів захисту проти правопосіягань. Ця послуга може як надаватися постійно, наприклад тілоохороною, так і мати разовий характер. Іноді фізичним та юридичним особам потрібна просто консультація чи рекомендації професіоналів з приводу заходів захисту бізнесу, життя та здоров'я, охоронних систем, і це становить собою окремий вид послуги. Консультації зазвичай надаються усно на підставі наданої клієнтом інформації.

Рекомендації, як правило, надаються в письмовому вигляді і супроводжуються виїздом спеціалістів на об'єкт.

Проектування і монтаж охоронних сигналізацій та інших засобів попередження протиправних посягань також становить собою абсолютно самостійний вид послуги з охорони. Охорона фізичних осіб також включає в себе дві різні послуги: тілоохорона на (особиста охорона) та охорона людей в певному приміщенні. І в першому, і в другому випадках охороняється життя та здоров'я людини, але здійснюється це різним чином, з використанням різних тактичних правил охорони. Тілоохоронець охороняє, як правило, одного-двох клієнтів, знаходячись в постійному контакті з клієнтом. Охоронець, що здійснює охорону великого кола фізичних осіб, охороняє, як правило,

невизначене коло осіб, які в даний момент часу знаходяться в приміщенні різного типу, від протиправних загроз. Охорона стаціонарних об'єктів та супровід вантажу також є окремими послугами щодо охорони майна, які мають абсолютно різні тактичні правила та вартість.

Окремим видом послуги, який може надаватися охоронним агентствам, є охорона порядку під час проведення заходів (ділових зустрічей, зборів акціонерів, клубів, концертів, спортивних змагань, святкових вистав, конференцій тощо).

Це окремий вид послуги, який надають приватні охоронні агентства в Україні.

Таким чином, вважаємо за необхідне деталізувати перелік послуг, визначених в Законі України «Про охоронну діяльність та регламентувати

порядок реалізації деяких з них [16].

Більш дискусійн видається застосува спецзасоб вогнепаль діяльност приватних охоронців. Державна служба охорони наразі є найбільш потужним і чи не єдиним операторо надання послуг на ринку збройної охорони, що суперечит Закону України «Про економічн конкуренц 25, 27 ГК України. Це одна із тих проблем, яка призводить нерівного положення Державної служби охорони та охоронних агентств на ринку охоронних послуг [2].

Внаслідок законодав переваг, які надаються ДСО (Державна Служба Охорони) у цій сфері, її діяльніст монополіс характеру, що дозволяє їй монополнь Внаслідок цього велика частина господарю

ім проблема ння ів та ної зброї в і м з ст. 16 захист ої її), ст. ст. б до ь набула тичного диктувати і ціни. суб'єктів вання

просто не може собі дозволити послуги ДСО, їхня діяльність може стати нерентабельною. А приватні охоронні агентства не мають такого широкого законодавчого доступу до використання зброї та спецзасобів. Однак на практиці охоронні фірми вже давно знайшли можливість обходити законодавство щодо охоронної діяльності, і оформляючи травматичну зброю відповідним чином, як членів громадських формувань з охорони громадського порядку.

Останнім часом певні зрушення в цій сфері все ж відбулись. На підставі Закону України «Про охоронну діяльність» була прийнята Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку спеціальних засобів, придбання,

зберіганн я та
використа ння яких
здійснюєт ься
суб'єктами охоронної
діяльност і» від
11.02.2013 № 97.
Бронежиле ти,
захисні каски, газові балончики з
аерозолям и
сльозоточ ивої та
дратівної дії, газові пістолети і
револьвер и та
патрони до них калібру 6, 8 і 9
міліметрі в,
заряджені речовинам и
сльозоточ ивої та
дратівної дії, гумові кийки, наручники
пластиков і
(текстильні)
одноразов ого
використа ння як
спецзасоб и було
дозволені для
використа ння всім
приватним охоронним
агентства м.
Електрошо кові
пристрої та пристрої
вітчизнян ого

виробницт ва для
відстрілу патронів,
споряджен их
гумовими чи
аналогічн ими за
своїми
властивос тями
метальним и
снарядами
несмертел ьної дії, та
зазначені патрони були дозволені виключно суб'єктами охоронної
діяльност і, які
здійснюот ь охорону
особливо важливих об'єктів права державної власності або надають охоронні
послуги із
залучення м
власного
транспорт у
реагуванн я та
використа нням
пунктів
централіз ованого
спостереж ення [17].
Отже, використа ння
деякого колу
спецзасоб ів було
дозволено, але у
використа нні зброї
знову було
відмовлен о.

Травматична та газова зброя не є зброєю у повному розумінні цього слова, а скоріш спецзасобом.

Взагалі підхід законодавця до обігу зброї в Україні виглядає неоднозначним.

Питання надання дозволу на володіння вогнепальною

зброєю в цілях

самозахисту є

спірним питанням на

сьогоднішній

момент, який вартий

самостійного

дослідження. Проте

лібералізація в сфері

обігу зброї повинна відбутись, адже професія охоронця пов'язана з суттєвим

ризиком для життя і здоров'я, не меншим за той, який присутній у службовця

Державної служби охорони. Однак для цього повинні бути створені необхідні

передумови.

Крім цього, увага

законодавця також

повинна бути

привернута до

кадрового складу приватних охоронних фірм. На сьогодні робота охоронцем -

це здебільшого

тимчасова та

непрестижна

професія. Зміна персоналу навіть у

стабільни х
компаніях щороку може сягати 40-60%. Фактично вимоги до охоронців на
сьогодні є дуже низькі:
досягненн я 18 років
та професійн а
підготовк а. Така
професійн а
підготовк а
надається в приватних вузах за 6 місяців. Всі ці факти створюють умови для
непрофесі йного
ринку охоронних послуг в Україні.

Отже, вимоги до охоронців, які наведені в ст. 11 Закону України «Про
охоронну діяльніст ь», слід
посилити, і викласти текст статті в такому вигляді: «Персоналом охорони
можуть бути дієздатні громадяни України, які досягли 21-річного віку,
пройшли строкову військову службу або службу в армії за
контракто м та
пройшли відповідн е
навчання або
професійн у
підготовк у, уклали
трудоий договір із суб'єктом
господарю ваннн».
Такий виклад ст. 11 Закону України «Про охоронну
діяльніст ь»
призведе до різкого
скороченн я
непрофесі йних
охоронців і до більшої

оплачуваності цієї діяльності і внаслідок зменшення пропозиції праці [16].

2.2.

Здійсненн **я**
господарс **ької**
діяльност **і на**
ринку банківськ **их**
послуг

Перш за все, на класифікацію банківськ операцій впливає економічн діяльност і банків як фінансови посередни х ків. Інститут фінансово посередни го цтва з погляду науковців - фінансистів впливає на поділ операцій банків на дії, що забезпечу ють функціону вання

банку як суб'єкта підприємства, та на його дії як фінансово-го посередника, що входять до поняття банківськ их послуг, сутність яких визначаєть ся через перелік усіх операцій, визначених у Законі України «Про банки і банківськ у діяльність» [30, с. 69-70], або визнаєть ся, що більш за все на визначенн я посередни цького характеру банківськ их операцій впливає місце банку в русі капіталу, а не зміст угоди.

Наприклад, при віднесенн і факторингу до активних операцій одночасно ця операція вважаєть ся посередни цькою послугою банків [36, с. 201, 248]. Ю. В. Ващенко, розглядаю чи

погляди вчених-економістів,
підкреслює, що банк
визначає бся як
інститут кредитної системи, що є
посередни ком у
кредиті,
розрахунк ах і
випускає кредитні знаряддя обігу [26, с. 13]. У зв'язку з цим необхідно
відмітити, що
економічн а
категорія
фінансово го
посередни цтва за
своїм змістом
реалізуєт бся в
декількох, іноді прямо не пов'язаних між собою правовими зв'язками,
банківськ их
послугах, операціях та угодах, а
функціона льність
фінансово го
посередни цтва
виявляєт ся у
більшості в поєднанні при розгляді та
регулюван ні певних
операцій (наприклад, депозитні та кредитні операції) і є
максималь но
презентац ійною
саме в банківськ ій
діяльност і в цілому.
Одночасно слід розуміти, що випадки

віднесенн я в
правовому
регулюван ні до
посередни ЦЬКИХ
окремо ВЗЯТИХ
банківськ их
операцій не завжди
відповіда є як
правовій суті
правовідн осин (які
неможливо відносити до
посередни ЦЬКИХ
угод), так і
економічн ому
змісту. Так, у розд. 7
Банківськ ого
кодексу Республік и
Білорусь до
посередни ЦЬКИХ
банківськ их
операцій, крім
розрахунк ів,
валютно-обмінних операцій, помилково
відносять ся
банківськ е
зберіганн я,
тимчасове
користува ння
банківськ им
сейфом, інкасація та

перевезен ня
готівкови х коштів,
платіжних
інструкції й,
дорогоцін них
металів і
дорогоцін ного
каміння, інших
коштовнос тей [57, с.
1].

Що стосуєтьс я
використа ння
функціона льного
місця банку як підстави для
визначенн я
правового змісту
банківськ ої
діяльност і, то
необхідно я до
звернутис я до
поглядів науковців -
правознавців. Так, О. П. Орлюк
підкреслю є, що до
базових операцій
відносить ся
комплекс із основних трьох - прийняття грошових вкладів від клієнтів, надання
клієнтам позичок і створення нових платіжних засобів,
здійсненн я
розрахунк ів між
клієнтами [58, с. 14]. Базовість окремих операцій

посилюєть ся у
висновку І. Л. Нурзад, якою при поділі операцій на
банківськ і та
небанківс ькі
використо вується
функціона льний
критерій, тобто,
відповіда є чи ні
операція базовим функціям банку, а дії,
спрямован і на їхне
здійсненн я,
становлят ь суть
банківськ ої
діяльност і [60, с. 1].
Але не можна
погодитис я з
автором у тому, що операції та
діяльніст ь банків на
ринку цінних паперів не можуть
іменувати ся
банківськ ими
операціям и і
банківськ ою
діяльніст ю [60, с. 1],
тому що ці фінансові активи також
використо вуються в
основних операціях банків, такі операції з ними також
охоплюють ся суттю
фінансово го
посередни цтва

банку і з метою їх спільного регулювання повинні відноситися до операцій, які здійснюють банки. О. М. Олейник характеризує банківську діяльність сукупністю або систематизації здійснюваних грошей та інших фінансових інструментів операцій різних видів, об'єднаних загальною метою [90, с. 27-28]. При цьому поняття банківської діяльності вузькому банківському створюють у тих випадках, коли вони здійснюють сукупність І.А. Безклубий визначає банківську діяльність систематизації підприємницької діяльності здійсненн

передбачає вчинення банківськ правочині операцій [24, с. 61], і вважає, що звуженим є визначенн банківськ діяльност і через перелік трьох класичних видів послуг у ст. 2 Закону України «Про банки і банківськ діяльніст економіст ів також існують тотожні погляди.

Так, Ю.В. Ващенко розглядає банківськ діяльніст у широкому значенні, в якому розуміють всі види операцій, котрі можуть здійснюва ти банки, а у визначених законом випадках - інші юридичні особи, а також у вузькому, що включає тільки ті операції, які виділяють банк з числа інших фінансово - кредитних установ [26, с. 19], тобто операції з визначенн я банку в ст. 1 Закону України «Про банки і банківськ діяльніст ь».

На наш погляд, відбуваєть ся перебільш ення значення виключнос ті банківськ ої діяльнос ті (або «вузького» розуміння) для визначенн я поняття та наступног о відповідн ого правовог о регулюван ня. Класифіка ція банківськ их послуг і операцій та їх правове регулюван ня при проведенн і банківськ ої діяльнос ті здійснюєть ся не самостійн о за їх видом, а з урахуванн я функцій суб'єкта - банку та ризиками в його діяльнос ті, як тоді, коли мова йде як про обов'язкову сукупніс ть видів діяльнос ті банків,

так і у випадку здійсненн я ними інших фінансови х послуг. З огляду на те, що відповідн о до ст. 47 Закону України «Про банки і банківськ у діяльніст ь» банківськ і послуги та банківськ і операції є фінансови ми послугами, вони є операціям и з фінансови ми активами згідно з п. 5 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулюван ня ринків фінансови х послуг». У цьому поєднанні ключовим критерієм стало не фінансове посередни цтво, а предмет операцій - фінансови й актив. Наведене свідчить про актуальні сть на сучасному етапі додавання до підстав о регулюван ня ринків фінансови х послуг і

безпосере
 ринку банківськ
 послуг ще однієї -
 необхідні сть
 належної реалізації
 фінансово го
 посередни цтва як
 економічн ої
 діяльност і. Також
 ця думка
 підтвердж ується
 тим, що при розгляді проблем
 фінансово го
 посередни цтва
 банків ставиться за необхідне вирішення саме
 сукупност і питань, з
 одного боку - з
 управлінн я
 ризиками, їх оцінці,
 ефективно го
 контролю за ризиками (ліквідності, кредитним, іншими) у
 банківськ ій
 діяльност і,
 удосконал ення
 ризик-орієнтованого нагляду, а з іншого - стосовно надання на належному рівні
 послуг кредитним и
 установам и [71, с. 1].

У зв'язку з цим для відповіді про напрями державної політики та
 правового регулюван ня

здійсненн я
банківськ ої
діяльност і й
одночасно належного виконання функцій
фінансово го
посередни цтва
необхідно визначити цілі та
встановит и окремі
фактори (засоби, методи тощо), які можливо
згрупуват и залежно
від врахуванн я
інтересів банків або їх клієнтів.
Підґрунтя м для
застосува ння цих
важелів, на наш погляд, можуть бути такі критерії для належного й
необхідно го
виконання функцій
фінансово го
посередни цтва:
можливіст ь
акумуляова ння
грошових коштів
суспільст ва,
виключаюч и обхід
фінансово ї системи;
збереженн я
конкуренц ії, що
веде до зниження
трансакці йних
витрат та

покращенн
можливіст
використа
суспільст
накопичен
для довгостро
розвитку [76, с. 26]. Як
актуальни
необхідно
врегулюва
посередни
кредиті можна вважати
визначенн
вирішення
економічн
проблем узгодженн
термінів та обсягів
іпотечног
кредитува
відсутнос
належних
довгостро
ресурсів та
забезпече
таких
нормативі
ліквіднос
діяльност і банків
[37, с. 128-129].

У будь-якому разі фінансове посередництво передбачає залучення банками клієнтів з обох напрямів використанн^я капіталу, тому в інтересах клієнтів повинні бути прийняті пов'язані з першою групою наступні заходи: підвищен^{ня} привабливості банківськ^{их} операцій шляхом їх здешевлен^{ня} та спрощен^{ня} здійснен^{ня} забезпече^{ння} врахуван^{ня} конституц^{ійних} прав фізичних осіб та/або прав суб'єктів господарюван^{ня} в конфліктах при виконанні зобов'язань перед банками; забезпече^{ння} належного механізму судового захисту клієнтів банків, який усуває економічн^у, професійн^у нерівніст^ь та недостатн^{ій} захист клієнтів банку; вдосконал^{ення} механізму

гарантува ння
 вкладів громадян та/або
 встановле ння
 механізму захисту депозитів юридичних осіб, які не є
 фінансови ми
 установам и; примус
 банків
 адміністр ативними
 та індикатив ними
 засобами до належного виконання функцій
 фінансово го
 посередни цтва
 (наприклад, до
 кредитува ння
 суб'єктів
 господарю вання та
 споживачі в певних
 економічн их та
 соціальни х цілях,
 посилення
 гарантува ння
 виконання своїх зобов'язань перед клієнтами певними засобами), що фактично
 буде
 опосередк овано
 забезпечу вати
 виконання обов'язку банку -
 фінансово го
 посередни ка перед
 державою за його допуск на фінансові ринки та надання права на виключну
 діяльніст ь.

Крім визначенн
співвідно
фінансови
посередни
банківськ
діяльност
банківськ
операцій, системи та їх видів, потребує розкриття правового змісту і поняття
банківськ
операцій, в яких стороною є банк, з позицій
легалізац
банківськ
діяльност
банків та їх місця на
фінансови
як фінансово
посередни
правового
банківськ
операцій як дій та фактів.

Система
банківськ
операцій, які поділені на
класифіка
фінансови
предмета
ліцензува
одержання
закріплен

их
підставі
ції видів
х послуг,
наявності
ння або
дозволів,
а в ст. 47

Закону України «Про банки і банківську діяльність».

По-перше, банківське надання яких має право здійснювати банківська діяльність і на підставі банківської ліцензії виключно банк. До банківських їх послуг належать:

1) залучення у вклади (депозити) коштів та банківських металів від необмеженого кола юридичних і фізичних осіб;

2) відкриття та ведення поточних (кореспондентських) рахунків клієнтів, у тому числі у банківських металлах;

3) розміщення залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик [21, с. 384].

По-друге, інші фінансові послуги, в тому числі шляхом укладення з юридичними і особами (комерційними агентами) агентськи х договорів. В

останньом у випадку перелік фінансових послуг, що банк має право надавати своїм клієнтам (крім банків) шляхом укладення агентських договорів, х встановлюється Національним банком України.

По-третє, операції, в тому числі й нефінансові послуги, які відносять до інших видів діяльності відповідн і о до ч. 6 ст. 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність»: 1) інвестиції й; 2) випуску власних цінних паперів; 3) випуску, розповсюдження та проведення лотерей; 4) зберігання цінностей або надання в майновий найм (оренду) індивідуального банківського сейфа; 5) інкасації коштів та перевезення валютних цінностей; 6) ведення реєстрів власників іменних цінних паперів

(крім власних акцій); 7) надання консультаційних та інформаційних послуг щодо банківських і інших фінансових послуг. Слід враховувати, що при такій класифікації в цій групі діяльність необхідно відокремити за складом інвестиційні послуги, операцій з цінними паперами, які є фінансовими послугами, але відносять до інвестицій, що чітко не встановлено при класифікації в Законі України «Про банки і банківську діяльність». Банк здійснює діяльність, надає банківські та інші фінансові послуги в національній

валюти, а в іноземній валюті - за наявності відповідної ліцензії

Одночасно при визначенні системи банківських операцій, передбачених як певний правовий термін, необхідно також розподіляти їх з метою особливого регулювання на підставі змісту правовідносин на наступні групи:

розрахункові (ст. 51 Закону України «Про банки і банківську діяльність»);

кредитні (ст. 49 Закону України «Про банки і банківську діяльність»);

депозитні, факторингові та лізингові операції (ст. 339 Господарського кодексу України) [21, с. 384].

Крім надання перелічених банківських послуг банк має право проводити

інвестиці йну
діяльніст ь
відповідн о до ст. 47
Закону України «Про банки і
банківськ у
діяльніст ь» шляхом
здійсненн я
інвестиці й. Банки
здійснюот ь прямі
інвестиці ї та
операції з цінними паперами
відповідн о до
законодав ства
України про цінні папери,
інвестиці йну
діяльніст ь та згідно
з нормативн о-
правовими актами НБУ. Банк має право здійснити
інвестиці ю лише на
підставі письмовог о
дозволу НБУ, виконання
економічн их умов
та додержанн я
обмежень.

Разом із тим чинні
нормативн і акти не
надають поняття
банківськ ої
операції. При
визначенн і поняття

банківськ ої операції
необхідно виходити з
правовідн осин, які
регулюють ся
відповідн о до ст. 3
Закону України «Про банки і
банківськ у
діяльніст ь», а саме
під час заснуванн я,
реєстраці ї,
діяльност і,
реорганіз ації та
ліквідаці ї банків, з
урахуванн ям
визначенн я поняття
банківськ ої
діяльност і та
переліку их
банківськ их
операцій у статтях 2, 47 даного Закону.
Віднесенн я до
сфери регулюванн я
Закону України «Про банки і
банківськ у
діяльніст ь» певної
діяльност і фактично
визначає її як
банківськ у
операцію, тим самим така операція підпадає під державне
регулюванн я як

банківськ а операція,
вид або підвид
діяльност і. Перелік
названих
банківськ их
операцій у ст. 47 Закону України «Про банки і
банківськ у
діяльніст ь»
визначени й на
сьогодні як
необмежен ий у
зв'язку з тим що, сталий виключний обсяг
банківськ их послуг
доповнено не обмеженим переліком видів
фінансови х послуг.
Крім того,
сформульо вано
норми ч. 6 ст. 47 Закону України «Про банки і
банківськ у
діяльніст ь»: банк
має право вчиняти будь-які правочини, необхідні для надання ним
банківськ их та
інших фінансови х
послуг та
здійсненн я іншої
діяльност і,
необхідно тлумачити як
необмежен ість
правочині в банків,
які здійснюот ься в

межах переліку видів банківськ их операцій, з одночасни м виконання м вимог ст. 48 цього Закону.

У зв'язку з цим усі операції, що здійснюють ь банки згідно зі ст. 47 Закону України «Про банки і банківськ у діяльніст ь», крім суто банківськ их послуг будуть вважатися банківськ ими на підставі системног о їх державног о регулюван ня тільки для банків (тобто, визначають ься за суб'єктом).

Також саме підкресле ння необхідно сті господарс ько- правового впливу, на наш погляд, виявляєть ся в характері правовідн осин у процесі здійсненн я банківськ ої

діяльність і, які, як
 правильно
 відзначає ться в
 спеціальн ій
 правовій літератур і,
 існують як публічно-правові (банківський нагляд,
 ліцензува ння) і
 приватно-правові (угоди, рахунки), а за змістом
 поділяють ся на: 1)
 майнові (пов'язані з грошима, цінними паперами або майном); 2) немайнові
 (пов'язані з
 статистич ною
 інформаці єю, її та
 коштів і майна захистом); 3)
 організа ійно-
 структурн і та
 організа ійно-
 кадрові (побудова
 банківськ ої системи,
 організа ія банку,
 облік, трудові відносини з
 персонало м) [21, с.
 384].

Тому всі проблемні питання
 класифіка ції видів
 діяльност і банків
 можуть
 вирішуват ися на
 підставі визначенн я
 змісту

господарс ьких
 правовідн осин.
 Відповідн о до ст. 1
 ГК України предметом його
 регулюван ня є
 господарс ькі
 відносини між суб'єктами
 господарю вання
 (господарсько-виробничі) та між цими суб'єктами й іншими
 учасникам и
 відносин у сфері
 господарю вання, з
 урахуванн ям частин
 4, 5 ст. 3 ГК України ці відносини є
 організа ійно-
 господарськими, а суб'єкт - орган державної влади наділений
 господарс ькою
 компетенц ією (абз.
 6 ч. 1 ст. 4 ГК України) [2].
 Такий тип
 господарс ьких
 правовідн осин в
 попередні періоди
 регулюван ня та
 існування
 теоретичн их
 досліджен ь мав
 різне найменува ння
 до прийняття ГК України. В. К. Мамутов
 правовідн осини між

підприємств та
вищими
господарськими
органами відносин до
господарсько-
управлінських, які за своєю суттю є майновими, а не виключно
адміністративними
[35, с. 149-150].

У сучасних умовах О. П. Віхров відносить до
загальног о об'єкта
організаційно-
господарських
правовідносин у
цілому процес
організацій та
здійснення
господарської
діяльності і і вважає,
що такі
правовідносини
тісно, безпосереднім
чином пов'язані з
господарською
діяльністю в цілому,
а не тільки з її
організаційною
стороною [31, с. 126].

У зв'язку з цим саме кредитні операції банків як найбільш
врегульований
сегмент

банківськ ого
 законодав ства
 надають змогу визначити зміст
 господарс ького
 регулюван ня
 банківськ ої
 діяльност і, майново-
 господарські та
 організаційно-
 господарські
 правовідн осини.

Відповідно до норм п. 3 ч. 3 ст. 47, ст. 49 Закону України «Про банки і
 банківськ у
 діяльніст ь» до
 кредитних операцій банків належать такі операції:
 розміщенн я
 залучених у вклади (депозити), в тому числі на поточні рахунки, коштів та
 банківськ их металів
 від свого імені, на власних умовах та на власний ризик;
 здійсненн я операцій
 на ринку цінних паперів від свого імені; надання гарантій і
 поручител ьств та
 інших зобов'язань від третіх осіб, які
 передбача ють їх
 виконання у грошовій формі; придбання права вимоги на виконання
 зобов'язань у грошовій формі за
 поставлен і товари
 чи надані послуги, приймаючи на себе ризик виконання таких вимог та прийом
 платежів (факторинг); лізинг.
 Віднесенн я до

кредитних різних видів угод та операцій як до одного виду діяльності і фактично підтверджує необхідність поєднання таких операцій для здійснення з метою зменшення ризиків, забезпечення надійності і стабільності банківської системи та інтересів вкладників та кредиторів в процесі здійснення діяльності банківської регулювання, в тому числі застосування господарських засобів, серед яких суттєвими є наступні.

Задля реалізації цілей, а також з метою відшкодування можливих втрат за кредитними операціями і банків створюється

спеціальн ий резерв.
У зв'язку з цим перелік кредитних операцій
розширюєт ься в
Положенні про
формуванн я та
використа ння
резервів № 23 від 25.01.2012 р. Фактично в основу такої
класифіка ції як
критерій покладено характер
використа ння
кредитних ресурсів,
акумульов аних
банками у процесі своєї
діяльност і (ст. 349
ГК України). У даному Положенні дається
визначенн я
кредитної операції - це вид активних
банківськ их
операцій, пов'язаних із
розміщенн ям
залучених банком коштів шляхом їх надання в тимчасове
користува ння або
прийняття м
зобов'язань про надання коштів у тимчасове
користува ння за
певних умов, а також надання гарантій,
поручител ьств,
акредитив ів,
акцептів, авалів,
розміщенн я

депозитів,
 проведенн
 факторинг
 операцій,
 фінансово
 лізингу, видача кредитів у формі
 врахуванн
 векселів, у формі операцій репо, будь-яке
 продовжен
 погашення боргу, яке надано в обмін на зобов'язання боржника щодо
 поверненн
 заборгова
 також на зобов'язання щодо сплати процентів та інших зборів із такої суми
 (відстрочення платежу) [79, с. 432].

Підсумовуючи викладене, необхідно
 сформулюв
 положення
 господарс
 правового
 регулюван
 банківськ
 операцій.

Визначення
 банківськ
 діяльност
 України «Про банки і
 банківськ
 діяльніст
 виключає
 віднесенн

я
 ових
 го
 формі
 я
 репо,
 ня строку
 я
 ної суми, а
 ати деякі
 БКО-
 ня
 их
 ої
 і в Законі
 і
 у
 б» не
 я до

банківськ их
операцій і не названих у понятті операцій, які є
фінансови ми
послугами. Наслідки такого
регулюван ня
банківськ ої
діяльност і
полягають у
віднесенн і цих
трьох операцій до
системоут ворюючи
х банківськ у
діяльніст ь на
законодав чому
рівні. Всі інші операції,
перелічен і в ст. 47
даного Закону, не несуть у собі функцій
класифіку ючих
елементів системи операцій, але, при
здійсненн і їх
банками мають єдине
регулюван ня
законодав ством про
банки і банківськ у
діяльніст ь, а в
деяких випадках додатково іншим
спеціальн им
законодав ством,
наприклад, ством,
законодав ством, яке

регламент ує ринок
цінних паперів. Таким чином,
формулюва ння
банківськ ої
діяльност і, переліку
і системи
банківськ их
операцій
обґрунтов ується,
насампере д,
юридичною технікою складання
нормативн ого акту,
яка полегшує виконання
покладени х на
нормативн і акти
завдання
формуванн я
господарс ького
правопоря дку при
здійсненн і функцій
з регулюван ня
діяльност і банків
[83, с. 696].

Судова практика у сфері банківських послуг дуже поширена. Так як фінансові послуги на даний час, стосуються май же кожного, але деколи виникають правові спори. Найчастішим предметом виникнення спорів в цій галузі – це стягнення коштів.

Господарський суд Київської області видав рішення за справою № 911/556/16, між публічним акціонерним товариством комерційним банком «Приватбанк» та приватним підприємством «Укртелемедіа». Суд встановив що

між публічним акціонерним товариством комерційним банком «Приватбанк» (банк) та приватним підприємством «Укртелемедіа» (клієнт) було підписано заяву про приєднання до умов та правил надання банківських послуг та заяву на відкриття рахунку, згідно якої відповідач погодився з Умовами та правилами надання банківських послуг, тарифами банку, які разом із анкетною складають Договір банківського обслуговування.

Згідно з [ст. 1054 ЦК України](#) за кредитним договором банк або інша фінансова установа (кредитодавець) зобов'язується надати грошові кошти (кредит) позичальникові у розмірі та на умовах, встановлених договором, а позичальник зобов'язується повернути кредит та сплатити проценти. До відносин за кредитним договором застосовуються положення договору про позику, якщо інше не випливає із суті кредитного договору. Відповідно до ч. 2 [ст. 1056-1 ЦК України](#) розмір процентів, тип процентної ставки (фіксована або змінювана) та порядок їх сплати за кредитним договором визначаються в договорі залежно від кредитного ризику, наданого забезпечення, попиту і пропозицій, які склалися на кредитному ринку, строку користування кредитом, розміру облікової ставки та інших факторів. [Статтею 1046 ЦК України](#) передбачено, що за договором позики одна сторона (позикодавець) передає у власність другій стороні (позичальникові) грошові кошти або інші речі, визначені родовими ознаками, а позичальник зобов'язується повернути позикодавцеві таку ж суму грошових коштів (суму позики) або таку ж кількість речей того ж роду та такої ж якості. Відповідно до [ст. 1048 ЦК України](#) позикодавець має право на одержання від позичальника процентів від суми позики, якщо інше не встановлено договором або законом. Розмір і порядок одержання процентів встановлюється договором. Позичальник зобов'язаний повернути позикодавцеві позику (грошові кошти у такій самій сумі або речі, визначені родовими ознаками, у такій самій кількості, такого самого роду та такої самої якості, що були передані йому позикодавцем) у строк та в порядку, що встановлені договором ([ст. 1049 ЦК України](#)). Частиною 1 [ст. 530 ЦК України](#) встановлено, що якщо у зобов'язанні встановлений строк

(термін) його виконання, то воно підлягає виконанню у цей строк (термін). Згідно [ст. 610 ЦК України](#) порушенням зобов'язання є його невиконання або виконання з порушенням умов, визначених змістом зобов'язання (неналежне виконання).

Господарським судом встановлено, що з моменту надання кредиту та за період дії договору відповідач неналежним чином не виконував свої обов'язки по поверненню кредиту та сплаті відсотків і комісії за його користування. Проте, відповідач в порушення умов договору банківського обслуговування. Суд вирішив задовольнити позов повністю за невиконання умов договору [99].

Суд задовольняє позови в сфері надання послуг так, як послуги регулюються великою кількістю нормативно-правових актів, законів, але насамперед це регулюється Конституцією України.

Отже, аналіз нормативних актів показує, що єдиного підходу щодо класифікації банківських операцій не існує, тому наявності основної мети регулювання безпеки та фінансової стабільності банківської системи, захисту інтересів вкладників і кредиторів в системі банківських операцій викладається залежно від системи засобів реалізації її

державног о
регулюван ня
банківськ их
операцій, і, що найбільш впливає на
остаточни й
результат, - залежно від системи функцій НБУ щодо
банківськ ого
регулюван ня і
нагляду (в такому випадку зміст
банківськ их
операцій - впливовий фактор, але не головний). Це свідчить про
необхідні сть
сприйнятт я переліку
банківськ их
операцій у ст. 47 Закону України «Про банки і
банківськ у
діяльніст ь» як
переліку видів
діяльност і банків,
які даним законом об'єднуються в поняття
банківськ ої
діяльност і, хоча
деякі операції своєю назвою
відповіда ють
самостійн им видам
договорів, наприклад, лізинг, факторинг.

2.3.

**Здійсненн
господарс**

**я
ької**

діяльність і на ринку туристичних послуг

Сучасний туризм являє собою сферу соціально-економічного комплексу, яка в багатьох країнах перетворюється на індустрію, що бурхливо розвивається.

Сьогодні у світі кожне 7-ме робоче місце припадає на туристичний бізнес.

За прогнозами СОТ, до 2020 р. кількість

міжнародних туристських відвідувань

складе 1,6 млрд, тобто в 3 рази перевищить

показники 2000 р. Щоденні витрати туристів,

виключаючи авіаперевезення,

зростуть до 5 млрд дол. в день [93, с. 11]. Викладене свідчить про виняткову важливість

туризму для світової економіки взагалі та економіки України зокрема.

Для того щоб мати можливість

визначити, як саме і якою мірою туризм впливає на економічний

розвиток нашої держави, необхідно проаналізувати його функції. Серед останніх традиційн о виділяють економічн у, соціальну та гуманітар ну функції. В аспекті представл еного досліджен ня особливої уваги потребує економічн а функція, яка реалізує ться у такому: 1) розвиток туризму сприяє притоку в країну значних грошових сум в іноземній валюті; 2) туризм є джерелом доходу для місцевого населення туристськ их центрів, оскільки розвиток туризму збільшує зайнятіст ь працездат ного населення, саме туризм виступає як одна з найбільш працевитр атних галузей; 3) туристичн а діяльніст ь стимулює розвиток галузей, пов'язаних з випуском предметів споживанн я, зокрема збільшує попит на сувенірне виробницт во, що служить рекламою для

туристичн ого
 центру; 4) туризм сприяє розвитку
 пізнаваль ного та
 розважаль ного
 бізнесу; 5)
 туристичн а
 діяльніст ь сприяє
 розвитку всієї місцевої
 інфрастру ктури
 (транспортних
 підприємс тв,
 дорожнє
 будівницт во,
 підприємс тва
 зв'язку тощо) [86, с. 17].

Цілком природно, що
 туристичн а галузь
 набуває дедалі більшого значення для
 економічн ого і
 соціально го
 розвитку нашої держави.
 Економіст и
 прогнозую ть, що
 розвиток ої сфери
 туристичн ої сфери
 позитивно вплине на
 економічн е
 зростання
 виробницт ва,
 зокрема, предметів

споживанн я,
агропроми слового
комплексу,
спортивно -
оздоровчих баз, розвиток
дорожнього о
будівницт ва й
транспорт у,
підприємс тв
торгівлі й
харчуванн я,
закладів культури тощо.
Перспекти ви
розвитку туризму в Україні
визначають ься дією
широкого спектру ресурсних,
екологічн их,
історико-культурних,
соціальни х,
економічн их і
політичн х
чинників [87, с. 262]. При цьому
звертаєть ся увага на
дві основні тенденції, які існують у цій сфері:
схильніст ь до
впливу зовнішніх
економічн их і
політичн х
чинників і здатність швидко
відновлюв ати свої

обсяги у
 несприятл ивій
 обстановц і [36, с. 1].
 Індустрія туризму
 утворюють ся з
 підприємс тв, що
 випускают ь товари
 й послуги, без яких не може обійтися ця сфера на сучасному етапі, а саме: 1)
 підприємс тва, що
 надають послуги з
 розміщенн я (готелі,
 мотелі, кемпінги,
 пансіонат и,
 мебльован і кімнати,
 будинки відпочинк у
 тощо), а також
 підприємс тва
 харчуванн я, які є
 невід'ємною частиною
 підприємс тв, що
 надають послуги з
 розміщенн я
 (ресторани в готелях, їдальні в
 пансіонат ах і
 будинках
 відпочинк у); 2)
 туристичн і фірми,
 що займаютьс я
 організац ією та
 реалізаці єю

туристичн их
 поїздок; 3)
 транспорт ні
 організаці, які
 здійснюють
 туристськ і
 перевезен ня; 4)
 навчальні заклади з
 підготовк и й
 підвищенн я
 кваліфіка ції
 спеціаліс тів
 туристськ ої
 індустрії; 5)
 інформаці йні й
 рекламні служби; б) органи
 управлінн я
 туристичн ою
 галуззю і науково-дослідні
 організаці, що
 займаютьс я збором
 та опрацюван ням
 статистич них даних
 з туризму,
 упорядкув анням
 наукових прогнозів і наукових
 досліджен ь у сфері
 економіки й
 соціологі і туризму;
 7) підприємс тва з

виробницт
туристичн
попиту;
підприємс
роздрібно
продажу
туристичн
попиту [52, с. 264]. Як бачимо, індустрія туризму являє собою
міжгалузе
комплекс
підприємн
структур
виробницт
реалізації
туристичн
продукту
внутрішнь
міжнародн
туризму.

Окрім
зазначени
суб'єктів,
обслугову
туристів
здійснюють
суб'єкти
господарю
хоча
визначають
як

ва товарів
ого
8)
тва
ї торгівлі з
товарів
ого
вий
ицьких
з
ва та
ї
ого
для
ого й
ого
х
ванням
ь й інші
вання, які
не
ь туризм
своєї

і

основну сферу

діяльність і, але за умов функціонування у місцях перебування туристів, спектр їх діяльність і певною мірою розширюється. Йдеться про таксопарк, ресторани, кафе, підприємства сфери дозвілля (спортклуби, музеї, театри, зоопарки, казино, виставков і й конгресов і зали тощо) [45, с. 49].

Таким чином, туристична індустрія з організації точки зору - це складна динамічна галузь економіки, яка включає в себе сукупність виробничих і невиробничих видів діяльності, спрямованих на виробництво і надання послуг туристичного призначення, а саме

формуванн
туристичн
продукту.

я
ого

Відповідно до Закону України «Про туризм», туристичн продукт - це попереднь розроблен комплекс туристичн який поєднує не менш, ніж дві такі послуги, що реалізуєт пропонуєт реалізаці визначено до складу якого входять перевезен послуги розміщен та інші туристичн послуги, не пов'язані перевезен розміщен (послуги організа відвідува культури, відпочинк розваг, реалізаці сувенірно тощо).

их послуг,
сья або
сья для
ї за
ю ціною,
послуги
ня,
я
і
з
і
ям
з
ї
нь об'єктів
у та
ї
ї продукції
що

Зауважимо,

туристичн а послуга
 є складовою
 туристичн ого
 продукту, але, якщо
 туристичн а послуга
 може бути придбана і спожита тільки в місці її
 виробницт ва, то
 туристичн ий
 продукт може бути придбаний і за місцем
 проживанн я, але
 спожитий тільки на місці
 виробницт ва
 туристичн их послуг.
 Це означає, що туризм як товар
 реалізуєт ься у формі
 послуг.

Послуга туризму, як і послуга взагалі, являє собою дію певної споживчої
 вартості, що
 виражаєть ся в
 корисному ефекті, що
 задовольн яє ту чи
 іншу потребу громадян та може носити майновий або
 немайнови й
 характер. Зазначені два способи
 виробницт ва послуг
 обумовлюю ть і два
 види самих послуг:
 матеріаль ні
 (виробничі),
 опосередк овані

майном, і
 нематеріа льні
 (невиробничі), не пов'язані з
 матеріаль ними
 продуктам и,
 виробницт во яких
 невідділь не від їх
 споживанн я.
 Крім
 туристичн их послуг,
 які є характерн ими
 переважно для цього виду
 діяльност і,
 учасники відносин у сфері туризму, зокрема туристи, можуть
 придбават и супутні
 туристичн і послуги
 та товари, що також значною мірою позитивно впливає на
 економічн ий і
 соціальни й розвиток
 регіону надання таких послуг [95, с. 1].

З викладено го
 впливає, що туризм набуває все більшого значення як
 стратегіч ний
 орієнтир розвитку світової економіки в цілому та
 економічн ого і
 соціально го
 розвитку окремих країн. Сучасний туризм виступає як фактор
 нарощуван ня
 національ ного
 багатства і

поліпшенн
 населення. Будучи одним з найбільш
 ефективни
 сучасної світової економіки, за своїми об'єктивними
 властивос
 здатен забезпечи
 високі прибутки та
 зайнятіст
 сили. З огляду на це держава повинна
 забезпечи
 ефективно
 регулюван
 туристичн
 відносин, яке, з одного боку, всіляко сприятиме розвитку цього сектору
 економіки, усуваючи штучні перешкоди ведення бізнесу, з другого -
 забезпечи
 належному рівні захист прав і свобод учасників цих відносин,
 гарантува
 безпеку та якість надання
 туристичн
 недопущен
 монополіз
 недобросо
 конкуренц

Класифікатор

економічн
 діяльност
 відобража
 окремий
 туристичн

видів
 ої
 і
 є як
 лише
 у

діяльніст ь, що
здійснюєт ься за
окремими кодами залежно від суб'єктів такої
діяльност і [95, с. 1].
Тобто поняття «туристична галузь» не знайшло свого належного
відображе ння у
цьому
класифіка торі. З
цього приводу О. В. Зінченко слушно зазначає, що
законодав чо
визначивш и
суб'єктів
туристичн ої
діяльност і,
існування яких є
специфічн ою і
необхідно ю умовою
здійсненн я
туристичн ої
діяльност і, можна
прийти до висновку, що
законодав ець у
спеціальн ому Законі
України «Про туризм» (ст. 5) фактично визначає
туристичн у галузь
як окрему галузь
національ ної
економіки та окреслює коло її суб'єктів [43, с. 129].

Отже, такі поняття, як
туристичн а

індустрія,
 туристичн ий
 продукт, туристичн а
 послуга, туризм
 характери зують
 одне явище, а саме
 туристичн у
 діяльніст ь, і саме це
 явище вимагає свого
 господарс ько-
 правового
 визначенн я.
 Для вирішення питань належного правового
 регулюван ня
 туризму, що
 забезпечи ть його
 сталий розвиток, суттєве значення має його
 класифіка ція за
 різними критеріям и.
 Так,
 законодав ець у ст. 4
 Закону України «Про туризм» виокремив такі форми та види туризму.
 По-перше,
 організа ійними
 формами туризму є
 міжнародн ий і
 внутрішні й туризм.
 До міжнародн ого
 туризму належать: в'їзний туризм - подорожі в межах України осіб, які
 постійно не

проживають на її території, та виїзний туризм - подорожі громадян України та осіб, які постійно проживають на території України, до іншої країни. Внутрішній туризм є подорожі в межах території України громадян України та осіб, які постійно проживають на її території.

По-друге, залежно від категорій осіб, які здійснюють туристичні подорожі відвідувачів (поїздки, цілей, об'єктів, що використовуються або відвідують інших ознак існують такі види туризму: 1) дитячий; 2) молодіжний; 3) сімейний; 4) для осіб похилого віку; 5) для інвалідів; 6) культурно-пізнавальний; 7) лікувальний-оздоровчий; 8) спортивний; 9) релігійний; 10) екологічний (зелений); 11) сільський; 12) підводний; 13) гірський; 14) пригодницький; 15) мисливський; 16)

автомобілів, який є найбільш розвиненим сектором економіки України, який сьогодні регулюється державою, а не ринком. Крім того, туристична діяльність здійснюється на рівні конкретних суб'єктів господарства, тобто вирішальне значення мають механізми саморегулювання конкуренції, взаємодії між попитом і пропозицією в цілому переважають горизонтальні зв'язки, здійснюють систему договорів. За таких умов слід констатувати, що головним мотивом туристської виробництва є прибуток, суспільні інтереси без належної державної підтримки галузі відсуваються на другий план. По мірі зростання капіталізації і

відповіда
 виробникі
 туристичн
 продуктів
 формуютьс
 корпорати
 саморегул
 кластери.
 самостійн
 розробляю
 стандарти,
 контролюю
 питання
 пропозиція
 туристичн
 продуктів.
 туристичн
 діяльність
 можливість
 успіхом
 використо
 природні
 конкурент
 переваги
 конкретно
 регіональ
 навіть
 запровадж
 спеціальн
 режиму

льності
 в
 их
 я
 вні і
 ьовані
 об'єднання
 о
 ть
 ть
 безпеки,
 ні ринку
 их
 розвитку
 ої
 і має
 ь з
 вувати
 ні
 на
 му
 ному рівні,
 без
 ення
 ого

Ці
 якості та
 Кластерна модель

господарю вання.
 Реалізуюч и
 концепцію
 регіональ ної моделі
 туристичн их
 кластерів необхідно
 враховува ти
 можливість ь їх
 трансформ ації у
 відповідн і
 виробничі об'єднання.

Разом із тим, на думку
 організат орів
 туристичн ої справи,
 саморегул ьовані
 організац ії, як
 правило, не вирішують цілий ряд проблем: 1) не
 враховуют ь
 інтереси
 представн иків
 інших галузей
 регіональ ної
 економіки та
 громадськ ості; 2) не
 ведуть статистик у,
 як наслідок, галузь
 розвиваєт ься
 наосліп, бізнес- рішення
 приймають ся на
 основі інтуїції; 3) не

реалізують концепцію регіональ-ного туризму, розвиваєт-ся безсистем-но, стихійно [45, с. 300].

Як бачимо, регіональ-на кластерна організація туристичн-ого бізнесу на основі представл-еної саморегул-яції хоча і має суттєві переваги, але без відповідн-ої державної підтримки апріорі не може бути високоефе-ктивною з точки зору як сталого розвитку туристичн-ої галузі, так і задоволен-ня суспільни-х інтересів. Щодо останніх, то слід звернути увагу на необхідні заходи з метою забезпечен-ня соціально-го розвитку регіонів, особливо тих, які належать до депресивн-их.

Закон «Про туризм» (ст. 1) поділяє послуги та товари у цій сфері на характерн і і туристичн і послуги та товари, тобто та товари, тобто призначен і для задоволен ня потреб споживачі в, виробницт во й надання яких суттєво скоротить ся без їх реалізаці ї особам, що подорожую ть, а також супутні туристичн і послуги та товари - хоч і призначен і для задоволен ня потреб туристів, але їх виробницт во несуттєво скоротить ся без реалізаці ї туристам. Зазначимо, що важливу роль у туристичн ому бізнесі відіграє просуванн я туристичн ого продукту до споживачі в, яке охоплює комплекс заходів,

спрямован
створення
підготовк
реалізаці
туристичн
продукту
туристичн
До таких заходів
організац
рекламно-ознайомлювальної
діяльност
проведенн
участь
спеціаліз
виставках, ярмарках, видання каталогів, буклетів тощо.

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про туризм»
учасникам
відносин, що виникають при
здійсненн
туристичн
діяльност
юридичні та фізичні особи, які створюють
туристичн
продукт, надають
туристичн
(перевезення,
тимчасово
розміщенн
харчуванн
екскурсії

их на
та
у до
ї
ого
окремих
их послуг.
належать
ія
і,
я або
у
ованих
и
при
і
ої
і, є
створюють
ий
надають
і послуги
го
я,
я,
ного,

курортног о,
спортивно го,
розважаль ного та
іншого вання) чи
обслугову вання) чи
здійснюють ь
посередни цьку
діяльніст ь із
надання ь із
характерн их та
супутніх послуг, а також громадяни України, іноземці та особи без
громадянс тва
(туристи, ти,
екскурсан чі та інші),
відвідува в інтересах яких
в здійснюєт ься
туристичн а
діяльніст ь [45, с.
300].

Суб'єктами, що
здійснюють ь та/або
забезпечу ють
туристичн у
діяльніст ь, як
різновиду ької
господарс ької
діяльност і
(суб'єктами і
туристичн ої

діяльність туристичних операторів - юридичні особи, створені згідно із законом України, для яких виключною діяльністю організації забезпечено створення туристичного продукту, реалізація та надання туристичних послуг, а також посередницька діяльність надання характерних супутніх послуг і які в установленому порядку отримали ліцензію на туристичну діяльність; 2) туристичні юридичні особи, створені згідно із законом України, а також фізичні особи - суб'єкти підприємницької діяльності, які здійснюють

посередницьку діяльність реалізації туристичн продукту туроперат туристичн інших туристичн діяльност посередни діяльність реалізації характерн супутніх підприємн діяльност надають тимчасово розміщенн (проживання), харчуванн екскурсій розважаль інших туристичн послуг; екскурсов спортивні інструкто провідник

3) інші суб'єкти ицької і, що послуги з го я я, них, них та их гідн-перекладачі, оди, ри, и та інші

фахівці
 туристичн
 супроводу - фізичні особи, які проводять
 діяльніст ь,
 пов'язану з
 туристичн им
 супроводо м, крім
 осіб, які працюють на
 відповідн их посадах
 підприємс тв,
 установ,
 організа ій, яким
 належать чи які
 обслугову ють
 об'єкти
 відвідува ння; 5)
 фізичні особи, які не є суб'єктами
 підприємн ицької
 діяльност і та
 надають послуги з
 тимчасово го
 розміщенн я
 (проживання),
 харчуванн я тощо.
 Перелік посад фахівців
 туристичн ого
 супроводу та
 кваліфіка ційні
 вимоги до них
 визначают ься

центральної виконавчої влади, забезпечу формування державної політики у сфері туризму та курортів, погодженні з центральної виконавчої влади, забезпечу формування державної політики у сфері трудових відносин.

На думку О. В. Зінченко, законодавець наділив туристичних операторів спеціальною правосуб'єктністю щодо повного циклу робіт з організацією подорожей, починаючи від пошуку об'єктів, правового, матеріального та технічного забезпечення подорожі організацією заходів щодо просування та реалізації турпродукту від

свого імені або через турагента [43, с. 129]. При цьому, аналізуючи правовий статус туристичних операторів, необхідно звернути увагу на існуючі обмеження, які полягають у тому, що туристичні оператори можуть бути лише юридичною особою. Це виражає обсяг господарської компетенції туристичних операторів встановлює обмеження щодо їх легітимності. Проблема легітимності суб'єктів господарювання залежно від обсягів господарської компетенції належну увагу приділяють більшість науковців господарників. Так, В. М. Пашков, аналізуючи

зазначене питання, відзначав, що господарска компетенція тісно пов'язана з ознаками, які індивідуалізують визначені права. Індивідуалізація суб'єктів здійснюється за різними ознаками, тісно пов'язаними з тим, про що йде мова: громадяни, юридичні особи або інші суб'єкти [65, с. 107].

За ідеологією Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань», факт реєстрації суб'єкта господарювання є однією з ознак загальної легітимації, проте щодо спеціальної легітимації, залежно від суб'єктного складу та необхідно отримання спеціального дозволу виникають запитання.

Не викликає сумнівів, що загальна правоздат туристичн операторі туристичн реалізує державну реєстраці законодав обмежує спеціальн господарс компетенц туристичн операторі суб'єктним складом, так і за необхідні отримання спеціальн дозволу - ліцензії.

Теоретичне висвітлен галузевої компетенц здатність правовідн або іншій галузі права перш за все повинно ґрунтуват вимогах законодав Загальна

ня правової її, тобто учасником осин у тій повинно ися на чинного ства.

правоздат невід'ємною господарс компетенц абсолютно характеру можливіст юридичній особі мати юридичні права тільки у сфері, в якій правоздат втрачає свою юридичну силу у зв'язку з встановле обмежень або загальної заборони. Це позитивна функціону інституту правоздат юридичної особи. При цьому у сфері дії обмежень або загальної заборони існують особливос функціону інституту правоздат суб'єктів господарс права, який має більш складну структуру. Саме тут розрізнят обмежень загальног (вимога спеціальн дозволу (ліцензії) (ст. 14 ГК України) та

ність, що є частиною якої її, не має го надає ь

ність не нням сфера вання ності вання ності

ького необхідно и сфери дії о дозволу отримання ого сфери дії

загальною обмеження [65, с. 108].

У контексті аналізу туризму окремого аналізу потребує діяльність суб'єктів організаційно-господарського забезпечення. Так, відповідно до ст. 8 ГК України, держава, органи державної влади та органи місцевого самоврядування не є суб'єктами господарювання, їх господарська компетенція реалізується від імені відповідної установи. Однак незаперечним фактом існування об'єктивної колізії між суспільними потребами, інтересами бюрократії ринкових суб'єктів. Це пояснюється тим, що розподільні процеси завжди перебувають під могутнім впливом інтересів

специфічн их груп, з
 одного боку, й
 індивідуа льних
 переваг суб'єктів ринку - з другого.
 Відповідн о будь-яка
 спроба увати те
 гіпертроф чи інше, тобто зробити вибір на користь однієї сторони, несе в собі
 величезни й ризик
 спотворюю чою
 впливу на виявлені суспільні потреби. Тобто наслідки тієї чи іншої
 економічн ої
 політики можуть бути
 непередба чуваними,
 навіть сама
 невизначе ність
 може стати
 непередба чуваним
 наслідком [27, с. 81-84].

Аналіз

діяльност і суб'єктів
 організа ійно-
 господарського ння
 забезпе чення
 свідчить про наявність прогалін у її правовому
 регулюван ні. Д. В.
 Задихайло
 обґрунтов ано
 звертає увагу на те, що процес
 аналітичн о-

оціночної діяльності, формувannya та державного, що утворює самого алгоритму о впливу, визначальну ланку в «технології» управлінської діяльності і держави, значною мірою представлений єний прогалиною ю конституційно-правового регулювання, яка на рівні поточного законодавства хоча і компенсується, але суперечливо та фрагментарно [42, с. 131].

Отже, туристична діяльність є являє собою вид господарської діяльності, спрямованої на надання

туристичн их послуг,
а також
виробницт во і
реалізаці ю товарів,
призначен их для
осіб, які здійснюють
туристичн і послуги.
Розвиток цієї
діяльност і здатен
привести до суттєвих
позитивни х змін в
економічн ому і
соціально му
розвитку країни, а тому потребує державно-правової підтримки,
спрямован ої, з
одного боку, на
забезпече ння
безпеки та
підвищенн я якості
туристичн их послуг,
з другого - сприяння суб'єктам
господарю вання, які
створюють та
реалізують ь на ринку
високоякі сний
туристичн ий
продукт.

Сучасний стан правового
регулюван ня
туристичн ої

діяльність і в Україні
свідчить, що така підтримка є вкрай
недостатньою і
зводиться переважно до
встановлення
спеціальних
господарських
компетенцій
окремих учасників
туристичної галузі -
туристичних
операторів. Така
компетенція
характеризується не
лише загальною
типом правового
регулювання, а й
необхідністю
отримання спеціальних
дозволів, а саме:
спеціальних
дозволів щодо
організації її та
забезпечення
створення
туристичного
продукту, реалізації
та надання

туристичн
 послуг;
 посередни
 діяльност
 надання
 характерн
 супутніх
 організац
 забезпече
 створення
 туристичн
 продукту, реалізаці
 та
 туристичн
 послуг;
 посередни
 діяльніст
 надання
 характерн
 супутніх
 встановлю
 спеціальн
 обмеження
 необхідно
 отримання
 застосува
 механізму реалізаці
 публічних
 спрямован
 загальному

их
 цької
 і із
 их та
 послуг
 її та
 ння
 ого
 і
 надання
 их
 цька
 ь із
 их та
 який
 є
 і
 у вигляді
 сті
 є наслідком
 ння
 і
 інтересів,
 их у
 у порядку

ліцензії, що є

на забезпечення дотримання конституційного права підприємництва, а в конкретизованому порядку - на захист прав споживачів [42, с. 131].

Концептуально державна підтримка туристичної діяльності може полягати ефективно правовому забезпеченні регіональної кластерної моделі, що має передбачати законодавче закріплення системи гарантованого доступу туристичної діяльності до кредитних ресурсів через підготовку програмних документів, що

сприятиму
реалізації
соціальни
зокрема
депресивн
регіонах.

ть
ї
х аспектів,
в
их

Судова практика у сфері туристичних послуг дуже поширена. Так як фінансові послуги на даний час, стосуються майже кожного, але деколи виникають правові спори. Найчастішим предметом виникнення спорів в цій галузі – це стягнення коштів.

Господарський суд Київської області видав рішення за справою № 357/2211/16-ц, де фізична особа - (позивач) та юридична особа «"Діоніс-Прага-Україна" уклали між собою 24.07.15 угоду про надання туристичних послуг, за яким відповідач зобов'язався надати йому комплекс туристичних послуг з подорожі до Туреччини на чотирьох осіб з 23.08.2015 по 30.08.2015, а він зобов'язувався прийняти ці послуги і оплатити їх на умовах договору в розмірі 78493,80 грн. Оплата була здійснена ним в повному обсязі 29.07.2015 р. шляхом передачі грошових коштів відповідачу по справі, однак останній не виконав своїх зобов'язань за угодою, не оформив та не передав йому необхідних документів до початку туристичної подорожі, в результаті чого подорож не відбулась.

Відповідно ст.ст. [525](#), [526 ЦК України](#), зобов'язання має виконуватися належним чином відповідно до умов договору та вимог цього [кодексу](#), інших актів цивільного законодавства, а за відсутності таких умов та вимог - відповідно до звичаїв ділового обороту або інших вимог, що звичайно ставляться; одностороння відмова від зобов'язання або одностороння зміна його умов не допускається, якщо інше не встановлено договором або законом. Згідно зі [ст. 610 того ж Кодексу](#), порушенням зобов'язання є його невиконання або виконання з порушенням умов, визначених змістом зобов'язання (неналежне виконання). Відповідно до [ст.5 Закону України "Про туризм"](#),

туристичний оператор здійснює організацію та забезпечення створення туристичного продукту, реалізацію та надання туристичних послуг. За змістом ч.І ст.[20](#), ст. ст. [30](#), [32](#) зазначеного [Закону](#), за договором на туристичне обслуговування одна сторона (туроператор, який укладає договір безпосередньо або через турагента) зобов'язується надати за замовленням іншої сторони (туриста) комплекс туристичних послуг (туристичний продукт), а турист зобов'язується оплатити його; порушення умов договору між туристом і суб'єктом туристичної діяльності з надання туристичних послуг є порушенням законодавства у галузі туризму, за яке туроператор, турагент, інші суб'єкти туристичної діяльності несуть майнову та іншу відповідальність, визначену в договорі відповідно до чинного законодавства. Згідно з ч.15 [ст.20 Закону України «Про туризм»](#), якість туристичних послуг повинна відповідати умовам договору на туристичне обслуговування; порядок і способи захисту порушених прав туристів визначаються [Законом України «Про захист прав споживачів»](#). Відповідно до ч.4 [ст. 10 Закону України «Про захист прав споживачів»](#), за наявності у роботі (послугі) істотних недоліків споживач має право вимагати розірвання договору та відшкодування збитків. Суд вирішив задовольнити позов повністю, та стягнути сплачені кошти [100].

Суд задовольняє позови в сфері надання послуг так, як послуги регулюються великою кількістю нормативно-правових актів, законів, але насамперед це регулюється Конституцією України.

Дослідивши

туристичн		у	галузь,
вважаємо,	що		з
урахуванн		ям	
важливість		і	
туристичн		ої	
діяльност		і	для
розвитку	економіки	України	необхідно
розглянут			и

можливіст ь
створення державою більш
сприятлив их умов
для туристичн ого
бізнесу. З цією метою слід вважати за доцільне розробку окремих
законодав чих актів,
у яких на підставі
грунтовно го
економічн ого і
правового аналізу
встановлю ватимуть
ся конкретні заходи щодо такої підтримки: пільгові режими
оподаткув ання та
кредитува ння
окремих суб'єктів цієї
діяльност і, що
відповіда тимуть
певним критеріям; підтримка з боку держави та органів місцевого
самовряду вання у
вигляді створення
інфрастру ктури;
запровадж ення
пільговог о режиму
інвестува ння, тощо.

**РОЗДІЛ 3.
ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ
РЕГУЛЮВАННЯ
ГОСПОДАРСЬКОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ
НА РИНКУ ПОСЛУГ**

**3.1.
Вдосконалення
правового
забезпечення
господарської**

**Способи
ення
ння
ької**

**діяльність
Україні**

і в

Категорії «правове
забезпече ння» і
«правове регулюван
ня»
нерідко застосову ються як
синоніми. Однак, не дивлячись на те, що обидві ці юридичні
конструкц ії
передбача ють
наявність певних правових засобів, не можна
стверджув ати про
тотожніст ь цих
понять.

Значним теоретичн им
вкладом у розробку поняття «правового
забезпече ння» стали
праці Р. М. Салієвої та Н. О.
Бардашеви ч [22, с.
254—264]. На думку Р. М. Салієвої, обидва ці поняття неможна називати як
абсолютно визначени ми, хоча
іноді в літератур і
вони застосову ються як
синоніми, однак зміст другого поняття декілька ширше й охоплює перше [39, с.
15]. Н. О.

Бардашеви ч під
 господарс ько-
 правовим нням
 забезпече розуміти систему
 пропонує господарс ько-
 правових засобів (господарсько-правове
 регулюван ня,
 господарс ькі
 правовідн осини,
 господарс ько-
 правові статуси,
 господарс ьку
 компетенц ію,
 правові режими майна, суб'єктивні
 господарс ькі права
 тощо), закріплен их
 у законодав чих і
 локально-правових актах [23, с. 24]. У сучасній доктрині до правових засобів
 правового ння
 забезпече ння
 відносять ся норми і
 принципи права,
 правозаст осовна
 діяльніст ь,
 нормативн і
 договори, юридичні факти, суб'єктивні права і юридичні обов'язки. Іноді
 підкреслю ється, що
 саме певний арсенал правових засобів визначає певну специфіку галузей та

інституті в права [23,
с. 256].

Під правовим
забезпече нням
підприємн ицької
діяльност і
розумієть ся
комплекс юридичних норм,
закріплен их у
Конституц ії
України, чих,
законодав о-
нормативн актах і актах
правових і
індивідуа льного
характеру, які
встановлю ють
правила поведінки суб'єктів
підприємн ицтва при
здійсненн і ними
господарс ької
діяльност і, а також
визначають міру
відповіда льності за
порушення цих правил.

Отже, воно за суб'єктивним станом має подвійну правову природу: по-
перше, з погляду
публічног о права
органи публічної
адміністр ації

стосовно суб'єктів
 підприємств, з
 одного боку, зобов'язаними і мають
 забезпечувати їхні
 законні права та інтереси, з другого боку, у випадку порушення ними прав
 споживачів,
 антимонопольного,
 податкового, екологічного,
 законодавства —
 мають право
 застосовувати
 стосовно них заходи
 адміністративного
 примусу. По-друге, з погляду
 приватного права
 вони не мають права
 втручатися в
 діяльність суб'єктів
 господарювання, що
 виявляється в різних
 формах захисту
 підприємств та
 утворення для них
 сприятливого
 підприємницького
 середовища.
 Зміст правового
 забезпечення
 підприємницької

діяльність і
 виявляєть ся в
 чіткому,
 послідовн ому й
 однозначн ому
 здійсненн і органами
 державної влади і місцевого
 самовряду вання
 повноваже нь щодо
 упорядкув ання
 правовідн осин, які
 виникають у сфері
 реалізаці ї
 конституц ійного
 права на
 підприємн ицтво та
 утворення дійової системи державних гарантій щодо підтримки і сприянню
 підприємн ицької
 діяльност і. Правове
 забезпече ння
 створює те
 середовищ е, в якому
 діє підприєме ць,
 гарантуюч и йому
 державний захист прав власності, рівність прав і свободу
 підприємн ицької
 діяльност і, вільну і
 законну
 конкуренц ію,
 державну підтримку [44, с. 19-25].

Правове
 забезпече ння
 діяльност і
 підприємц ів має
 стати правовою
 стратегіє ю держави,
 органів публічної
 адміністр ації і
 суб'єктів
 підприємн ицтва, яка
 включає правила, способи і методи
 регулюван ня
 господарс ьких
 відносин;
 закріплен ня
 господарс ького
 правопоря дку в
 економіці; виконання вказівок держави, умов договорів,
 національ них і
 регіональ них
 програм соціально -
 економічн ого
 розвитку. Закони та інші
 нормативн о-правові
 акти забезпечу ють
 реалізаці ю
 механізму правового
 регулюван ня і
 спрямован і на
 створення умов для правового

господарю вання й
 ефективно го
 управлінн я
 економіко ю на
 основі
 конструкт ивних
 правових засобів.

Результативність правового
 забезпече ння
 залежить від ступеню
 досконало сті та
 ефективно сті
 господарс ького
 законодав ства. Такі
 видатні науковці, як З. С. Варналій, О. В. Гарагонич, Г. Л.
 Знаменськ ий, В. І.
 Коростей, В. К. Мамутов, О. М. Тітова, В. С. Щербіна у своїх
 досліджен нях
 аналізува ли стан
 розвитку
 національ ного
 законодав ства у
 сфері
 господарю вання й
 визначили наступні негативні чинники:
 невизначе ність
 пріоритет ності
 законодав чих актів
 щодо регулюван ня
 підприємн ицької

діяльність і;
 ускладненість і
 об'ємність
 нормативн ої бази;
 постійні зміни і
 доповненн я до
 законів;
 нестабіль ність і
 внутрішня
 суперечли вість
 законодав чих актів і
 окремих їх норм щодо
 регулюван ня
 підприємн ицьких
 відносин;
 диспропор ція у
 співвідно шенні
 законів і
 підзаконн их актів,
 їх декламаці йність;
 відсутніс ть у
 багатьох законах
 механізмі в їх
 реалізаці ї;
 недооцінк а питань,
 пов'язаних з
 реалізаці єю прав і
 свобод людини і
 громадяни на,
 гарантова них

міжнародн
 конвенція
 були
 ратифіков
 Україною [44, с. 19-25].

ими
 ми, що
 й
 ані

підписані

Правове
 забезпече
 опосередк
 двома
 регулюван
 підприємн
 діяльност
 напрям регламент
 порядок реалізаці
 права
 підприємн
 гарантуюч
 непорушні
 визначаюч
 правовий
 господарю

ння
 овується
 напрямами
 ня
 ицької
 і. Перший
 ує
 і
 на
 ицтво,
 и його
 сть і
 и
 суб'єктів
 вання.

статус

Другий —
 організац
 правові засоби, методи і прийоми впливу держави на
 упорядкув
 відносин
 здійсненн
 підприємн
 діяльност

визначає цілі,
 ійно-
 ання
 щодо
 я
 ицької
 і.

Оскільки Україна перебуває на етапі становлен ня та розбудови стабільно ї економіки, перед державою стоїть завдання створення як економічн их, так і соціальни х передумов, які б дозволили ефективно розвивати ся підприємн ицтву. Досліджую чи стан розвитку економічн их відносин, можна констатув ати, що законодав ство перестало бути фундамент ом правового регулюван ня і не забезпечу є виконання державних, галузевих і регіональ них програм соціально - економічного розвитку.

Сучасні умови господарю вання потребуют ь упорядкув ання і вдосконал ення

національ
 правової системи, зокрема,
 ефективни
 підприємн
 законів. Під
 ефективні
 правового
 забезпече
 підприємн
 діяльност
 розуміти і слід
 очікувано наявність
 результат го
 упровадже у від
 законодав ння
 зазначені ства у
 економіки й сфері
 досягненн я для
 поставлен ої мети за
 рахунок реалізаці ї
 тих правових засобів, які визначені законом.

Виходячи з цього
 визначенн я, змістом
 ефективно сті
 законів щодо правового
 забезпече ння
 підприємн ицької
 діяльност і є
 реалізаці я
 комплексу

професіон ально
розроблен их
правових засобів для
досягненн я
наступних цілей:
підвищенн я
спроможно сті
економіки, насичення
внутрішнь ого ринку
споживчим и
товарами
національ ного
виробницт ва,
забезпече ння
соціально го захисту
громадян,
завоюванн я
зарубіжни х ринків,
світового
економічн ого
впливу,
кваліфіко ваної
роботи апарату
управлінн я у сфері
державног о
регулюван ня
зазначено ї сфери.
Законодав ча
ефективні сть
економіки

досягаєть ся як за
 рахунок
 оптимальн ого
 змісту законів і
 мінімізац ії
 негативни х
 наслідків при їх
 реалізаці ї, так і за
 наявності
 конструкт ивного
 економіко -
 правового механізму із
 забезпече ння
 виконання урядових, галузевих і
 регіональ них
 цільових програм [49, с. 48—49].

Метою

підприємн ицьких
 законів повинно бути
 економічн е
 зацікавле ння
 суб'єктів підприємн ицтва
 свідомо виконуват и
 державні вимоги і сумлінне виконання органами публічної
 адміністр ації своїх
 функцій у сфері
 регулятор ної
 політики з метою
 встановле ння

господарс ького
 правопоря дку.
 Розроблят и закони
 повинні не депутати, а
 компетент ні
 кваліфіко вані
 юристи, здатні вкласти у проект закону глибокі знання економіки, великий
 досвід
 господарю вання,
 вміння конкретно і змістовно
 висловлюв ати
 державні вимоги з
 урахуванн ям
 інтересів
 товаровир обників і
 підприємц ів,
 держави,
 суспільст ва і
 громадян [48, с. 34].

В. К. Мамутов
 запропону вав
 об'єднати зусилля
 Національ ної
 академії правових наук, Інституту
 законодав ства
 Верховної Ради з метою успішного вирішення проблеми щодо
 вдосконал ення
 законотво рчого
 процесу [54, с. 9]. На виконання
 поставлен ої мети

щодо
вдосконалення
господарського
законодавства
науковцям
Інституту
економіко-
досліджень
України розроблен
Концепцію
модернізації
господарського
законодавства
основі
Господарського
кодексу України, яка містить мету, завдання, способи вирішення та основні
напрями подальшої
кодифікації
господарського
законодавства на
базі ГК України [54, с. 73—78].

Спираючись на
накопичений раніше
науковий потенціал, було здійснено
аналітичні роботи,
завданням яких було виявлення причин
недостатньої
результативності
господарського
законодавства саме

в останні роки. У результат розроблен ґрунтовни висновок по те, що це законодав потребує масштабно модерніза відповідн були розроблен спеціальн концепція і рекоменда 23]. В. С. Щербина з цього приводу запропону вав про необхідні покладенн зазначено в основу законодав діяльност Верховної Ради з удосконал ення і кодифікац ії господарс ького законодав ства [91, с. 14—15]. Про якість законодав ства

свідчать такі чинники, як доцільніс ть, економічн ість, стабільні сть і ефективні сть. На думку Р. Стефанчук а, в Україні відсутні органи і методики, які визначали б ефективні сть законодав ства, що повинно бути найголовн ішим показником нормативн о-правового акта. Закони приймають ся, однак після цього практично не вивчаєтьс я «зворотний зв'язок», тобто не визначаєтьс ься, наскільки була досягнута його мета і наскільки ця мета була адекватна засобам, що були витрачені на прийняття та реалізації ю цього закону, а також наскільки це все співвідно ситься з отриманим результатом ом [67, с. 324].

Відповідно до закону України «Про засади державної регулятор ної

політики у сфері господарської діяльності України створені необхідні нормативні та інституційні умови проведення регуляторної політики підприємств, розроблені певні правові засоби регулювання господарської діяльності. Зазначеним Законом закріпив принципи такої політики, визначив її основні елементи на етапі прийняття, скасування регуляторних актів, систему та повноваження регуляторних органів, що в основному відповідає процесу нормотворення в ЄС. Однак в Україні протягом 9 років чинності законодавства про регуляторну

політику перехід від виконання
 формальних вимог
 щодо оприлюдне ння
 проектів регулятор них актів
 до кількісно ї оцінки
 вигод і витрат так і не відбувся. До того ж,
 відповідн о до норм
 законодав ства
 розрахуно к аналізу
 вигод і витрат (тобто кількісна оцінка
 регулюючо го
 впливу) покладено не на
 незалежни й
 структурн ий
 підрозділ, а на
 розробник а проекту
 регулятор ного акта,
 що також
 неприпуст имо. На
 практиці відсутні необхідні правові механізми,
 насампере д це
 відповіда льність
 регулятор них
 органів та їх посадових осіб за
 недотрима ння
 встановле ного
 порядку підготовк и,
 прийняття, зміни і
 скасуванн я

регулятор них актів
[67, с. 325].

Низький рівень
дотриманн я
органами влади вимог чинного
законодав ства та
відсутніс ть
адміністр ативної і
криміналь ної
відповіда льності за
це призвели до
ігноруван ня цих
вимог державним и
службовця ми та
посадовим и
особами органів публічної
адміністр ації.

Проблема набуває настільки масового поширення, що вимагає, у свою чергу,
забезпече ння
парламент ського
контролю як
ефективно го
державног о нагляду
за безумовни м
дотриманн ям
посадовим и
особами органів державної влади і місцевого
самовряду вання
вимог
законодав ства про

регулятор ну
 політику задля
 недопущен ня
 прийняття
 економічн о-
 недоцільних і
 неефектив них
 регулятор них актів,
 зменшення втручання держави в
 діяльність ь суб'єктів
 господарю вання та
 усунення перешкод для розвитку.
 Прозорість ь таких
 процедур і
 доступніс ть
 інформаці ї про них
 для підприємц ів
 зробить можливим контроль за
 відповідн істю
 закону дій
 чиновникі в, що
 підтверди ть
 принцип
 невідворо тності дії
 норм закону для всіх учасників
 економічн их
 відносин.
 У загальному
 вигляді у
 вдосконал ення

правового
 забезпе
 підприємн
 діяльност
 здійснюва
 наступним
 напрямами.
 опосередк
 необхідні
 формуванн
 суспільст
 засобами
 заохоченн
 переконан
 суспільно
 що процвітаю
 підприємц
 основа
 матеріаль
 достатку усіх інших верст населення. Другий — пов'язаний з
 необхідні
 забезпе
 функціону
 ринкової економіки за рахунок
 забезпе
 правової бази та
 суспільно
 атмосфери, що сприяють успішному розвитку
 підприємн
 діяльност і і
 ння
 ицької
 має
 тися за
 и
 напрям
 овується
 стю
 я в
 ві
 агітації,
 я,
 ня
 ї думки,
 чі
 і це
 ного
 стю
 ння умов
 вання
 рахунок
 ння
 та
 ї
 розвитку
 ицької
 і і

створюють умови
інтегрування
підприємств у
загальний простір
соціальної
відповідальності й
підтримки
стабільно
економічних
реформ і виконання програм
соціально-
економічного розвитку. Третій напрям
передбачає
реформування
регуляторних
відносин між державою та суб'єктами
підприємництва з
метою подолання протидії ходу
регуляторної й
адміністративної
реформи та
інертності з боку
органів публічної
адміністрації, які
мають повноваження у
сфері регуляторної
політики.

Удосконалення правового
забезпечення

потребує
 вдосконал
 - норм,
 визначають
 правовий статус
 підприємств
 в ході реалізації
 ними
 господарс
 компетенці
 оптимізаці
 державног
 регулюван
 - сутності,
 ефективно
 законів;
 визначенн
 змісту
 ефективно
 адміністр
 правової
 господарс
 правової
 повідальн
 - правового
 забезпече
 реалізації
 захисту
 економічн
 соціальни

ення:
 які
 ь
 суб'єктів
 ицтва
 ї
 ької
 її й
 ію
 о
 ня;
 й
 сті
 я
 й
 сті
 ативно-
 і
 ько-
 від
 ості;
 механізму
 ння
 ї й
 их і
 х прав

та інтересів підприємств;
 - правових основ адміністративної діяльності публічної адміністрації;
 - правових заходів щодо викоринювання корупції в господарській і публічній сферах;
 - порядку збалансованості державних і суспільних інтересів і інтересам їх з суб'єктів и підприємств ицтва (публічно-правових з приватноправовими);
 - організації заходів для адаптації національного законодавства в підприємств і сфері ицькій до європейського до законодавства;

- основних положень щодо правового режиму власності (прийняття закону про власність);
 - економіко-правового механізму легалізац ії тіньового капіталу, тіньової діяльност і й тіньової економіки.

Досліджуючи

ефективні сть правового забезпече ння підприємн ицької діяльност і, можна запропону вати наступні конкретні заходи:

По-перше, ати активізув ати залучення підприємн ицької спільноти для конструкт ивного діалогу з органами публічної адміністр ації щодо прийняття владних рішень на державном у та місцевому рівнях. Державні службовці і службовці органів місцевого самовряду вання повинні публічно обґрунтовувати

необхідні
 прийняття
 конструкт
 творчій
 механізمو
 державног
 легко доступним
 для
 підприємц
 По-друге,
 законодав
 повинні
 розроблят
 компетент
 кваліфіка
 основі
 урахуванн
 економічн
 обґрунтов
 фінансово
 забезпече
 тому ініціюван
 законопро
 повинно
 здійснюва
 фахівцями,
 відповідн
 досвід
 регулюван
 конкретни

владних
 рішень.
 Закони
 повинні
 мати
 ивний і
 характер,
 бути дієвим
 м
 о захисту,
 и
 широкого
 кола
 ів.
 будь-які
 чі проекти
 ися на
 ній і
 ційній
 з
 ям їхньої
 ої
 аності та
 і
 ності,
 ня
 ектів
 тися
 мають
 і знання і
 правовому
 ні
 х сфер

господарс ької
 діяльност і.
 Професіон алізм
 парламент у
 визначаєт ься якістю
 змісту, корисніст ю
 та порядком
 реалізаці ї.
 Обов'язковою умовою має бути
 обґрунтув ання
 очікувано го впливу
 кожного проекту
 нормативн о-
 правового акта на інтереси
 підприємц ів,
 населення (тобто
 споживачі в) і
 держави.

По-третє, очистити
 господарс ьке
 законодав ство від
 зайвих шкідливих
 нормативн о-
 правових і
 підзаконн их актів, в
 яких іноді, як у кривому дзеркалі,
 перекручу ється
 сутність закону, тому що органи
 виконавчо ї влади,
 видаючи постанову чи наказ, корегують і тлумачать сутність закону, замінюють

основні його положення
 корпорати внім
 змістом,
 трансформуючи
 державний інтерес у відмочу користь.
 Підзаконні і акти
 стають перешкодою
 на шляху
 реформування будь
 якої галузі
 господарювання,
 проникаючі до
 глибин суті закону,
 перекручуючи та
 підмінюючи його
 зміст [48, с. 58].
 Підзаконні і акти
 необхідні як засіб
 управління, в якому
 відзначені шляхи
 впровадження в дію
 самого закону.
 Неприпустимо, щоб
 постанова уряду або наказ
 міністерства чи
 іншого
 центрального
 органа виконавчої
 влади визначали умови розвитку певної галузі
 господарювання.

Такий акт управління повинен бути економічно обґрунтованим, фінансово забезпеченим і корисним. Готуючи його проект, необхідно уникати протиріч, неузгодженостей і дублювання з уже діючими нормами закону, збалансовувати державні та галузеві інтереси, а на стадії виконання актів здійснювати контроль за його впровадженням.

По-четверте, встановити ефективний парламентський нагляд за безумовним дотриманням посадовими особами органів державної влади і місцевого самоврядування вимог законодавця щодо регуляторної діяльності (зادля недопущення

прийняття
 економічн
 недоцільних
 неефектив
 регулятор
 зменшення
 діяльність
 підприємн
 усунення
 підприємн
 діяльність
 Внести
 відповідн
 доповненн
 Кодексу
 адміністр
 правопору
 до Закону
 регулятор
 політики
 господарс
 діяльність
 конкретиз
 адміністр
 відповіда
 посадових
 здійсненн
 державної
 регулятор
 політики.

втручання
 держави
 в
 суб'єктів
 ицтва та
 розвитку
 ицької
 і).
 і зміни і
 я до
 України про
 ативні
 шення та
 «Про засади
 державної
 ної
 у сфері
 ької
 і» щодо
 ації
 ативної
 льності
 осіб у сфері
 я
 ної

3.2. Способи захисту прав суб'єктів господарювання на ринку послуг

Підприємство є одним з найважливіших чинників соціально-економічного прогресу суспільства. Підприємство розглядає вирішення соціально-економічних суперечностей економіки України. Щоб досягти цього розвитку, необхідно вміло регулювати державними установами ведення підприємницької діяльності. Державне регулювання підприємства має потребу в належному рівні правового забезпечення. В

останні роки прийнята значна кількість нормативних правових актів, що встановлюють правову основу державного регулювання підприємств Центральної системи цих актів є Господарський кодекс України, розділ 2 якого визначає основні напрями та форми участі держави і місцевого самоврядування у сфері господарювання, у тому числі засоби державного регулювання господарської діяльності, державний контроль та нагляд за господарською діяльністю, особливою управління господарською діяльністю у державному економічному секторі [2].

Держава впливає на підприємств і багатьма засобами - за допомогою планування, стимулювання наукових досліджень, виробництва, маркетингу. Особливо державного регулювання суб'єкта підприємств і залежать від конкретно її сфери підприємств і цтва, розміру суб'єкта підприємств і цтва, його місцезнаходження, типу продукції, що випускає, характеристика ринку, де діє підприємств. При державного аналізі

регулюван ня
 підприємн ицької
 діяльност і
 необхідно
 враховува ти
 відміннос ті між
 суб'єктами
 підприємн ицтва,
 оскільки система
 підприємн ицтва не є
 уніфікова ною
 структуро ю. Поряд
 з великими
 юридичним и
 особами є також безліч середніх і малих
 підприємс тв. Деякі
 суб'єкти
 здійснюот ь
 підприємн ицьку
 діяльніст ь тільки в
 межах України, у той час як інші
 здійснюот ь і
 зовнішньо -
 економічну
 діяльніст ь. Одні
 суб'єкти
 функціону ють у
 сфері послуг, а інші - у сфері
 виробницт ва. Таким
 чином, існують значні

відміннос ті
 суб'єктів
 підприємн ицької
 діяльност і, що
 обумовлюю ть
 застосува ння різних
 методів державног о
 регулюван ня.
 Жоден суб'єкт
 підприємн ицької
 діяльност і (великий,
 середній чи малий) не може
 функціону вати без
 дотриманн я
 різномані тних
 правил і обмежень,
 установле них
 державою.
 функціону вання
 підприємн ицьких
 структур є предметом
 державног о впливу,
 нагляду і контролю. Ступінь
 державног о впливу
 на діяльніст ь
 підприємц ів зростає
 багатораз ово, якщо
 суб'єкт функціону є
 в

зовнішньо економічн
их відносина х.

Основний засіб, за допомогою якого держава здійснює регулюван ня в сфері підприємництва, - це видання нормативн о-правових актів, які регулюють діяльніст ь підприємц ів.

Господарський кодекс є стержневи м актом у системі господарс ького законодав ства, що забезпечу є державне регулюван ня підприємницької діяльності. У цій сфері в останні роки створений цілий блок господарс ького законодав ства України, що включає Господарс ький кодекс України, Цивільний кодекс України, Закони України: «Про ліцензува ння видів господарс ької діяльності», «Про захист економічн ої

конкурентів» [6],
 «Про захист від
 недобросовісної
 конкуренції» [5],
 «Про рекламу» [7].

Інститут захисту прав та інтересів суб'єктів підприємницької діяльності особливості специфіку. Відповідно до Господарського кодексу України, під захистом розуміють сукупність (заходів), застосовуються до порушників господарських прав відповідно матеріальних правових норм господарського права, визначають способи і терміни відновлення порушених прав та інтересів, а також оговорення їх від порушень у майбутньому.

Процесуал ьно-
правове значення це -
діяльність б, за
допомогою якої
досягаєть ся
необхідни й ефект
щодо реалізації прав
і обов'язків:
відновлен ня
можливост і
учасника відносин діяти в межах його правосуб'єктності; володіти,
користува тися,
розпорядж атися
майном; вступати у відносини і
реалізову вати права,
що впливають з
них тощо.

Захист
господарю ючих
суб'єктів від
неправомі рного
втручання в їх
господарс ьку
діяльність б третіх
осіб має
конституц ійну
основу. Відповідн о
до ст. 42
Конституц ії
України, право на не

заборонен у законом
 підприємн ицьку
 діяльніст ь, що є
 різновидо м
 господарс ької, є
 конституц ійним
 правом людини і
 громадяни на [1].
 Саме ця стаття визначає і обов'язок держави захищати права
 споживачі в,
 здійснюва ти
 контроль за якістю і
 безпечніс тю
 продукції та усіх видів послуг і робіт, сприяти
 діяльност і
 громадськ их
 організацій
 споживачі в.
 Зауважимо, що суб'єкт
 господарю вання
 будує свої стосунки з органами влади та
 споживача ми на
 засадах законност і.
 Тобто виконує свої права та обов'язки в межах закону, ігноруючи при цьому
 протиправ ні вимоги
 третіх осіб.

Відповідно до ст. 55
 Конституц ії
 України кожному
 гарантуєт ься право

на оскарженн я в
суді рішень, дій чи
бездіяльн ості
органів державної влади, органів місцевого
самовряду вання,
посадових і службових осіб. зі змісту цієї статті слідує, що судовому захисту
підлягают ь будь-які
права й інтереси суб'єктів
господарс ької
діяльност і
незалежно від рівня
нормативн оправово
го акта, у якому вони
закріплен і.
Конституц ійне
право кожного на судовий захист означає, що «будь-яка особа може подати
скаргу про порушення його прав і свобод у
відповідн ий суд, а
останній зобов'язаний її прийняти,
розглянут и по суті і
винести законне і
обґрунтов ане
рішення». Забезпече ння
захисту гарантова них
конституц ією
України та законами прав і свобод людини і
громадяни на, прав і
законних інтересів юридичних осіб, інтересів

суспільств
держави є
правосудд
здійснює
судами усіх гілок судової влади.

ва і
завданням
я, що
вся

Відповідно до ст. 56
Конституц
України, кожен має право на
відшкодув
рахунок держави чи органів місцевого
самовряду
матеріаль
моральної шкоди,
незаконни
рішеннями,
бездіяльн
органів державної влади, органів місцевого
самовряду
посадових і службових осіб при
здійсненн
своїх повноваже
підприєм
право
відшкодув
відповідн
державним
заподіяни
збитків, яке може бути
реалізова
судовому порядку [1].

її
на
ання за
місцевого
вання
ної та
завданої
ми
чи
істю
місцевого
вання, їх
при
і ними
нь.
ць має
на
ання
им
органом
х йому
бути
но в

Згідно з п. 22 ст. 1 Закону № 1023-ХІІ споживаче м є фізична особа, яка придбаває, замовляє, використує або має намір придбати чи замовити продукцію для особистих потреб, безпосередньо не пов'язаних із підприємницькою діяльністю або виконанням обов'язків працівника.

Відповідно, якщо громадянин (покупець, замовник) у правовідносинах виступає як підприємець, або фактично використував придбаний чи замовлений товар у підприємницькій діяльності, або як найманий працівник, то на його відносини з продавцем Закон № 1023-ХІІ не поширюється.

При цьому Закон № 1023-ХІІ не містить критеріїв розмежування використання товару для особистих потреб із

використана підприємницькою діяльністю фізичної особи виконання працівником Непоодинокими випадками, підприємницькою діяльністю придбав товар із метою використання в майбутньому підприємницькою діяльністю фізичної особи певні обставини фактично вживав для власних побутових потреб, або навпаки. Тому при вирішенні питання про можливість застосування до спірних правовідносин положень Закону № 1023-ХІІ суду необхідно з'ясувати, для яких цілей використана придбана продукція: особистих потреб фізичної особи чи її використання пов'язане підприємницькою діяльністю фізичної особи — суб'єкта

підприємн ицької
діяльност і.
У справі за позовом Особи 3 до
приватног о
підприємц я Т. про
розірванн я договору
купівлі-продажу, я коштів і
поверненн я
відшкодув ання
моральної шкоди
відповіда ч
заперечув ав проти
застосува ння Закону
№ 1023-ХП і зазначав, що позивачка
здійснюва ла
купівлю мобільног о
телефона не як фізична особа, а як
підприємце ць з
метою подальшог о
використа ння його у
господарс ькій
діяльност і.
Лубенський
міськрайо нний суд
Полтавськ ої області
рішенням від 4 червня 2009 р. позовні вимоги Особи 3
задовольн ив
частково — договір купівлі-продажу
мобільног о

телефона розірвав, стягнув на користь Особи 3 сплачені за товар кошти, а в решті — відмовив.

Суд дійшов
правильно го
висновку, що
адвокатсь ка
діяльність, якою
займаєтьс я
позивачка, не є
підприємн ицькою, а
визнаєтьс я
незалежно ю
професійн ою
діяльність ю, тому
правильно в до
застосува в до
спірних в до
правовідн осин
положення Закону № 1023-ХІІ.

Відповідно, якщо
громадяни н
(покупець, замовник) у
правовідн осинах
виступає як
підприємс ць, або
фактично
використо вувач чи
мав намір
використо вувати
придбаний товар у

підприємств і, чи як діяльність і, чи як найманий працівник, то на його відносини з продавцем Закон № 1023-XII не поширюється [78, с. 15].

Голосіївський районний суд м. Києва рішенням від 23 січня 2012 р. частково задовольнив позов Особи 1 до ТОВ «Р.м.» про стягнення грошових коштів, збитків та моральної шкоди. Стягнуто з ТОВ «Р.м.» на користь Особи 1 грошові кошти, сплачені за придбаний товар (один торговий автомат МК-011) у розмірі 12 тис. 718 грн, понесені збитки у сплаті комісії банку — 127 грн 18 коп., пеню — 4 тис. 781 грн 96 коп., індекс інфляції — 1 тис. 284 грн 51 коп., 3 % річних — 393 грн 3 коп., на відшкодування моральної шкоди — 10 тис. грн, судові витрати.

Апеляційний суд м. Києва рішенням від 11 липня 2012 р. указане рішення скасував і постановив нове рішення. При цьому апеляційний суд дійшов висновку, що Закон № 1023-XII до цих правовідносин не застосовується, оскільки Особа 1 придбала спірний товар для зайняття підприємницькою діяльністю та отримання прибутку, тобто не є споживачем у розумінні цього Закону.

Відповідно до пунктів 3, 18 ч. 1 ст. 1 Закону № 1023-ХІІ виконавець суб'єкт господарю який виконує роботи або надає послуги; продавець господарю який згідно з договором споживаче або пропонує їх до реалізації і.

Тобто Закон № 1023-ХІІ регулює відносини підприємств, установ, організацій громадян підприємств, виготовляють та продають товари, виконують роботи і надають послуги, незалежно від форми власності організації підприємств і цтва.

На відносини, де виробником і продавцем товарів, виконавцем робіт і надавачем послуг є громадянин, що не є підприємцем, а також на випадки, де набувачем товарів,

користува чем
 послуг є
 підприємс тва,
 установи,
 організаці — дія
 цього Закону не
 поширюєть ся.
 Зазначених вимог закону суди
 дотримують ся не
 завжди.

Так,
 Гагарінсь кий
 районний суд м.
 Севастопо ля
 розглянув цивільну справу за позовом Фізичної особи 1 до Фізичної особи 2
 про розірванн я
 договору підряду,
 відшкодув ання
 майнової та моральної шкоди. Заочним рішенням від 7 квітня 2009 р. суд позов
 задовольн ив
 частково: розірвав договір, укладений між Щ Фізичною особою 1 і Фізичною
 особою 2; стягнув із Фізичної особи 2 на користь Фізичної особи 1 пеню
 відповідн о до
 Закону № 1023-ХІІ.

Ураховуючи, що
 відповіда ч —
 Фізична особа 2, не будучи
 підприємц ем,
 порушив умови договору підряду на ремонт квартири,
 застосува ння до

спірних
 правовідн
 положень Закону № 1023-ХІІ є
 помилкови м [78, с.
 1].

Суди
 задовольн яли також
 вимоги споживача до особи, яка не є ні продавцем, ні
 виробнико м товару
 або надавачем послуг.

Верховний Суд України ухвалою від 22 вересня 2010 р. частково
 задовольн ив
 касаційну скаргу ТОВ «ДТС» і скасував рішення
 Святошинс ького
 районного суду м. Києва від 25 лютого 2008 р. та рішення
 Апеляційн ого суду
 м. Києва від 24 липня 2008 р. у справі за позовом Особи 1, Особи 2 до ТОВ
 «ДТС», суб'єкта
 підприємн ицької
 діяльност і Особи 3,
 сервісног о центру
 ДТС, третя особа — Головне київське міське
 управлінн я у
 справах захисту прав
 споживачі в, про
 відшкодув ання
 шкоди. Справу передано на новий розгляд до суду першої інстанції. Висновок
 Верховног о Суду
 України
 обґрунтов ано тим,

що ТОВ «ДТС» не
 займаєтьс я
 роздрібно -
 торговельною
 діяльніст ю, не є
 стороною у спірному договорі, жодного майна позивачам не
 передавал о та
 ніяких коштів за товар не
 отримувал о. ТОВ
 «ДТС» не є ні
 виробнико м товару,
 ні його продавцем (№ 6-20680св08).

Відповідно до статей 26, 28 Закону № 1023-ХІІ
 звертатис я до суду
 із позовами про захист прав
 споживачі в мають
 право спеціальн о
 уповноваж ені
 центральн і органи
 виконавчо ї влади у
 сфері захисту прав
 споживачі в, його
 територія льні
 органи та органи місцевого
 самовряду вання.

Президент України Указом від 13 квітня 2011 р. № 465/2011 «Про
 положення про Державну інспекцію України з питань захисту прав
 споживачі в»
 затвердив Положення про Державну інспекцію України з питань захисту прав
 споживачі в,

відповідн о до п. 1
якого указаний орган є
спеціальн о
уповноваж еним
центральн им
органом виконавчо ї
влади у сфері захисту прав
споживачі в [78, с.
1].

До прийняття цього Указу таким органом був Державний комітет України з питань технічно о регулюван ня та споживчої політики.

Громадські організації мають право представл яти і захищати свої законні інтереси та законні інтереси своїх членів (учасників) у державних та громадськ их органах (ст. 20 Закону від 16 червня 1992 р. № 2460-XII «Про об'єднання громадян»), а громадськ і організації споживачі в — також захищати у суді права споживачі в, які не є членами цієї організації (п. 10 ч. 1 ст. 25 Закону № 1023-XII).

Святошинський районний суд м. Києва ухвалою від 1 серпня 2008 р. повернув позовну заяву Українськ ої асоціації споживачі в у інтересах Особи 1 до ТОВ «Н.-У.» про відшкодув ання завданих збитків (внаслідок порушення умов договору в частині гарантійн ого обслугову вання автомобіля) та відшкодув ання моральної шкоди, виходячи із того, що вона подана особою, яка не має відповідн их повноваже нь. Суд дійшов висновку, що Українськ а асоціація споживачі в не може звертатис я до суду з позовом у інтересах конкретно ї фізичної особи, оскільки згідно зі ст. 25 Закону № 1023-ХІІ об'єднання споживачі в мають право звертатис я з позовом до суду про визнання дій продавця, виробника (підприємства, що виконує їх функції), виконавця протиправ ними щодо невизначе ного кола споживачі в і припиненн я цих дій.

Позиція місцевого суду в цій справі суперечить б зазначеним положенням п. 10 ч. 1 ст. 25 Закону № 1023-ХІІ.

Згідно з п. 9 ст. 25 Закону № 1023-ХІІ громадські організації споживачів також звертатися до суду з позовом про визнання дій продавця, виробника (підприємства, що виконує їх функції), виконавця протиправними щодо невизначеного кола споживачів.

Хоча практика пред'явлення позовів щодо невизначеного кола споживачів набула широкого застосування, не можна залишити поза увагою положення п. 5 ч. 1 ст. 96 ЦПК (в редакції Закону від 7 липня 2010 р. № 2453-УІ), відповідно до якого вимога про повернення вартості товару неналежно ї якості може бути розглянута в наказному провадженні, якщо є

рішення суду, яке набрало законної сили, про встановлення факту продажу товару неналежно і якості, ухвалене на користь невизначеного кола споживачі в [78, с. 1].

Ураховуючи, що чинне процесуальне законодавство України не містить процедури розгляду справ про встановлення факту продажу товару неналежно і якості щодо невизначеного кола споживачі в, застосування цієї норми й розгляд таких вимог в наказному порядку, на нашу думку, неможливи й і потребує законодавчого врегулювання. Відправді, крім норм зобов'язального права, регулюються деякими нормами Закону № 1023-XII, слід

відрізнят и
 правовідн осини, які
 під дію останнього о
 Закону не
 підпадают ь.

Так, якщо юридична особа відчужує фізичній особі належне їй на праві
 власності нежитлове
 приміщенн я або
 будь-яке інше майно, яке було у її володінні та
 користува нні, норми
 Закону № 1023-ХІІ не
 поширюють ся,
 оскільки в них немає такого
 необхідно го
 елемента, як суб'єкт
 господарю ваннн —
 виробник товару або
 виконавець робіт та
 послуг [78, с. 1].

Судам слід мати на увазі, що право звернення до суду з позовом про захист прав споживача має будь-який споживач, незалежно від того, вступав він у договірні відносини із продавцем (надавачем послуг) чи ні.

До способів (механізмів) захисту прав і законних інтересів суб'єктів підприємн ицької
 діяльност і відносять
 цивільно-правовий захист,
 криміналь но-
 правовий, адміністр ативно-
 правовий,

нотаріальний захист прав підприємців при їх порушенні незаконними актами державних органів.

Розглядаючи цивільно-правові засоби захисту прав підприємців, слід звернутися до ст. 6 Цивільного кодексу України, яка поширюється на правовідносини у сфері підприємництва. В ній зазначається, що захист цивільних прав здійснюється в установленому порядку судом шляхом: визнання цих прав; відновлення становища, яке існувало до порушення права, і припинення дій, які порушують право; компенсації моральної шкоди; припинення збитків або правовідношення; стягнення з особи, яка порушила право, завданих збитків, та іншими засобами,

передбаче ними
законом.

Кримінально-правовий захист у сфері підприємницької діяльності і полягає у встановленні відповідальності за порушення прав і законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності. Розглядаючи цей вид захисту, можна виділити захист від незаконно втручання державних органів та посадових осіб у підприємницьку діяльність; захист від порушень організаційного характеру; захист від порушень виробничого господарського характеру; захист від фінансових порушень та інші види захисту.

Адміністративно-правовий захист у сфері підприємництва охоплює не тільки відповідальність за порушення прав і законних інтересів суб'єктів підприємницької діяльності і (Кодекс

України про
адміністр ативні
правопору шення),
але й встановлю є
процедуру відомчої захисту (розгляд і вирішення заяв, скарг та інших
документі в
органами
виконавчо і влади в
порядку підлеглос ті.

Нотаріальний захист суб'єктів полягає в тому, що нотаріус,
посвідчую чи угоди,
засвідчую чи
правильні сть копій,
накладаюч и
заборону я майна,
відчуженн я майна,
вчиняючи інші
нотаріаль ні дії
відповідн о до
Закону України від 2 вересня 1993 р. «Про нотаріат», тим самим
опосередк овано
сприяє фізичним та юридичним особам - суб'єктам
підприємн ицької
діяльност і у
здійсненн і їх прав та
захисті законних інтересів, роз'яснює права й обов'язки,
попереджа є про
наслідки
нотаріаль них дій,
що вчиняютьс я, для

того, щоб юридична
необізнаність не
могла їм зашкодити.

Досліджуючи
ефективні сть
правового
забезпече ння
підприємн ицької
діяльност і, можна
запропону вати
наступні конкретні заходи:

По-перше,
активізув ати
залучення
підприємн ицької
спільноти для
конструкт ивного
діалогу з органами публічної
адміністр ації щодо
прийняття владних рішень на
державном у та
місцевому рівнях. Державні службовці і службовці органів місцевого
самовряду вання
повинні публічно
обґрунтов увати
необхідні сть
прийняття владних рішень. Закони повинні мати
конструкт ивний і
творчій характер, бути дієвим
механізмо м

державног о захисту,
легко доступним и
для розуміння широкого кола
підприємц ів.
По-друге, будь-які
законодавчі проекти
повинні
розроблят ися на
компетентній і
кваліфікаційній
основі з
урахуванн ям їхньої
економічн ої
обґрунтов аності та
фінансово ї
забезпече ності,
тому ініціюван ня
законопро ектів
повинно
здійснюва тися
фахівцями, які мають
відповідн і знання і
досвід у правовому
регулюван ні
конкретни х сфер
господарс ької
діяльност і.
Професіон алізм
парламент у
визначаєт ься якістю

змісту, корисність ю
та порядком
реалізації і.
Обов'язковою умовою має бути
обґрунтування
очікуваного впливу
кожного проекту
нормативного о-
правового акта на інтереси
підприємств,
населення (тобто
споживачів і
держави.

По-третє, очистити
господарське
законодавство від
зайвих шкідливих
нормативних о-
правових і
підзаконних актів, в
яких іноді, як у кривому дзеркалі,
перекручується
сутність закону, тому що органи
виконавчої і влади,
видаючи постанову чи наказ, корегують і тлумачать сутність закону, замінюють
основні його положення
корпоративним
змістом, вни-
трансформуючи
державний інтерес у відмочу користь.

Підзаконн і акті
стають перешкодо ю
на шляху
реформува ння будь
якої галузі
господарю вання,
проникаюч і до
глибин суті закону,
перекручу ючи та
підмінююч и його.
Підзаконн і акти
необхідні як засіб
управлінн я, в якому
відзначен і шляхи
впровадже ння в дію
самого закону.
Неприпуст имо, щоб
постанова уряду або наказ
міністерс тва чи
іншого
центральн ого
органа виконавчо і
влади визначали умови розвитку певної галузі
господарю вання.
Такий акт
управлінн я повинен
бути економічн о
обґрунтов аним,
фінансово
забезпече ним і

корисним. Готуючи його проект, необхідно уникати протиріч, неузгодже ностей і дублюванн я з уже діючими нормами закону, збалансов увати державні та галузеві інтереси, а на стадії виконання актів здійснюва ти контроль за його впровадже нням.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

У результат і досліджен ня проведено теоретичн е узагальне ння правового регулюван ня

господарс ької
діяльност і на ринку
послуг та
сформован о
наступні висновки.

1. Розкрито суть,
особливос ті та види
послуг. Таким чином, ринок послуг є достатньо важливим чинником, що
впливає на рівень
національ ного
розвитку та визначає місце держави у
міжнародн ому
середовищ і. Для
більшості держав, зокрема і для України, він здатен створити
сприятлив і
можливість і для
добробуту життя,
конкурент о-
спроможності країни,
підвищенн я
економічн ого
зростання тощо.

2. Визначено
особливос ті
здійсненн я
господарс ької
діяльност і на ринку
послуг. Загалом, ринок послуг України
представл ений
провідним и

позиціями туристичн охоронних, банківськ рекламних, телекомун освітніх, ІТ-послуг. Ці сфери є конкурент ними за умови модерніза поряд позитивни чинниками, такими як: рівень освіти, кваліфіко працівник надання послуг, розвиток ІТ, існують негативні, що унеможлив стійкий розвиток економіки країни. Серед них варто зазначити: недоскона нормативн регулюван застаріла матеріаль технічна недостатн підпорядк мінливих умов ринку, а також дуже низька система мотивацій, що призводить міграції спеціаліс великого потоку

их, их, ікаційних, достатньо оспромож їх ції. Адже із ми вані и, якісне що люють зазначити: ле е ня, но- база, є ування до що до потоку тів

практично з усіх сфер надання послуг. Подолання цих та інших проблем зможе дати великий поштовх для зміни ситуації в країні, підвищенн добробуту та покращенн я іміджу держави на міжнародн ому рівні. Акцент на перспекти вних складових ринку послуг України дозволить створити підґрунтя для реалізаці ї го ефективно механізму вітчизнян ого ринку послуг.

3. Проаналізовано форми контролю державног о регулюван ня ринку послуг в Україні. В результаті цього варто зауважити, що ринок послуг України має зростаючу тенденцію. Попри економічн у кризу та інші негативні чинники, що характерн і для економіки країни, держава зберігає стабільні сть з найменшим и втратами у сферах готельно-ресторанних, телекомун ікаційних, ІТ-сферах.

Тому для збереження існуючих позицій та суттєвого їх покращення варто здійснити наступні кроки:

- Рационально використати сприятливі географічне положення та ресурсний потенціал країни для розвитку транспортної системи туризму;

- Залучати додаткові інвестиції іноземний капітал у розвиток передових сфер вітчизняного ринку послуг;

- Оновлювати матеріальну технічну базу;

- Націлювати діяльність експорт туристичних науково-дослідних, ІТ-послуг;

- Гармонізація стандартів європейським зразком; окремих в з ким

- Створити сприятлив і умови для працівник ів ринку послуг.

Отже, реалізаці я цих та інших кроків, а також застосува ння стратегії переходу ринку послуг на інновацій но-інвестиційну модель сприятиме активізац ії практично усіх видів економічн ої діяльност і, адже між ними спостеріг ається тісний взаємозв'язок та взаємозал ежність. Дана модель зможе реалізува ти значні перспекти ви покращенн я професійн ого, інтелекту ального, соціально го життя в країні.

Проаналізувавши всі наведенні визначенн я категорії «послуга», можна

запропону вати таке:
 послуга - це
 різнорідн а
 економічн а
 діяльніст ь, що
 здійснюєт ься
 виробникo м,
 задовольн яє
 купівельн ий попит і
 потреби (особисті,
 колективн і,
 суспільні),
 споживаєт ься у
 момент її
 постачанн я і має
 фактичний відчутний результат.

Численна

різномані тність
 послуг потребує
 ефективно її системи
 їх класифіка ції.
 Існує велика кількість розробок щодо цього, але вони
 потребуют ь
 окремого
 досліджен ня.
 4. Вивчено
 зарубіжни й досвід
 правового
 регулюван ня
 діяльност і суб'єктів

господарю вання на
ринку послуг та
можливість і його
застосування в
Україні. Більшість авторів
обмежують ся лише
національною
економікою і не
беруть до уваги
класифікації, що
пропонують
міжнародні і
організаційні. У
Системі національ
них
рахунків послуги як вид
економічної ої
діяльності і
поділяють ся на
чотири категорії: споживчі (ресторани, готелі, домашні послуги); соціальні
(освіта, медична допомога,
благодійні і послуги);
виробничі (інжиніринг,
консультації,
фінансові і кредитні послуги);
розподільчі
(торговельні, транспортні, фрахт).
ГАТТ СОТ
класифікує послуги

на такі: ділові; послуги у галузі зв'язку і аудіовізу альні послуги, будівельн і та пов'язані з ними інженерні послуги; дистриб'юторські послуги; послуги у галузі освіти; послуги, пов'язані з охороною навколишн ього середовищ а; фінансові послуги; послуги у галузі охорони здоров'я і соціально го забезпече ння; туризм і послуги, пов'язані з подорожам и; послуги з організаці ї відпочинк у, культурни х і спортивни х заходів; транспорт ні послуги, інші послуги.

5. Розкрито порядок здійсненн я господарс ької діяльност і на ринку охоронних послуг. Закон України «Про охоронну діяльніст ь» містить цілий ряд суперечли вих положень, що стосуютьс я понятійно го

апарату, переліку суб'єктів охоронної діяльності суб'єктів недержавної охорони правоохоронних органів. На нашу думку, понятійний слід удосконалити, перелік суб'єктів охоронної діяльності розширити, деталізувати. Законодавство щодо охоронної діяльності підзаконний який би врегулював формальні аспекти взаємодії між правоохоронними органами приватним охоронним організаціями, спрямовані попередження, припинення розкриття кримінальних правопорушень та

забезпече ння
охорони
громадськ ого
порядку.
6. Виокремлено
здійсненн я
господарс ької
діяльност і на ринку
банківськ их послуг.
Щодо банківськ их
операцій, то вони можуть
регулюват ися
нормами різних галузей права,
спеціальн им
банківськ им
законодав ством і за
своєю структуро ю
мають можливіст ь
складатис я з
декількох угод,
грунтуват ися на
нормативн их актах і
актах державних органів
ненормати вного
характеру, і в них
відобража ються не
тільки окремі
правовідн осини
цивільног о або
іншого змісту, а й деякі дії, що

проводять ся
 банками в їх взаємозв'язку з угодами або актами, тобто присутня публічно-
 правова складова
 виникненн я та
 проведенн я
 банківськ их
 операцій, яка виникає на підставі
 зафіксова них
 правовими чинниками вимог і
 підкреслю є перевагу
 господарс ько-
 правового впливу та
 діяльніст ь банків.

Подальшого
 досліджен ня
 потребуют ь питання
 формуванн я та
 співвідно шення
 понятійно го апарату
 норм банківськ ого
 законодав ства та
 нормативн их актів,
 які регулюють ринки
 фінансови х послуг в
 Україні з
 міжнародн о-
 правовими джерелами.

7. Вивчено
 здійсненн я
 господарс ької

діяльність і на ринку туристичних послуг. Дослідивши туристичні галузі, вважаємо, що з урахуванням важливості туристичної діяльності і для розвитку економіки України необхідно розглянути можливість створення державою більш сприятливих умов для туристичного бізнесу. З цією метою слід вважати за доцільне розробку окремих законодавчих актів, у яких на підставі ґрунтовної економічної і правового аналізу встановлюватимуться конкретні заходи щодо такої підтримки: пільгові режими оподаткування та кредитування окремих суб'єктів цієї діяльності, що відповідають певним критеріям; підтримка з боку держави та органів місцевого самоврядування у

вигляді створення
 інфраструктури;
 запровадження
 пільгового режиму
 інвестування, тощо.
 Підзаконні акти стають
 перешкодою на
 шляху реформування будь-
 якої галузі
 господарювання,
 проникаючі до
 глибин суті закону,
 перекручуючи та
 підмінюючи його
 зміст. Підзаконні акти необхідні як засіб
 управління, в якому
 відзначені шляхи
 впровадження в дію
 самого закону.
 Неприпустимо, щоб
 постанова уряду або наказ
 міністерства чи
 іншого
 центрального
 органа виконавчої
 влади визначали умови розвитку певної галузі
 господарювання.
 Такий акт

управлінн я повинен
бути економічн о
обґрунтов аним,
фінансово
забезпече ним і
корисним. Готуючи його проект, необхідно уникати протиріч,
неузгодже ностей і
дублюванн я з уже
діючими нормами закону,
збалансов увати
державні та галузеві інтереси, а на стадії виконання актів
здійснюва ти
контроль за його
впровадже нням.
8. Досліджено способи
вдосконал ення
правового
забезпече ння
господарс ької
діяльност і в Україні.
Невизначеність як ознак, так і видів
підприємн ицької
діяльност і, яким не
приділяє достатню увагу жодний
нормативн о-
правовий акт держави, є
неприпуст имим
фактом
законодав чої
системи України, який слід усунути в

майбутньо му, а
 тому об'єктивно
 необхідни м є
 подальше
 удосконал ення
 підприємн ицького
 законодав ства як
 складової
 забезпече ння
 ефективно го
 застосува ння
 правових норм, усунення прогалин і
 суперечно стей
 правового
 регулюван ня.

Отже, вимоги до охоронців, які наведені в ст. 11 Закону України «Про охоронну діяльність», слід посилити, і викласти текст статті в такому вигляді: «Персоналом охорони можуть бути дієздатні громадяни України, які досягли 21-річного віку, пройшли строкову військову службу або службу в армії за контрактом та пройшли відповідн е навчання або професійн у підготовк у, уклали трудовий договір із суб'єктом господарю вання».

9. Проаналізовано способи захисту прав суб'єктів господарювання на ринку послуг.

Право на заняття господарскою діяльністю є правом, закріпленім на рівні Конституції України. Разом з тим на практиці досить складно інколи відрізнити законне та незаконне підприємствництво, складнощі досі виникають з відмежування підприємницької діяльності і від інших видів діяльності. Також існують недоліки в відокремленні одноразових господарських правових угод від окремих підприємницьких дій, наслідком чого, у свою чергу, є неправомірне застосування податково кримінального законодавства.

За результатами здійсненого дослідження можна внести такі пропозиції:

- Назву Закону «Про охоронну діяльність» викласти в такій редакції : «Про приватну охоронну діяльність» чи «Про недержавну охоронну діяльність».
- статтю 11 Закону України «Про охоронну діяльність», слід викласти в такій редакції: «Персоналом охорони можуть бути дієздатні громадяни України, які досягли 21-річного віку, пройшли строкову військову службу або службу в армії за контрактом та пройшли відповідне навчання або професійну підготовку, уклали трудовий договір із суб'єктом господарювання»;
- внести зміни до чинного законодавства про банківські послуги, чітко класифікувати види банківських операцій.

СПИСОК

ВИКОРИСТА

НИХ

ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-В // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: // [http:// zakon1.rada.gov.ua](http://zakon1.rada.gov.ua).
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> 6-15.
3. Податковий кодекс України — Відомості Верховної Ради України. — 2011. — № 13-17. — Ст. 112. — // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.
4. Цивільний кодекс України: Закон України від 16. 01.2002 р. № 435 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: // [http:// zakon1.rada.gov.ua](http://zakon1.rada.gov.ua)

5. Про захист від недобросо ої конкуренц ії: Закон України від 07.06.1996 №237/96 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-вр>
6. Про захист економічн ої конкуренц ії: Закон України від 11.01.2001 № 2210-III // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>
7. Про рекламу: Закон України від 03.07.1996 № 3 - ВР // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/270/96-вр>
8. Про державну реєстраці ю юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадськ их формувань: Закон України від 15 травня 2003 р. № 755-IV// [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
9. Про запобіган ня та протидію легалізац ії (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансува нню тероризму : Закон України від 28 листоп. 2002 р. № 249-IV // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/249-
10. Про засади державної регулятор ної

політики у сфері
господарс ької
діяльност і :

Закон України від 11 вересня 2003 р. № 1160-ГУ // [Електронний ресурс].

- Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>

11.Про

Національ ний
банк України : Закон України від 20 травня 1999 р. № 679-ХІУ. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу:

zakon1.rada.gov.ua/laws/show/679-14.

12.Про

Національ ну
комісію з цінних паперів та фондового ринку : Указ
Президент а
України від 23 листоп. 2011 р. № 1063/2011. // [Електронний ресурс]. -

Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1063/2011.

13.Про

Національ ну
комісію, що здійснює державне
регулюван ня у
сфері ринків
фінансови х
послуг : Указ

Президент а
України від 23 листоп. 2011 р. №1070 // [Електронний ресурс] .- Режим
доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1070/2011.

14.Про

основні засади
державног о
нагляду (контролю) у сфері
господарс ької

діяльність і :
 Закон України від 5 квіт. 2007 р., № 877-У// [Електронний ресурс]. -
 Режим доступу: zakon1.rada.gov.ua/laws/show/877-16/rgtПЗ90901036979950.

15.Про основні засади здійсненн я державног о фінансово го контролю в Україні : Закон України від 26 січ. 1993 р. № 2939-ХІІ// [Електронний ресурс]. - Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/2939-12.

16.Про охоронну діяльніст ь : Закон України від 22.03.2012 № 3425 // // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4616-17>

17.Про фінансові послуги та державне регулюван ня ринку фінансови х послуг : Закон України від 12 лип. 2001 р. № 2664-ІІІ. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2664-14.

18.Про затвердже ння переліку спеціальн их засобів, придбанн я та зберіганн я використанн я яких здійснюєт ься суб'єктами охоронної

діяльність і:

Постанова Кабінету Міністрів України від 11.02.2013 // Урядовий кур'єр.
- 2013. - № 30.

19.Адміністративне право : підручник / Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Богуцький та ін. - Х. : Право, 2017. - 624 с.

20.Актуальні проблеми господарського права:[навч. посіб.] / за ред. В. С. Щербини. — К. : Юрінком Інтер, 2013. — 538 с.

21.Банківське право України : навч. посіб. / А. М. Жуков, А. Ю. Іоффе, В. Л. Кротюк та ін. ; за заг. ред. А. О. Селіванов а. - К. : Вид. Дім «Ін Юре», 2015. - 384 с.

22.Бардашевич Н. А. Понятіе и система средств хозяйстве нно- правового обеспечен діятельно религиозн ьих организац ий / Н. А. Бардашеви ч // Проблеми господарс ьког о права і методика його викладанн я : зб. наук. пр. / НАН України, Ін-т економіко - правових досліджен ь. — Донецьк : Юго-Восток, 2016. — С. 254-264.

23. Бардашевич Н. О.
Господарське право забезпечення діяльності релігійних організацій : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.04 «Господарське право; господарське процесуальне право» / Наталля Олександрівна Бардашевич; НАН України, Ін-т екон.-прав. дослідж. — Донецьк, 2016. — 201 с.
24. Безклубий І. А.
Банківське і правочини: моногр. / І. А. Безклубий. - К. : Вид. Дім «Ін Юре», 2017. - 456 с.
25. Беяневич О. А. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України / О. А. Беяневич, О. М. Вінник, В. С. Щербина та ін; за заг. редакцією Г. Л. Знаменського, В. С. Щербини. — 3-тє вид., перероб. і допов. — К. : Юрінком Інтер, 2012. — 776 с.
26. Ващенко Ю. В.
Банківське право : навч. посіб. / Ю. В. Ващенко. - К. : Центр навчальної літератури, 2015. - 344 с.
27. Венгер В.
Особливості

- взаємодії економічної політики держави та ринкової економіки: історичний аспект / В. Венгер // Економічний аналіз : зб. наук. пр. / Терноп. нац. екон. ун-т ; редкол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.) та ін. - Тернопіль : Вид.-поліграф. центр Терноп. нац. екон. ун-ту «Економічна думка», 2016. - Вип. 9, ч. 2. - 439 с.
28. Виконавча влада і адміністративне право : монографія / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. - К. : Ін-Юре, 2017. - 668 с.
29. Вінник О. М. Господарське право : курс лекцій / О. М. Вінник. - К. : Атіка, 2015. - 624 с.
30. Вінник О.М. Господарське право: Навчальний посібник. – 2-ге вид., змін та доп. – К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2015. – 766 с.
31. Віхров О. П. Організаційно-господарські правовідносини : моногр. / О. П. Віхров. - К. : Вид. Дім «Слово», 2018. - 512 с.
32. Гаращук В. М. Контроль та нагляд у державному управлінні :

- монографі я /
 В. М. Гаращук. - Х. : Фоліо, 2016. - 176 с.
33. Гасанов К. К. Проблемы реализации конституционного права гражданина на предпринимательскую деятельность / К. К. Гасанов // Вестник Московского университета МВД России. - 2014.- № 4.- С. 73-75.
34. Генеральна угода про торгівлю послугами [Електронний ресурс]. — Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=981_017.
35. Гетьманець О. П. Господарське право України: Підручник: у 2 ч. / Гетьманець О. П. — Х. : Харк. нац. ун-т внутр. справ, 2014. — 368 с.
36. Господарське право: [підручник] : у 2 ч. — Ч. 1 / [В. Ф. Опришко, Н. С. Хатнюк, Н. А. Фукс та ін.] ; за заг. ред. В. Ф. Опришка, Н. С. Хатнюк. — К. : КНЕУ, 2016. — 507 с.
37. Гринько О. Л. Формування розподілу банківських ресурсів на іпотечне кредитування / О. Л. Гринько // Фінанси України. - 2015. - № 7. - С. 119-131.
38. Грищенко І. Я. Формування

- конкурент
о середовищ
на ринку послуг України / І. Грищенко // Вісник Київ. нац. торг.-екон. ун-ту. — 2017. — № 5. — С. 163-166.
39. Деревянко Б.В. Правове регулювання господарської діяльності навчальних закладів. // Автореф. дис. канд. юрид. наук. – спец. 12.00.04 – господарське право; господарсько-процесуальне право: К. – МАУП, 2017
40. Диковенко К. О. Сучасний стан нормативно-правового забезпечення державного регулювання у сфері господарської діяльності в Україні [Електронний ресурс] / К. О. Диковенко // Юридична наука. – 2016. – № 2
41. Задихайло Д. В. Господарське правове забезпечення економічної політики держави : монографія / Д. В. Задихайло. - Х. : Юрайт, 2014. - 456 с.
42. Задихайло Д. Стратегія держави в системі законодавчого регулювання економічних відносин / Д. Задихайло // Вісн. Акад. прав. наук України. - 2016. - № 1(44). - С. 129-138.
43. Зінченко О. В. Правовий статус суб'єктів туристичної діяльності і як основа національного туристичного

- законодавства
/ О. В. Зінченко // Наук. часоп. НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія № 18. Економіка і право : зб. наук. пр. - К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2015. - Вип. 7. - С. 128-133.
44. Знаменський Г. Л. Наукоємність сучасного господарського права / Г. Л. Знаменський // Право України. — 2018. — № 8. — С. 19-25.
45. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні : навч. посіб. / В. Ф. Кифяк. - Чернівці : Книги-хХі, 2013. - 300 с.
46. Класифікація видів економічної діяльності (ДК 009:2010) [Електронний ресурс] : Наказ Держспожитандарту України від 11 жовт. 2017 р. № 457. — Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1.html
47. Коммерческое зарубежное право стран: учеб. пос. / А. Ю. Бушев, О. А. Макарова, В. Ф. Попондопуло; под общ. ред. В. Ф.

- Попондуло
- СПб.: Питер, 2013. - 288 с.
48. Коростей В. И.
Хозяйстве
е право Украины: теория и практика. Общая часть : курс лекций / В. И. Коростей. — Донецк : Юго-Восток, 2016. — 285 с.
49. Коростей В. И.
Господарс
законодав
—
ефективно
економіки / В. І. Коростей // Право України. — 2015. — № 8. — С. 48-52.
50. Косій Т.М. Сучасний стан розвитку
готельног
господарс
України [Електронний ресурс]: Матеріали III
міжнародн
науково-практичної
конференц
«Індустрія
гостиннос
країнах Європи». - 4-6 грудня 2009 р.
Сімферопо
ВіТроПрин
2015. - С. 152-154. Режим доступу: http://tourlib.net/statti_ukr/kosij.htm
51. Кравцова Т. Правові форми державного регулювання у сфері підприємницької діяльності / Т. Кравцова // Право України. – 2017. – No 12. – С. 45-47.
52. Лазарева Н.С. Адміністративна відповідальність у системі юридичних засобів забезпечення права громадян на освіту // Науковий вісник

Юридичної академії Міністерства внутрішніх справ: Збірник наукових праць. – 2015. – № 3 (22). – С. 279-286.

53. Мальська М. П. Просторові системи послуг (теорія, методологія, практика) : монографія / Мальська М. П. — К. : Знання, 2014. — 363 с.
54. Мамутов В. К. Загальні проблеми науки господарського права на стику XX і XXI століть / В.К. Мамутов // Право України. — 2015. — № 8. — С.4-12.
55. Медовой О. Пріоритетні напрямки на шляху розвитку ІТ-індустрії України / О. Медовой [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://it-kharkiv.com/news-uk/prioritetni-napryamki-na-shlyahu-rozvitku-itindustri%D1%97-ukra%D1%97ni>
56. Моргулець О.Б. Менеджмент у сфері послуг / О.Б. Моргулець. - Київ: Центр учбової літератури, 2012. - 383 с.
57. Национальный правовой Интернет-портал Республик Беларусь [Электрон. ресурс].- Режим доступу : www.pravo.by/webnpa.
58. Несинова С. В. Господарське право України: Навч. посіб. / за заг. ред. С. В. Несиной. — К. : Центр учбової літератури, 2012. — 564 с.

- 59.Новікова Н. І. Правова регламент діяльност служби Підприємств як складова економічн безпеки / Н.І. Новікова // Ученые записки Таврическ националь о университет им. В. И. Вернадско Серия «Юридические науки». - Т 26 (65). - 2013 - № 2-1. - Ч. 1. - С. 352-357.
- 60.Нурзад І. Л. Правове регулюван діяльност банків на ринку цінних паперів України : автореф. дис. на здоб. наук. ступ. канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 [Електрон. ресурс] / І. Л. Нурзад. - К., 2014. - 21 с. - Режим доступу : irbis-nbuv.gov.ua.
- 61.Орехова І. С. Державний контроль у сфері господарс діяльност адміністративно-правові засади : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Орехова І. С. - О., - 2015. - 21 с.
- 62.Осакве К. Сравнител ьно

- е
 правоведе
 в схемах: общая и особенная части / К. Осакве. - М.: Дело, 2018. - 464 с.
63. Остапович Г. М. Державний контроль на ринку цінних паперів України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Остапович Ганна Михайлівна а. - К., 2016. - 205 с.
64. Парена В. А. Сфера послуг в умовах переходу до ринкової економіки України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук : спец. 08.01.01 «Економічна теорія» / В. А. Парена. — Дніпропетровськ, 2015. — 20 с.
65. Пашков В. М. Правове регулювання обігу лікарських засобів / В. М. Пашков. - К. : МОРІОН, 2014. - 160 с.
66. Побережна І.А., Рябик Г.Є. Динаміка розвитку сфери послуг України / І.А. Побережна, Г.Є. Рябик // Вісник Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара. - 2016. - № 7. - С. 80-83.
67. Полешко А. Міжнародний семінар з питань законодавчого процесу в Україні / А. Полешко // Право України. — 2017. — № 11. — С. 322-329.

68. Полухович В. І. Державне регулювання фондового ринку України: господарський правовий механізм монографія /

В. І. Полухович. - К. : [б. в.], 2012.-336 с.

69. Попелюк В. Правові засади контролю у сфері господарювання: сучасний стан / В. Попелюк // Підприємництво, господарство і право. — 2015. — № 5. — С. 86–89

70. Пугачевська К.Й. Сфера послуг в Україні: Особливості розвитку стратегічних перспектив / К.Й. Пугачевська // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. - 2016. - № 12. - С. 52-55.

71. Рекомендації XVII Міжнародного банківського конгресу (МБК-2008) «Банки в системі фінансово-посередницької ваги: сучасний стан і перспективи» [Електрон. ресурс] // Деньги и кредит. - 2008. - № 7. - С. 33-37. - Режим доступа : www.cbr.ru/publ/MoneyAndCredit/recomendations.pdf.

72.Саєнко М. І. Правове регулюван державног контролю у сфері фінансови х послуг в Україні : автореф. дне. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Саєнко М. І. - 2016. - 20 с.

73.Саніахметова Н. О. Підприємн иць ке право. Суб'єкти підприємн ицт ва. Кредитува ння. Оренда. Лізинг. Зовнішньо еко номічна діяльніст ь. Інвестиці ї. Антимоноп ол ьне законодав ство . Захист від недобросо вісн ої конкуренц ії. Реклама: навч. посіб. / Н. О. Саніахмет ова, 2-ге вид. - К.: А.С.К., 2012. - 704 с.

74.Саніахметова Н. О. Підприємн иць

- ке право: навч. посіб. / Н. О. Санахмет ова.
- К.: А. С. К., 2014. - 704 с.
75. Санникова Л. В. Услуги в гражданском праве / Л. В. Санникова. — М. : Волтерс Клувер, 2016. — 160 с.
76. Саркисян Т. С. Проблемы финансового посредничества / Т. С. Саркисян [Электрон. ресурс] // Деньги и кредит. - 2017. - № 7. - С. 26-28. - Режим доступа : ww.cbr.ru/publ/MoneyAndCredit/sarkisyan.pdf.
77. Современный экономический словарь / Б. А. Райзберг, Л. Ш. Лозовский, Е. Б. Стародубцева. — 5-е изд., перераб. и доп. — М. : ИНФРА-М, 2007. — 495 с.
78. Судова практика з розгляду цивільних справ про захист прав споживачів (2009—2012 рр.) // Вісник Верховного Суду України. - 2013. - № 1. - С. 15-32.
79. Тадеев А. А. Банковское право : учеб. / А. А. Тадеев. - М. : Эксмо, 2005. - 432 с.
80. Танасійчук О. Туристичні тренди 2016 в Україні та світі [Електронний ресурс] / О. Танасійчук // Укрінформ. - Київ. - 2016. Режим доступу:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-politycs/1981037-turisticni-trendi2016-v-ukraini-ta-sviti-poglad-z-berlinskoj-vistavki.html>

81. Тараненко І.В., Гермідер Л.Д., Колечкін І.В. Сегментування ринку туристичних послуг визначення цільових сегментів / І.В. Тараненко, Л.Д. Гермідер, І.В. Колечкін // Ефективна економіка. - 2016. - № 7. - С. 34-39.
82. Титова О. Концепція та програма модернізації господарського законодавства / О. Титова // Право України. — 2008. — № 6. — С. 73-78.
83. Тосунян Г. А. Теорія банківського права : в 2 т. / А. Г. Тосунян. - М. : Юристъ, 2014. - Т. 1. - 2-е изд., перераб. и доп. - 696 с.
84. Фогельсон Ю. Правовые проблемы государственного надзора на финансовых рынках услуг / Ю. Фогельсон // Хоз-во и право. - 2010. - № 7. - С. 77-99.
85. Чепурда Л.М. Оцінка сучасного стану і тенденцій розвитку ринку послуг України / Л.М. Чепурда // Бізнес-інформ. - 2013. - № 4. - С. 270-273.
86. Черевичко Т. В. Экономика туризма : учеб. пособие / Т. В. Черевичко. - 2-е изд. - М. : Изд.-торг.

- корпораці я
 «Дашков и К°», 2012. - 264 с.
- 87.Шепелюк С. І. Особливості становлення та розвитку туристичної індустрії в Україні / С. І. Шепелюк // Вісн. ДІТБ. - 2013. - № 17. - С. 262-268.
- 88.Шестак В. С. Державний контроль в сучасній Україні (теоретико- правові питання) : дне. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Шестак Валентин Сергійович. - Ч. - Х., 2016. - 195 с.
- 89.Шимон С. І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн: навч. посіб. (Курс лекцій) /С. І. Шимон. - Вид. 2-ге, без змін. - К.: КНЕУ, 2006. - 240 с.
- 90.Щербина В. С. Господарське право: підручник/ В. С. Щербина. — 6-те вид., перероб. і допов. — К. : Юрінком Інтер, 2013. — 640 с.
- 91.Щербіна В. С. Деякі проблеми удосконалення господарського процесуального законодавства / В. С. Щербіна // Право України. — 2016. — № 8. — С. 14-23.
- 92.Яблонська А. Господарське товариство з однією особою: особливості правового регулювання // Юридичний журнал. — 2017. — №12

93. Яненкова І.Г. Законодавче забезпечення діяльності підприємств/ І.Г. Яненкова//Наукові праці. Економіка. – 2016. – № 8(177) – С.81-86.
94. Liberalizing International Transactions in Services: A Handbook. — Geneva : UNCTAD, World Bank, 1994. — 182 p.
95. Ukrstat.org - публікація документів Державної статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: https://ukrstat.org/uk/metaopus/2015/1-2_03_12_03_2015.htm.
96. Wallis J. Measuring the Transaction Sector in American Economy, 1870-1970. In: Long-term factors in American Economic Growth. The Income and Wealth Series. Ed. by S. Engerman and R. Gallman / J. Wallis, D. North. — Chicago : University of Chicago Press, 1986. — Vol. 51. — P. 95-148.
97. World Tourism Organization Programme «Vision 2020» [Electronic resource]. - 2010. - Vol.4. - Access mode: http://sete.gr/files/Media/Ebook/110301_Tourism%20Vision%202020%20Europe.pdf
98. Рішення господарського суду Київської області по справі № 911/123/18 від 22.05.2018 // Національний реєстр судових рішень. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/74220380>

99.Рішення господарського суду Київської області по справі № 911/556/16 від 29.03.2016 // Національний реєстр судових рішень. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/56970781>

100.Рішення Білоцерківського міськрайонного суду Київської області по справі № 357/2211/16-ц від 29.03.2016 // Національний реєстр судових рішень. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/58163112>